

**Minigrammatik
Nyvästsyriskä-Svenska**

**Gramatik Nacimo
Şurayt-Swedi**

[Mëdyoyo]

Frose dē Nsibin: 63
Lišono swedi-şurayt: 2

Gramatik Nacimo [Mëdyoyo]
Şurayt-Swedi

Minigrammatik
Nyvästsyrisk-Svenska

Tjəworo & tjəđoro
Jan Beṭ-Şawoçe

Utveckling & förberedelse
Jan Beṭ-Şawoçe

Tjərojomo: Ulf Björklund
Översättning: Ulf Björklund

Originaltitel: "Contribution á l' étude du dialecte néo-syriaque du Tour Abdin"
Actes du onzième congrès international des orientalistes, Paris 1897.

Första upplagan/tboco qamoyo: ayləl 2010
Andra upplagan/tboco da tre: tēşrin-ħaroyo 2010

Boken baserad på M. D. J. Parisots arbete
U ḳəworo sim cal u cwodo d M. D. J. Parisot

Bokförlaget Nsibin
Beṭ-Froso & Beṭ-Prasa Nsibin

Redaktör: Jan Beṭ-Şawoçe

Adres d iboco
Beṭ-Froso Nsibin
Gillestigen 3, 151 52 Södertälje

betsawoçe@hotmail.com

Tryck: Författares Bokmaskin
Stockholm 2010
ISBN 978-9188328-55-4

Gramatik Nacimo Şurayt-Swedi

[Mëdyoyo]

**Ṭëworo & Hëdoro
Jan Beṭ-Şawoce**

**Översättning
Ulf Björklund**

**Beṭ-Froso & Beṭ-Prasa
Nsibin**

2010

Förkortningar

Maskulinum m
Femininum f
Singularis sg
Pluralis pl

xabre makriye

[gawronoyo]
[attonoyo]
[fardonoyo]
[zawgonoyo]

Hwayto/Innehåll

Översättarens förord	7
Kmo xabre	8
Turoyo-språket idag och dess talare	11
Inledning	11
I fonologin	15
I pronomen- och substantivmorfologi	16
I verbmorfologi	16
Den lingvistiska situationen i Turabdin	18
En vetenskaplig uppsats	19
om Mlahso arameiska är under arbete	19
Turoyo-utbildning	21
Förord	23
Grammatiska former	24
Personliga pronomen [ěšmone di nafšo]	24
Bestämda artiklar [ěšmone idice]	24
Substantivets suffix [lazqa du ěšmo]	24
Andra possessiva uttryck [mloko]	26
Demonstrativa pronomen [hlof ěšmo madělono]	27
självständig form [form-šaryo]	27
förenad form [form-mšarko]	27
Relativa [coliqe du ěšmo]	27

Interrogativa [xabre mšaylone]	29
Indefinita (obestämnda) pronomen [hlof eşmo lo idico]	31
Räkneord [numarat du bnoyo]	33
grundtal [numarat rišoye]	33
ordningstal [numarat du dawro]	33
grundtal	34
Verb [fēcěl]	35
Xëzne dax xabre - Ordförråd	60
Şëffa dag gawne [lawne]-färgadjektiv	100
Dialog mellan två m [Diyalog bayn tre gawre]	106
Dialog mellan två m [Diyalog bayn tre gawre]	108
Dialog mellan två f [Diyalog bayn l tarte aṭṭoto]	111
Dialog mellan två f [Diyalog bayn l tarte aṭṭoto]	113
Citat ur Nya Testamentet	115
Litteraturförteckning	116

Översättarens förord

Jag har översatt M.D.J. Parisots¹ "Bidrag till studiet av den nysyriska dialekten i Tur 'Abdin" från franskan. Hans text är från 1897, och han sällar sig därmed till de västeuropeiska lingvister (Prym, Socin, Nöldeke...) som tidigt intresserade sig för den västliga nyarameiskan, ett språk som vid den här tiden ännu saknade ett etablerat skriftspråk. Det existerade i flera talade, dialektala varianter, alltid i skuggan av den sedan länge döda, klassiska syriskan.

Parisots "Bidrag" bygger i stor utsträckning på ett kortare fältarbete i norra Syrien, då alltjämt inlemmat i Ottomanska riket. Han sammanställde sina resultat inför en konferens om semitiska språk.

I sitt eget förord (som också översatts för den här publikationen) påpekar han anspråkslöst att hans arbete ska ses som ett komplement till Pryms och Socins redan utgivna verk. Och hans text bär spår av detta - den är ofullständig och delvis osystematisk.

Därför har vi inför den här utgåvan i viss mån bearbetat originalet. Redaktören har skrivit om şurayt-orden enligt den standardiserade translitteration han själv utarbetat. En del verbböjningar har kompletterats med tempusformer som saknas i originalet. Liknande tillägg har gjorts i andra avsnitt. Vissa redaktionella ändringar har också gjorts, och översättaren har då och då skjutit in korta förklaringar och kommentarer, som utmärks med en asterisk (*).

Ulf Björklund
Stockholm, 20 maj 2010

¹ Dom **Jean Parisot** (1861-1923), känd bland orientalister för sin utgåva av *Afrahats demonstrationer*.

Kmo xabre

Abo D. Jean Parisot, yaḍoco faransawiyo. Kettle ḡalabe kṭowe w kṭawyote cal aṣ šeroye madēhoye w macērboye. Šboṭ 1897, i waziruṭo du yulfono b Faransa, kēmšayco Parisot lu Madēhō. Harke, kmaltēm maḍco bu lišono šurayt, mē ḡa ḡasyo šeroyo ešme Grigoriyos Cabdalla, bu Ṭuro. Bētēr, u mede d maltamle, ksamle gramatik nacimo, kfērasle b faransawi w šurayt b ḡarf latini bi mgalṭo dan oriyentalist.

Bu zabnano, u šurayt ḡaṭo kšēfwo. Ay yaḍoce du zabno, ḡalabe maḍco latwolle cal u šurayt. Mawxa, fērsiwo acle, maḍco mšaklo, ba mgale. ḡa mam maḍcani kowe u kṭowano du gramatik.

U kṭowo

Qamayto, u kṭowo, mtarjēm mu faransawi lu swedi. Ulf Björklund¹ mtarjamle. Bu mahwo w bu šqolo d hawilan cam ḡdoḍe, maḡētlan b ḡalabe dēkoṭe šroḡe. La ´an bu orijinal latwo hawxa šroḡe. Bētēr cwid cal u lišono šurayt d kito b gawe du kṭowo. U cwodo aydarbo hawī? Kubac d šuraḡne hawxa:

Bi qamayto- Parisot, mēstacmele ḡarfāt latini du zabno d huwwe w ḡer mene d mēstacmēliwo. ḡalabe nēqšanīyat kētwo bēnne. Hani kulle mcadli. Simi baḡ ḡarfāt di alfaba standart, adyawma dē kmēstacmēlina li kṭawto du šurayt.

Da tre- U orijinal du gramatik mēdyoyo w qēryoyo cam ḡdoḍe xliṭowe. Harke, ṭre u qēryoyo l xašra, sim u kṭowo kule mēdyoyo. B dēkoṭo dēkoṭo, dlo šroḡo Parisot bu orijinal mēstacmele jēmlat w xabre mu urhoyo. Hani ste ṭrēn l xašra. Bētēr kētwo xabre bu kurmanji, b tērki w bu carabi, hani ste mtaqimi, b dukṭayye mtaḡēt xabre b šurayt.

Da tloṭo- Marwēḡ u gramatik du kṭowo. B ḡalabe dēkoṭo, fliḡi af fēcēlat w u grošatṭe, lašan az zabne du gramatik, ṭaw d mēfhomi. Bētēr bu kṭowano, hiw awwēl naqla, ešmone gramatikiye bu šurayt.

Dan arbco- Bu orijinal du gramatikano, kētwo xēzne d xabre ḡalabe nacēmto. Haṭe harke mtazido, u mṭarwēḡo. Bētēr ax xabre mtaḡēt u

¹ Aḡuno Ulf Björklund, ēno w huwwe, mi šato dan 1978, kuḍcina lē ḡdoḍe. Hawilan w kētlan ḡalabe cwodo bu šēklano cam ḡdoḍe.

gawronoyatte, u attonoyatte, u fardonoyatte w u zawgonoyatte ste acmayye.

Daḥ ḥamsō- Bad diyaloge d bayn lē tre noše, u b ḡalabe dēkoṭe ḥrene, mtaḥēt jēmlat attonoye ste. Harke nafēq li ḥolo, hēn mi zangane d kito b gawe du lišono šurayt.

Bētēr mēd kamēl u kṭowo, mšayēc kule, l hēn maš šēroyaydan harke bu Swed w larwal du Swed. Abēcno d madno cal u cwodo w cal u ḡiyoro d sim, ray w fēkēr mēnayye. Hēn mjawabbe w hēn ste abadan lē mjawabbe. An noše dē mjawabbe, bu ziyudo, abici u šurayt d howe qariwo lu urhoyo. Ḥatta u gramatik ste hawxa abici d howe qariwo. An aḥnonani, bē šrolo tacibi, makēwwe ḡalabe rišayye. Kubenolēn tawdi lu tacbo w laf fēkrat d huwwe.

Cayni kṭowo, mšayēc lay yaḡoce du šurayt ste. Ḥa may yaḡocani, Myaqro Prof. Ebbe Knudsen, ḡalabe b dēqqa, qrele kul qērniṭo du cwodo d sim. Bētēr, mšayacle af fēkrat w a šroḥe, dē ḥzalle muhim bu gramatik lašan u kṭowo. Bu mede dē mḡadamle, u gramatik hawi ṭaw mē meqēm. Kēbenole tawēdyoṭo, cal u mede dē mḡadamle.

Bi ḥarayto, mšayēc cayni cwodo, lē Prof. Otto Jastrow ste, bētēr mēd ḥērle acle, hawxa kṭēwle "*Hano hawi ḡalabe šafiro, bu šēklano rakiwo u mratboyo*". Kēbenole luwwe ste tawēdyoṭo, cal d huleli rēxša li kṭawtayde d mitarjēmo w d mitaḥto b riše du kṭowo.

Jan Beṭ-Šawoce
Mdrašto Cēlayto d Södertörn
Stockholm, iyyar 2010

Turoyo-språket idag och dess talare

av Prof. Otto Jastrow
Översättning: Lennart Simonsson

Inledning

Turoyo är ett nyarameiskt språk som talas av den kristna befolkningen i ett område som traditionellt kallas Turabdin (inhemsk form: Țurcabdin). Detta område ligger i de centrala delarna av Mardin-provinsen i sydöstra Turkiet. Turoyo-språkets centrum ligger i distriktsstaden Mēdyāḍ. I Turabdin sammanfaller språklig och religiös tillhörighet i mycket stor utsträckning. Med undantag för en kurdisktalande¹ by (Kfar-boran), talar hela den kristna befolkningen i Turabdin egentlig turoyo. Det dominerande religiösa samfundet bland kristna i Turabdin är den syrisk-ortodoxa jakobitiska kyrkan.

Folkräkningen från 1975 anger antalet invånare i staden Mēdyāḍ till 16 905. Fram till 1970 var antalet kristna och muslimer i Mēdyāḍ ungefär detsamma.² Men de levde till stor del åtskilda i olika delar av staden, muslimerna i Astēl [västra delen av Midyat], de kristna i själva Mēdyāḍ. Utifrån ovanstående data från Anschütz kan vi beräkna antalet turoyo-talare i Mēdyāḍ till cirka 7 000-8 000 år 1970. Vid samma tid fanns 16 helkristna byar och cirka 22 byar med blandad kristen och muslimsk befolkning. Det totala antalet turoyo-talare i Turabdin år 1970 var uppskattningsvis 20 000.³

Förutom turoyo-gruppen som fortfarande bor i sitt ursprungliga hemland har en stor diaspora etablerat sig sedan slutet av Första världskriget. Det

¹ Det fanns ytterligare kurdisktalande byar i södra och i norra delen av Turabdin så som 'Arbaye, Övre Kafro, Aḥlah, Bēnkelbe, Ḥah, Yardo, Ermune osv. [**red**].

² Anschütz, sid 61.

³ Ibid, sid 21.

armeniska folkmordet 1915-16 hade svåra återverkningar på de kristna i Turabdin.⁴

Som följd av dessa tragiska händelser och efterföljande svårigheter under Atatürk-regimen utvandrade tusentals turoyo-talande till Syrien och Libanon där stora grupper etablerades i Qamišli [Gozarto] i nordöstra Syrien på andra sidan turkiska gränsen samt i Beirut. Under 1950- och 1960-talet inträffade en annan migrationsvåg. Den påverkade de större städerna i västra delarna av Turkiet, särskilt Istanbul där uppskattningsvis 20 000 turoyo-kristna slog sig ner fram till 1960-talet.

Ungefär vid denna tid började Västtyskland att importera utländsk arbetskraft i stor skala. Ett av länderna som bistod den blomstrande västtyska ekonomin var Turkiet, och det gav möjligheter för de förtryckta kristna. Tusentals utnyttjade möjligheten att emigrera till Tyskland som "Gastarbeiter" (gästarbetare). Denna första generation har rotat sig och är på väg att assimileras. När Tyskland några år senare började minska den utländska arbetskraften på grund av den ekonomiska konjunkturnedgången fick turoyo-kristna som ville emigrera söka andra strategier. Orsakerna som drev dem att flytta från sitt hemland hade inte försvagats - snarare tvärtom.

Den stora kurdiska majoriteten som omgav och dominerade Turabdin ökade stadigt sitt tryck på den kristna minoriteten. Den kurdiska politiken bestod i att ta över kristen egendom mestadels med olagliga metoder. De kristna byarna infiltrerades och de drev sakta ut de kvarvarande kristna. De turkiska myndigheterna var antingen likgiltiga eller välkomnade detta. Under 1970-talet började så turoyo-kristna att åter söka sig till Tyskland, denna gång som politiska flyktingar som sökte asyl. De hävdade att som kristna var de en förföljd minoritet i Turkiet utan möjlighet att behålla sin kulturella, religiösa och språkliga identitet samt att de saknade skydd för liv och egendom.

De tyska myndigheterna bestred kategoriskt att det förekom rasistisk eller religiös diskriminering i Turkiet. Begäran om asyl avslogs och många flyktingar skickades tillbaka till Turkiet där de riskerade fängelse, andra stannade kvar i Tyskland där de rättsliga processerna drog ut på tiden. Även när militären grep makten i Turkiet och avskaffade de sista resterna av

⁴ För mer detaljer om öst och väst assyriska (kaldeiska och syriska) folkmordet se Nacim Jozef, *Turkarnas folkmord på assyrier-kaldéerna och armenierna*, 2003, Beṭ-Froso Nsibin; Armalṭo Iṣḥaq, *De kristnas hemska katastrofer, Osmanernas och ung-turkarnas folkmord i norra Mesopotamien 1895/1914-18*, 2005, Beṭ-Froso Nsibin; Jacques Rhétoré, *Turkarnas heliga krig mot kristna i norra Mesopotamien 1915*, 2008, Beṭ-Froso Nsibin; Yonan Hërmëz Şahbaz, *Islams vrede – En redogörelse om turkarnas massakrer på kristna i Persien 1915-18*, 2003, Beṭ-Froso Nsibin; Beṭ-Şawoçe Jan, *Sayfo b Jürcabdin 1914-1915*, 2006, Beṭ-Froso Nsibin; Gabriele Yonan, *Det okända folkmordet på assyrier 1915-18*, Södertälje, Beṭ-Froso Nsibin, 1990, etc. [red].

demokratin behöll de tyska myndigheterna sin hårda linje fastän flyktingar från andra förföljda minoriteter (t ex yezidierna) och politiska flyktingar började komma i större antal. Under tiden hade emellertid andra europeiska länder uppmärksammat diskrimineringen av kristna i Turkiet och erkände deras rätt till asyl. Sverige var det första land som officiellt öppnade sina dörrar för kristna [1967] från Turkiet, och under 1970-talet fick flera tusen turoyo-kristna komma in i landet och fick asyl.

Den nuvarande situationen vad beträffar turoyo-diasporan i Europa kan sammanfattas enligt följande: Sverige har efter att i årtal generöst tagit emot kristna och andra flyktingar från Mellanöstern nyligen omprövat sin politik och skickar nu tillbaka flyktingar. I Tyskland, å andra sidan, har kristna flyktingar vunnit ett antal rättsprocesser under senare år och har beviljats asyl på enskilda grunder medan andra har nekats asyl. Men det finns fortfarande ingen generell reglering som omfattar hela gruppen.

Och nya flyktingar fortsätter att komma. Under de första åren av militärt styre lindrades läget något i Turabdin. Militären höll mycket noga kontroll över det kurdiska området som minskade den kurdiska aggressionen mot den kristna minoriteten. Men detta var en bieffekt och säkerligen inte de turkiska myndigheternas önskan, och under senare tid har situationen börjat försämrats igen. I september 1984 kom en enorm flyktingvåg till Västtyskland; för närvarande är det oklart hur de tyska myndigheterna tänker hantera dem.

Av alla länder som tagit emot turoyo-flyktingar var Sverige det enda som gick längre än att enbart visa tolerans. Svenska myndigheter bidrog aktivt till att ge turoyo-flyktingar bostäder, organiserade kurser i svenska och hjälpte människor att anpassa sig till en ny omgivning. Det mest intressanta draget, ur lingvistisk synvinkel, var beslutet att införa språkundervisning på turoyo i svenska skolor med turoyo-talande barn. Det visade sig emellertid svårt eftersom turoyo är ett språk som inte skrivits ner och som saknar litterär tradition. Det fanns inga undervisningsmaterial eller andra tryckta texter förutom studier som orientalister hade skrivit på turoyo.

År 1983 gav Skolöverstyrelsen ut den första läroboken på turoyo för barn. Den kallas *Toxu Qorena* (Kom, låt oss läsa!) och är skriven med ett anpassat latinskt alfabet. Kommittén som producerade boken leddes av dr Yusuf Işhaq, som har en doktorsgrad i semitiska språk från American University i Beirut. Fastän han själv inte talade turoyo⁵ utan härstammade från *Bartëlle* i norra Irak ledde han kommittén med stor skicklighet och övervann alla svårigheter som är inneboende i detta slags pionjärbete.

⁵ Yusuf Işhaq var nyöstyrisk talande. [red.]

Utsikterna för ʒuroyo-språkets långsiktiga överlevnad hör nära samman med vad som händer i dess hemland, Turabdin. Om utvandringen av ʒuroyo-talande från Turabdin fortsätter i nuvarande takt kommer språket att dö ut i sin ursprungliga hemvist inom två, tre decennier. Diasporan kommer troligen inte att använda ʒuroyo i mer än två generationer.

Den verkliga faran är därför att inom ungefär 50 år kommer ett av de vackraste semitiska språken i modern tid att utrotas. För närvarande är ʒuroyo inte direkt hotat. Tvärtom. Närvaron av tusentals ʒuroyo-talande i Västeuropa, de flesta nyanlända, har fört ʒuroyo nära forskare på semitiska språk och lingvister. Det är nu möjligt att studera ʒuroyo utan att lämna Sverige, Holland eller Tyskland.

Några särdrag för țuroyo jämfört med andra nyarameiska språk.

I fonologin

1) kvarhållande (retention) av faryngal frikativ **ħ** (tonlös) och **ç** (tonande):

t ex [maħlo]

<i>cafro</i>	jord
<i>ħamro</i>	vin

2) kvarhållande (retention) av frikativa varianter av så kallade "begadkefat" av arameiska som **f, w, ț, đ, x, ğ**:

t ex [maħlo]

<i>kafno</i>	hunger
<i>dahwo</i>	guld
<i>saťwo</i>	vinter
<i>idico</i>	känd (bekant)
<i>baxyo</i>	gråt
<i>rağlo</i>	fot

3) förlust av arameisk konsonantgemination med kompensatorisk vokalförlängning:

t ex [maħlo]

<i>samo</i>	gift
<i>šato</i>	år
<i>cezo</i>	get
<i>gelo</i>	gräs

4) samtidigt utvecklas andra typer av konsonantgemination som är morfologiskt bestämda pluralis:

t ex [maħlo]

<i>karme</i>	vingårdar
<i>ak karme</i>	vingårdarna
<i>grěšle</i>	han drog
<i>grěšše</i>	de drog

5) obetingat skifte av **a > o** (ord som slutar på **-o**):

t ex [maṭlo]

hmoro åsna
Aloho Gud

I pronomen- och substantivmorfologi

1) utveckling av bestämd artikel som är prefix till substantivet och bär huvudbetoningen:

t ex [maṭlo]

m sg	<i>u bayto</i>	huset
f sg	<i>i šato</i>	året
pl	<i>ak karme</i>	vingårdarna

(I pluralis finns ingen skillnad mellan genus; initialkonsonanten dubblas, t ex som *aq-qayse* vederna, *ac-ceze* getterna etc.)

2) utvecklingen av enklitiska personpronomen som fungerar som kopula i nominalmeningar:

t ex [maṭlo]

ëno jag
harke-no jag är här

hat du
harke hat du är här

huwwe han
hiyya hon
harke-yo han/hon är här

I verbmorfologi

1) alla tempus bildas från originalparticip; det finns inget tempus som bygger på grundinfinitiv eller substantiverade verb.

2) arameiskans tre så kallade verbstammar⁶ uppkommer fortfarande i ʿuroyos verbstambildning:

	presens	imperfekt	
fcal	<i>gorēš</i>	<i>grēšle</i>	att dra
facel	<i>mḥalēq</i>	<i>mḥalaqlē</i>	att kasta
afcel	<i>makrēx</i>	<i>makraxle</i>	att låta vända om

3) För varje stam finns det ett syntetiskt passivum som härrör från respektive reflexiv stam som härrörs från arameiskan. (Passivum bildas därför inte analytiskt med hjälp av hjälpverb.)

	presens	imperfekt	
eʿfcel	<i>mēgrēš</i>	<i>grīš</i>	att bli dragen
eʿfacal	<i>mḥalēq</i>	<i>mḥalēq</i>	att bli kastad
ettafcal	<i>mitakrēx</i>	<i>mtakrēx</i>	att bli omvänd

4) i **eʿfcel** finns det en intransitiv böjning där presens är identiskt med transitiva verb men där imperfekt har annorlunda mönster **ettafcal**:

	presens	imperfekt	
Transitiv	<i>gorēš</i>	<i>grēšle</i>	att dra
Intransitiv	<i>domēx</i>	<i>damēx</i>	att sova

⁶ Mer om verbstammar se L. Costaz, *Grammaire Syriaque*, 1986, Dar el-Machreq, Beirut.

Den lingvistiska situationen i Turabdin

Mardin-provinsen hör till de områden som kurdiska nationalisterna påstår hör till Kurdistan, och faktum är att majoriteten i provinsen är kurdiskspråkiga. Turkiska, det officiella språket, är inte ursprungligt i Mardin och talas främst av lärare, tjänstemän och militärer. Det finns två stora minoritetsspråk, arabiska och *țuroyo*. Jastrow har skildrat en del arabiska dialekter.⁷ Som tidigare förklarats utgör *țuroyo*-området de centrala delarna av Mardin-provinsen.

I de allra östligaste delarna av Mardin-provinsen nära irakiska gränsen (Silopi-distriktet) finns några få kaldeiska byar som talar en östlig dialekt som är släkt med den som talas i Irak, men är helt annorlunda än *țuroyo*.

Andra dialekter i den östliga gruppen kan komma att försvinna fullständigt utan att de någonsin dokumenterats. Ändå fram till 1950 hörde de östliga dialekterna närmare till *țuroyo*-området än idag eftersom judarna i Gziro talade en nyarameisk dialekt av östlig typ.⁸ En del av dem måste emellertid ha varit arabiskspråkiga. *țuroyo* och östliga dialekter måste således ha funnits mindre än fem mil ifrån varandra fram tills för en generation sedan, men uppenbarligen hade de ingen direkt kontakt.

En annan dialekt av östlig typ upptäcktes 1970 av Jastrow nära *Pervari i Siirt-provinsen*.⁹ Rent allmänt hör denna dialekt klart till den östliga typen men den delar ett allmänt kännetecken med *țuroyo*, nämligen att ha bevarat faryngal frikativ **h** och **c**.

Den enda nyarameiska dialekt som är nära besläktad med *țuroyo* upptäcktes av Jastrow 1968 i Diyarbakir. Det hade ursprungligen talats i en enskild by som hette *Mlahso* i Lije-distriktet i Diyarbakir-provinsen. Eftersom det låg långt inne i armeniskt område förstördes byn under den armeniska förintelsen, och de flesta som talade språket dödades. Ett fåtal överlevare var i livet 1968 och jag lyckades samla lite material kring denna nästan utdöda dialekt.

Mlahso-arameiska har liksom *țuroyo* obetingat skifte av **a** > **o** och bevarandet av faryngal frikativ **h** och **c**. Men orden betonas på sista stavelsen och långa vokaler i slutna stavelser har inte kortats. Jämför följande data:

⁷ se särskilt Jastrow 1978 och 1981.

⁸ Nakano.

⁹ Jastrow 1971.

Mlaḥso**Ṭuroyo [Mëdyad]**

<i>ḥmoro</i>	<i>ḥmoro</i>	åsna
<i>domxi</i>	<i>dëmxı</i>	de sover
<i>domëx</i>	<i>domëx</i>	han sover
<i>qimle</i>	<i>qayëm</i>	han steg upp

de interdental spiranterna har inte bevarats men skiftat till sibilanter:

Mlaḥso**Ṭuroyo**

<i>tloso</i>	<i>tloṭo</i>	tre
<i>izo</i>	<i>ido</i>	hand

***En vetenskaplig uppsats
om Mlaḥso arameiska¹⁰ är under arbete***

Slutligen bör något sägas om dialektskillnader inom ṭuroyo. På det hela taget kan variationerna beskrivas som små, och i hela ṭuroyo-området råder fullständig ömsesidig förståelse. Hur som helst finns det en klar skillnad mellan stadsdialekt (Mëdyad) å ena sidan, och bydialekter å den andra. På det fonologiska planet kännetecknas Mëdyad-ṭuroyo av förkortade **i**, **ë** och **u e o i** för betonade stavelser till **i** och **u** respektive. Notera att **a** inte förkortas:

Byar**Mëdyad****betonade [cam qëšoyo]**

<i>k-obelı</i>	<i>k-ubelı</i>	han ger mig
<i>damıxi</i>	<i>damıxi</i>	de sov
<i>damıxına</i>	<i>damëxına</i>	vi sov
<i>noṭuro</i>	<i>nëṭuro</i>	väktare
<i>ṭrıle mıni</i>	<i>ṭrele menı</i>	han lämnade mig
<i>zuyudo</i>	<i>ziyudo</i>	rest, för mycket

¹⁰ Senare kom Mlaḥsos arbete ut i bokform, för mer detaljer se Jastrow Otto, *Der neuaramäische Dialekt von Mlaḥso*, 1994, Harrassowitz Verlag. [**red.**]

obetonade [dlo qěšoyo]

<i>k-obe</i>	<i>k-obe</i>	han ger
<i>nafël</i>	<i>nafël</i>	han föll

Å andra sidan har Mědyaq-țuroyo bevarat en fonemisk kontrast mellan korta vokaler **i** och **u** som slås samman till **a** i de flesta bydialekterna. I ordboken kan ett antal skillnader noteras, särskilt vad beträffar låneord. Rent allmänt har Mědyaq lånat från arabiskan medan byarna lånat från kurdiskan.

Ṭuroyo-utbildning

Ṭuroyo trädde tidigt fram inom semitisk forskning på grund av Prym/Socin, en stor samling texter i tysk översättning. Detta arbete var anmärkningsvärt för sin tid och fortsätter vara ett värdefullt dokument eftersom det ger en inblick i språket som det var för 100 år sedan. Men verkets användbarhet störs av två stora brister: För det första talade den enda informanten som författarna fick sina texter ifrån en blanddialekt som växlade mellan Mədyəḡ- och byformer.

För det andra, trots sin avancerade fonetiska transkribering gjorde författarna ett betydande antal fonemiska nedteckningsmisstag när de skrev ner texterna som informanten dikterade. Baserad på Prym/Socin producerade Siegel en diakronisk studie som är full av misstag och missförstånd eftersom det kombinerar felaktiga uppgifter från källan med författarens felaktiga uppfattningar. Boken har således litet värde när det gäller ṭuroyo studier.

Efter denna tidiga start hamnade ṭuroyo i ett slags halvvala som det räddades ifrån först i slutet av 1960-talet när Hellmut Ritter publicerade tre volymer med texter på olika ṭuroyo-dialekter samt en tysk översättning. Texterna transkriberades från bandinspelningar som Ritters informanter - unga ṭuroyo-studenter på Istanbuls universitet - gjorde för honom i Turabdin.

Samma författare producerade ytterligare två transkriberingar men var inte i livet när de trycktes. Den första var en ṭuroyo-ordbok som emellertid inte innehöll några verb. Den publicerades i faksimil 1979, åtta år efter Ritters död. Ett andra, mycket mer omfattande manuskript, heter "Verbalgrammatik".¹¹ Det innehåller en mycket detaljerad beskrivning av verbmorfologi och i tillägg allt lexikaliskt material som rör verbet. Förhoppningsvis kommer det andra manuskriptet med sitt omfattande data att tryckas.

Denna författare kom i kontakt med ṭuroyo-studier genom Ritter. Som doktorsavhandling skrev jag en synkronisk beskrivning av Midən bydialektens fonologi och morfologi (1967). Detta arbete har varit ur tryck under en tid men ett nytryck är planerat att utkomma i början av 1985.

¹¹ Manuskriptet trycktes senare, se Ritter Hellmut, *Grammatik*, 1990, Franz Steiner förlag, Stuttgart. [red.]

Efter årtal ägnade åt arabisk dialektologi har jag nyligen återvänt till turoyo-forskning. Jag har börjat samla nya data från informanter bosatta i Tyskland med sikte på att arbeta fram en beskrivning av Mədyad-dialekten. Detta kommer enligt min uppfattning att fylla ett stort tomrum i turoyo-forskningen.

Citerade verk

- Anschütz Helga, *Die syrischen Christen vom Turabdin. Eine altchristliche Bevölkerungsgruppe zwischen Beharrung, Stagnation und Auflösung*, Würzburg 1984, Augustinus-Verlag (= Das ostliche Christentum, Neue Folge, Band 34).
- Jastrow Otto, *Laut- und Formenlehre des neuaramäischen Dialekts von Midin im Turabdin*. Doktorsavhandling, Saarbrücken 1967 (3 upplaga 1985 av Otto Harrsowitz Verlag, Wiesbaden).
- Jastrow Otto, *Ein Märchen im neuaramäischen Dialekt von Midin (Turabdin)*, ur ZDMG 118,1 (1968), sid 29-61.
- Jastrow Otto, *Ein neuaramäischer Dialekt aus dem Vilayet Siirt (Sydöstanatolien)*, ur ZDMG 121, 2 (1971), sid 215-222.
- Jastrow Otto, *Die mesopotamisch-arabischen qəltu-Dialekte*. Bd I, Phonologie und Morphologie, Wiesbaden 1978, Steiner (= Abhandlungen zur Kunde des Morgenlandes, 43, 4).
- Jastrow Otto, *Die mesopotamisch-arabischen qəltu-Dialekte*. Bd II: Volkkundliche Texte in elf Dialekten, Wiesbaden 1981, Steiner (= Abhandlungen zur Kunde des Morgenlandes, 46, 1)
- Jastrow Otto, *Genomgång av Ritter* 1979, ur WZKM 74 (1982), sid 305-308.
- Nakano, Aki'ō: *Conversational texts in Eastern New-Aramaic (Gzira-dialekt)*, Tokyo 1973 (=Study of languages and cultures of Asia and Africa, A Series, Nr 4).
- Parisot M D J., *Contribution à l'étude du dialecte néo-syriaque du Tour Abdin*, ur *Actes du onzième congrés international des orientalistes*, Paris 1897. Quatrième section, sid 179-198.
- Poizat Bruno, *Une bibliographie commenté pour le Néo-Araméen*. ur *Comptes rendus du groupe linguistique d'études chamito-sémitiques* (g.l.e.c.s.), tomes XVIII-XIII (1973-1979), sid 347-414.
- Prym Eugen och Albert Socin, *Der neuaramäische Dialekt des Tur'abdin* (2 band), Gottingen 1881.
- Ritter Hellmut, *Turoyo: Die Volkssprache der syrischen Christen des Turabdin*.
___A: *Texte* (3 band), Beirut 1967-1971, Steiner verlag Wiesbaden.
___B: *Wörterbuch*, Beirut 1979, Steiner verlag Wiesbaden.
___C: *Verbalgrammatik* (opublicerat manuskript).
- Siegel Adolf, *Laut- und Formenlehre des neuaramäischen Dialekts des Turabdin*, Hannover 1923 (= Beiträge zur semitischen Philologie und Linguistik, 2).
- Toxu Qorena, Yusuf Ishaq, Stockholm 1983, Skolöverstyrelsen.
- Tsereteli Konstantin, *Zur Frage der Klassifikation der neuaramäischen Dialekte*, Ur ZDMG 127 (1977), sid 244-253.

Förord

Följande dokument insamlades i februari 1897 i samband med ett vetenskapligt uppdrag i Syrien, som anförtrotts mig av Utbildningsdepartementet [Ministeriet för den offentliga utbildningen].¹

De flesta av de fraser och texter som återges här har inte tidigare offentliggjorts. När jag nu publicerar dem, gör jag ändå inte anspråk på att lägga till särskilt mycket till det arbete som *Eugen Prym* och *Albert Socin* ägnat den turabdinska dialekten.² Inte heller avser jag att granska eller korrigera deras verk.

Jag överlämnar helt enkelt till lingvisterna det material som jag genom lyckosamma omständigheter fått möjlighet att samla in hos den syriske biskopen Grigoriyos 'Abdalla. Pryms och Socins arbete befriar mig från nödvändigheten att grammatikaliskt undersöka dessa dokument.

¹ Det här är förordet till M.D.J. Parisot: Bidrag till studiet av den nysyriska dialekten i Turabdin [Contribution à l'étude du dialecte néo-syriaque du Tour Abdin] publicerad först i en fransk orientalistisk kongressutgåva *Actes du onzième congrès international des orientalistes*, Paris 1897, quatrième section: hébreu, phénicien, araméen, ethiopiens, assyrien (Handlingar från den elfte internationella orientalistkongressen, Paris 1897, fjärde sektionen: hebreiska, feniciska, arameiska, etiopiska, assyriska), sid 179-198.

De grammatiska former som ges i originalet har här av redaktören kompletterats och utvidgad. Şurayt har skrivits om enligt det nysyriska latinska standardalfabetet. [red.]

² *Der neu-aramäische Dialekt des Tur'Abdin*, av E. Prym och A. Socin, Göttingen 1881. Jfr *Z. D. M. G.*, vol. XXXV, 1881, sid 237-269; se även R. Duval, "Notice sur des dialectes néo-araméens" i *Mémoire de la Société de linguistique*, vol. IX, sid 125-35 (1896).

Grammatiska former

Personliga pronomen [ěšmone di nafšo]

1:a person	<i>ěno</i>	jag
2:a person	<i>hat</i>	du
3:e person	<i>huwwe</i>	han
	<i>hiyya</i>	hon
1:a person	<i>aĥna</i>	vi
2:a person	<i>hatu</i>	ni
3:e person	<i>hěnne</i>	de

Šurayt skiljer ju ofta formerna åt beroende på genus (kön). Nedan skiljs därför mellan **maskulinum** [m], **femininum** [f] och likalydande. För 1:a person **sg** [fardonoyo] finns alltså två former, **m** [gawronoyo] och **f** [attonoyo], och likadant är det i 3:e person. Men i 2:a person finns bara en form; man kan kalla den likalydande eller gemensam. (*)

Bestämda artiklar [ěšmone idice]

sg [fardonoyo]

[m]	<i>u qašo</i>	prästen
[f]	<i>i atto</i>	kvinnan

pl [zawgonoyo]

<i>aq qaše</i>	prästerna
<i>an niše</i>	kvinnorna

Substantivets suffix [lazqa du ěšmo]

De här suffixen (ändelser som hängs på ordet) anger ju ägaren, och motsvarar därför på svenska s.k. possessiva pronomen (*min, din* ...). Som exempel används här substantivet *ktowo* (bok) med suffix som anger ägaren. (*)

1:a person [sg]	<i>u ktowaydi</i>	min bok
2:a person [m, sg]	<i>u ktowaydox</i>	din bok
2:a person [f, sg]	<i>u ktowaydëx</i>	
3:e person [m, sg]	<i>u ktowayde</i>	hans bok
3:e person [f, sg]	<i>u ktowayda</i>	hennes bok

1:a person [pl]	<i>u ktowaydan</i>	vår bok
2:a person [m, pl]	<i>u ktowaxu[n]</i>	er bok
2:a person [f, pl]	<i>u ktowaydën</i>	er bok
3:e person [pl]	<i>u ktowatte</i>	deras bok

Motsvarigheterna om substantivet står i **pl.** *ktowe*, "böcker".

<i>a ktowaydi</i>	mina böcker
<i>a ktowaydox m</i>	dina böcker
<i>a ktowaydëx f</i>	
<i>a ktowayde</i>	hans böcker
<i>a ktowayda</i>	hennes böcker
<i>a ktowaydan</i>	våra böcker
<i>a ktowaxun</i>	era böcker
<i>a ktowatte</i>	deras böcker

Possisivform (ägende) kan även konstrueras med *didi*, vilket förstärker uttrycket. Som exempel används *ktowe* (böcker). Observera att şurayt (till skillnad från svenskan) sätter huvudordet i bestämd form *a ktowe*. (*)

<i>a ktowe didi</i>	mina egna böcker
<i>a ktowe didëx f</i>	dina egna böcker
<i>a ktowe didox m</i>	
<i>a ktowe dide</i>	hans egna böcker
<i>a ktowe diða</i>	hennes egna böcker
<i>a ktowe didan</i>	våra egna böcker
<i>a ktowe dëtxu[n]</i>	era egna böcker
<i>a ktowe dëtte</i>	deras egna böcker

Andra possessiva uttryck [mloko]

Här uppställs en tabell över fyra ord kolumnvis. Kolumnerna följer sedan på vanligt sätt **sg** och **pl**-formerna. De fyra orden (*gab, l, acm, did*) är närmast prepositioner till vilka man kan foga suffix (-i, ox, etc) som anger vem. (*)

1:a person	<i>gabi</i>	hos mig	<i>[e]li</i>	till mig
2:a person m	<i>gabox</i>	hos dig	<i>[e]lox</i>	till dig
2:a person f	<i>gabëx</i>	hos dig	<i>[e]lex</i> ³	till dig
3:e person	<i>gabe</i>	hos honom	<i>[e]le</i>	till honom
3:e person	<i>gaba</i>	hos henne	<i>[e]la</i>	till henne
1:a person	<i>gabayna</i>	hos oss	<i>lahna</i>	till oss
2:a person	<i>gabayxu[n]</i>	hos er	<i>loxu[n]</i>	till er
3:e person	<i>gabayye</i>	hos dem	<i>lënne</i>	till dem
1:a person	<i>acmi</i>	med mig	<i>didi</i>	min, mitt, mina
2:a person m	<i>acmox</i>	med dig	<i>didox</i>	din, ditt, dina
2:a person f	<i>acmëx</i>	med dig	<i>didëx</i>	din, ditt, dina
3:e person	<i>acme</i>	med honom	<i>dide</i>	hans
3:e person	<i>acma</i>	med henne	<i>dida</i>	hennes
1:a person	<i>acmayna</i>	med oss	<i>didan</i>	vår, vårt, våra
2:a person	<i>acmayxu[n]</i>	med er	<i>dëtxu[n]</i>	er, ert, era
3:e person	<i>acmayye</i>	med dem	<i>dëtte</i>	deras

³ Det [e] som står inom klamrar förekommer bara i bydialekter. I **sg** 2:a person **f** är det lite krångligare ändå: Midyatdialektens "lex" ersätts i bydialekter av "elëx" eller "elax". Även i **pl** har bydialekter andra former: 1:a person *elan*, 2:a person *alxu[n]*, 3:e person *alle*. [**red.**]

Demonstrativa pronomen ***[ħlof ęšmo madęlono]***

sjęlvstęndig form [form-šaryo]

hano [sg, m], *hate* [sg, f] den/det hęr
hani [pl] de hęr [denna/detta/ dessa]

hawo [sg, m] *hayo* [sg, f] den/det dęr
hanęk [pl] de dęr [denna/detta/ dessa]

fۆrenad form [form-mšarko]

sg [fardonoyo]

u gawrano denna man
i attate denna kvinna

pl [zawgonoyo]

ag gawrani dessa męn
an nišani dessa kvinnor

Relativa [coliqe du ęšmo]

Hęr behandlas vad vi pę svenska skulle kalla substantivs genitivformer.

bayto du qašo pastorns hus
baxča du malko kungens trędgęrd
ręmoye⁴ du šęltono sultanens soldater

Medan svenskan konstruerar med en genitivęndelse (-s), anvęnder surayt en genitiv- eller underordningspartikel, olika prepositioner (*d, di, du, dę*) som

⁴ Ordet *ręmoyo* [sg] och *ręmoye* [pl] ęr ett gammalt lęneord fręn den romerska tiden. Det anvęnds fortfarande i bydialekten. [red.]

sätts framför substantiven tillsammans med bestämda artikeln, (d v s ungefär som franskans *du, de la, des*, och ofta på engelska, *of the*). Det som på svenska brukar kallas relativa pronomen ("som" m. fl.) motsvarar i şurayt *d*. (*)

t ex [maḥlo]

I caraba d fayito, këmtowa.

Bilen som körde förbi, var svart.

U zcurawo, u babayde d këtwe zangin di walaye, yolufo ḥarbowe.

Den pojke, vars far var rikast i staden, var en dålig skolelev.

Interrogativa [xabre mšaylone]

Här ges ett antal fraser som innehåller något interrogerande (frågande) pronomen (typ: *vad? vem? hur? vilken? varför?*). (*)

<i>hano mēnyano?</i> [m]	vad är det /här/? [den/det]
<i>haṭe mēnyate?</i> [f]	
<i>mēnyo hano?</i> [m]	vad /är det här/? [den/det]
<i>mēnyo haṭe?</i> [f]	
<i>hat man hat?</i>	vem är du?
<i>man mērlelox?</i> [m]	vem har sagt dig det?
<i>man mērlelēx?</i> [f]	
<i>mēn kēbcēt?</i>	vad vill du?
<i>ēšmox mēnyo?</i> [m]	vad heter du?
<i>ēšmēx mēnyo?</i> [f]	
<i>mēn ksaymēt?</i>	vad gör du?
<i>mēn kit? mēn layt?</i>	hur är läget? (eg. vad finns och vad finns inte)
	vad har du (på dig/ med dig/ i handen)?
<i>mēn kit b iḡox?</i> [m]	
<i>mēn kit b iḡēx?</i> [f]	
<i>mēn knoqēš?</i>	vad fattas?
<i>mēqqa hawi cēmrox?</i> [m]	hur gammal är du?
<i>mēqqa hawi cēmrex?</i> [f]	
<i>hat mayna dēkto hat?</i>	varifrån/från vilken plats/ort är du?
<i>abro d man hat?</i>	vems son är du?
<i>barṭo d man hat?</i>	vems dotter är du?
<i>abne d man hatu?</i>	vems söner är ni?
<i>abnoṭo d man hatu?</i>	vems döttrar är ni?
<i>adyawma mēnyo?</i>	vilken dag är det?
<i>mēn kēmēt?</i>	vad säger du?
<i>lē kēmarno mede</i> [eller]	
<i>lē mērlī mede</i>	jag säger ingenting (två varianter på šurayt, här ingår inget frågeord, det är i stället svar på föregående fråga)
	vad tjänar det där till?
<i>hano lašan mēnyo?</i> [m]	vad är det för mening med det där/här?
<i>haṭe lašan mēnyo?</i> [f]	
<i>aydarboyo i hawa adyawma?</i>	vad är det för väder i dag?
<i>aykoyo u Yaḡqub?</i>	var är Jakob?
<i>qay lē kmēžḡolēt acmī?</i>	varför pratar du mig inte?
<i>qay lē kēmjawbēt acilī?</i>	varför svarar du mig inte?
<i>aykoyo?</i>	var är hon/han?

ayko hat?
mayko kotēt?
layko kēzzox? [m]
layko kēzzëx? [f]

var är du?
varifrån kommer du?
vart går du/vart är du på väg?

Indefinita (obestämda) pronomen ***[ħlof ేశmo lo idico]***

Exempel på indefinita (obestämda) pronomen. Det sista ex. ingår i ett ordspråk som ges i två varianter.

t ex [maṭlo]

<i>kulle</i>	alla
<i>kul nošo</i>	vem som helst
<i>kul yawmo</i>	alla dagar, varje dag jämt och ständigt
<i>yawmo mede</i>	någon dag (i framtiden)
<i>naqla mede</i>	någon gång (i framtiden)
<i>ħa yawmo</i>	en dag

cal dē šqēlxu mu balaš, hawulle mbalaš [eller]
cal dē šqēlxu dlo mede, hawulle dlo mede vad ni fått till skänks, det ska ni ge till skänks!

cal dē šqilox mu balaš, hawe mbalaš [m]
cal dē šqilēx mu balaš, hawe mbalaš [f] vad du fått till skänks, det ska du ge till skänks!

Komparation [qiyoso]

Ordet "komparation" syftar ju på jämförelse. Man brukar tala om adjektivens komparation; man kanske frågar "Hur kompareras (böjs) 'vacker'?" Svaret är "vacker, vackrare, vackrast". Man ger här bara ett antal jämförelseuttryck. (*)

Hano rab mawoyo. [m] Den här är större än den där.
Haṭe rab mayoyo. [f]

Buğdēd rab mē Bayrud 'yo,
elo Bayrud šafēr mē Buğdēd 'yo. Bagdad är större än Beirut,
men Beirut är vackrare än Bagdad.

Šafërtër⁵ më Buğdëd

Vackrare än Bagdad

*I wardo xu, [lika xî som]
bënëfsëji šafërtoyo*

Rosen/Rosor är lika vacker/
vackra som violen/violer.

*U baytaydan xu bayta_txu raboyo.
Hat faqër mu jiranaydox hat. [m]
Hat faqër mu jiranaydëx hat. [f]
Hat faqër mi jiranaydëx hat. [f]*

Vårt hus är lika stort som ert.
Du är fattigare än din granne.

*Ğalabe šafiro.
I wardo šafërtër
mab baybune kulleyo.*

Mycket vacker.

Rosen är den vackraste av alla blommor

⁵ Det sista ledet ges i två varianter, varav komparativändelsen **-tër** används också på kurdiska.
[ö. anm.]

Räkneord [numarat du bnoyo]

Räkneord finns i två former, grundtal (*ett, två, tre* ...) och ordningstal (*första, andra, tredje*...). Först ställs grundtalen 1-10 upp i två spalter [**m** och **f**]. Sen följer motsvarande **ordningstal**. Alla grund- och ordningstalen har femininformen som anges. (*)

grundtal [numarat rišoye]

	m	f
1	<i>ħa</i>	<i>ħdo</i>
2	<i>tre</i>	<i>tarte</i>
3	<i>tloṭo</i>	<i>tloṭ</i>
4	<i>arbco</i>	<i>arbac</i>
5	<i>ħamšo</i>	<i>ħamměš</i>
6	<i>ěšto</i>	<i>šeṭ</i>
7	<i>šawco</i>	<i>šwac</i>
8	<i>tměnyo</i>	<i>tmone</i>
9	<i>těšco</i>	<i>čac</i>
10	<i>cašro</i>	<i>ħšar</i>

ordningstal [numarat du dawro]

	m	f	
1	<i>qamoyo</i>	<i>qamayto</i>	första
2	<i>da tre</i>	<i>dat tarte</i>	andra
3	<i>da tloṭo</i>	<i>da tloṭ</i>	tredje
4	<i>dan arbco</i>	<i>dan arbac</i>	fjärde
5	<i>daħ ħamšo</i>	<i>daħ ħamměš</i>	femte
6	<i>dan ěšto</i>	<i>daš šeṭ</i>	sjätte
7	<i>daš šawco</i>	<i>da šwac</i>	sjunde
8	<i>da tměnyo</i>	<i>da tmone</i>	åttonde
9	<i>dat těšco</i>	<i>dač čac</i>	nionde
10	<i>dac cašro</i>	<i>da ħšar</i>	tionde

grundtal

11 <i>hdaḥṣar</i>	20 <i>cēsri</i>
12 <i>traḥṣar</i>	30 <i>tleṭi</i>
13 <i>tloṭaḥṣar</i>	40 <i>arbcī</i>
14 <i>arbaḥṣar</i>	50 <i>ḥamšī</i>
15 <i>ḥamšaḥṣar</i>	60 <i>ēšti</i>
16 <i>ēštaḥṣar</i>	70 <i>šawcī</i>
17 <i>šwaḥṣar</i>	80 <i>tmoni</i>
18 <i>tmonaḥṣar</i>	90 <i>tēšcī</i>
19 <i>čaḥṣar</i>	100 <i>mo</i>

21 <i>ḥa w cēsri</i>	200 <i>maṭe</i>
22 <i>tre w cēsri</i>	300 <i>tloṭmo</i>
23 <i>tloṭo w cēsri</i>	400 <i>arbacmo</i>
24 <i>arbcō w cēsri</i>	500 <i>ḥammēšmo</i>
25 <i>ḥamšo w cēsri</i>	600 <i>šetmo</i>
26 <i>ēšto w cēsri</i>	700 <i>šwacmo</i>
27 <i>šawco w cēsri</i>	800 <i>tmonemo</i>
28 <i>tmēnyo w cēsri</i>	900 <i>čacmo</i>
29 <i>tēšco w cēsri</i>	1000 <i>alfo</i>

Till sist några uttryck med *falgo* (halv) och *ruco* (kvarts)

<i>falgo</i>	halv/hälften
<i>falge d lalyo</i>	midnatt
<i>falge d saca</i>	halvtimme
<i>ruce d saca</i>	en kvart
<i>tre ruce di saca</i>	halvtimme
<i>tloṭo ruce di saca</i>	tre kvart

Verb [fēcēl]

I tolv punkter tas här upp former av olika şurayt-verb. Punkt 13 nämner till sist hur şurayt konstruerar några uttryck som på svenska brukar uttryckas med hjälpverbet "vara".

I systematiska grammatikor brukar de valda exempelverben representera olika sätt att böja verben, d.v.s. man brukar peka ut ett antal typmönster för hur verben böjs i olika tempus. Här handlar det i stället om lite spridda exempel: För några verb anges t. ex. tempusformerna **imperfekt, futurum, imperativ, particip**). För *andra* verb anges *andra* former, eller bara någon enstaka form. (*)

1

şworo att bryta
huwwe şwērle han bröt/hade sönder

imperfekt [zabno d fayēt]

sg [fardonoyo]

1:a person	<i>ēno</i>	<i>şwērli</i>	jag bröt
2:a person m	<i>hat</i>	<i>şwērlox</i>	du bröt
2:a person f	<i>hat</i>	<i>şwērlēx</i>	
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>şwērle</i>	han bröt
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>şwērle</i>	hon bröt

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aşna</i>	<i>şwērlan</i>	vi bröt
2:a person	<i>hatu</i>	<i>şwērşu[n]</i>	ni bröt
3:e person	<i>hēnne</i>	<i>şwērre</i>	de bröt

futurum [zabno d ote]

sg [fardonoyo]

1:a person m	<i>ëno</i>	<i>gëd tšewarno</i>	jag ska bryta
1:a person f	<i>ëno</i>	<i>gëd tšewrono</i>	
2:a person	<i>hat</i>	<i>gëd tšewrët</i>	du ska bryta
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>gëd tšowër</i>	han ska bryta
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>gëd tšewro</i>	hon ska bryta

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aḥna</i>	<i>gëd tšewrina</i>	vi ska bryta
2:a person	<i>hatu</i>	<i>gëd tšewritu[n]</i>	ni ska bryta
3:e person	<i>hënne</i>	<i>gëd tšewri</i>	de ska bryta

presens [zabno d ucdo]

sg [fardonoyo]

1:a person m	<i>ëno</i>	<i>kšewarno</i>	jag bryter
1:a person f	<i>ëno</i>	<i>kšewrono</i>	
2:a person	<i>hat</i>	<i>kšewrët</i>	du bryter
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>kšowër</i>	han bryter
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>kšewro</i>	hon bryter

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aḥna</i>	<i>kšewrina</i>	vi bryter
2:a person	<i>hatu</i>	<i>kšewritu[n]</i>	ni bryter
3:e person	<i>hënne</i>	<i>kšewri</i>	de bryter

Därefter ges **imperativ** (uppmaningsformerna).

imperativ [m' amrono]

2:a person **[sg]** *tšwar!* bryt! **[pl]** *tšwaru!* bryt!

Particip [ëšmo facolo/fcilo]

Här inkluderas andra verb för jämförelse.

m sg

[gawronoyo, fardonoyo]

<i>ëno tšwiro</i>	jag är brusten
<i>hat tšwiro</i>	du är brusten

<i>huwwe ṭwiro</i>	han är brusten
<i>ëno ṛhimo</i>	jag är älskad
<i>hat ṛhimo</i>	du är älskad
<i>huwwe ṛhimo</i>	han är älskad
<i>ëno kayiso</i>	jag är bra
<i>hat kayiso</i>	du är bra
<i>huwwe kayiso</i>	han är bra

m pl

[gawronoyo, zawgonoyo]

<i>aḥna ṭwire</i>	vi är brustna
<i>hatu ṭwire</i>	ni är brustna
<i>hënne ṭwire</i>	de är brustna

<i>aḥna ṛhime</i>	vi är älskade
<i>hatu ṛhime</i>	ni är älskade
<i>hënne ṛhime</i>	de är älskade

<i>aḥna kayise</i>	vi är bra
<i>hatu kayise</i>	ni är bra
<i>hënne kayise</i>	de är bra

f sg

[aṭtonoyo, fardonoyo]

<i>ëno ṭwërto</i>	jag är brusten
<i>hat ṭwërto</i>	du är brusten
<i>hiyya ṭwërto</i>	hon är brusten

<i>ëno ṛhimto</i>	Jag är älskad
<i>hat ṛhimto</i>	du är älskad
<i>hiyya ṛhimto</i>	hon är älskad

<i>ëno kayisto</i>	jag är bra
<i>hat kayisto</i>	du är bra
<i>hiyya kayisto</i>	hon är bra

f pl

[aṭtonoyo, zawgonoyo]

<i>aḥna ṭwiroṭo</i>	[ṭwire]	vi är brustna
<i>hatu ṭwiroṭo</i>	[ṭwire]	ni är brustna
<i>hënne ṭwiroṭo</i>	[ṭwire]	de är brustna

<i>aḥna ṛhimoṭo</i>	[ṛhime]	vi är älskade
<i>hatu ṛhimoṭo</i>	[ṛhime]	ni är älskade

hënne r̥imoto [r̥ime] de är älskade

aḥna kayisoṭo [kayise] vi är bra
hatu kayisoṭo [kayise] ni är bra
hënne kayisoṭo [kayise] de är bra

2

ylofo lära sig
huwwe yaléf han lärde sig

imperfekt [zabno d fayët]

sg [fardonoyo]

1:a person m	<i>ëno</i>	<i>yaléfno</i>	jag lärde mig
1:a person f	<i>ëno</i>	<i>yaléfono</i>	
2:a person	<i>hat</i>	<i>yalifët</i>	du lärde dig
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>yaléf</i>	han lärde sig
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>yalifo</i>	hon lärde sig

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aḥna</i>	<i>yaléfina</i>	vi lärde oss
2:a person	<i>hatu</i>	<i>yaléfitu[n]</i>	ni lärde er
3:e person	<i>hënne</i>	<i>yalifi</i>	de lärde sig

futurum [zabno d oṭe]

sg [fardonoyo]

1:a person m	<i>ëno</i>	<i>gëd yëlafno</i>	jag ska lära mig
1:a person f	<i>ëno</i>	<i>gëd yëlfono</i>	
2:a person	<i>hat</i>	<i>gëd yëlfët</i>	du ska lära dig
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>gëd yöléf</i>	han ska lära sig
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>gëd yëlfo</i>	hon ska lära sig

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aḥna</i>	<i>gëd yëlfina</i>	vi ska lära oss
2:a person	<i>hatu</i>	<i>gëd yëlfitu[n]</i>	ni ska lära er
3:e person	<i>hënne</i>	<i>gëd yëlfi</i>	de ska lära sig

presens [zabno d ucdo]

sg [fardonoyo]

1:a person m	<i>ëno</i>	<i>kyëlafno</i>	jag lär mig
1:a person f	<i>ëno</i>	<i>kyëlfono</i>	
2:a person	<i>hat</i>	<i>kyëlfët</i>	du lär dig
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>kyolëf</i>	han lär sig
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>kyëlfo</i>	hon lär sig

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>a_hna</i>	<i>kyëlfina</i>	vi lär oss
2:a person	<i>hatu</i>	<i>kyëlfitu[n]</i>	ni lär er
3:e person	<i>hënne</i>	<i>kyëlfi</i>	de lär sig

imperativ [m´amrono]

	sg [fardonoyo]	pl [zawgonoyo]
2:a person	<i>ylaf!</i> [<i>ilaf!</i>] lär (dig)!	<i>ylafu!</i> [<i>ilafu!</i>] lär (er)!

3

<i>mamro</i>	att säga
<i>huwwe mërle</i>	han sa

<i>dëmorro</i>	att beundra
<i>huwwe mdamër</i>	han beundrade

Här behandlas två verb. Åter börjar det med två spalter, till vänster för **imperfekt**, *mërle*, till höger för **futurum**, *mdamër*. (*)

Imperfekt

sg [fardonoyo]

1:a person m	<i>mërli</i>	<i>mdamarno</i>	jag sa att jag beundrade
1:a person f	<i>mërli</i>	<i>mdamrono</i>	
2:a person m	<i>mërlox</i>	<i>mdamrët</i>	du sa att du beundrade

2:a person f	<i>mërlëx</i>	<i>mdamrët</i>	
3:e person	<i>mërle</i>	<i>mdamër</i>	han sa att han beundrade
3:e person	<i>mërla</i>	<i>mdamro</i>	hon sa att hon beundrade

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>mërlan</i>	<i>mdamrina</i>	vi sa att vi beundrade
2:a person	<i>mërXu</i>	<i>mdamritu[n]</i>	ni sa att ni beundrade
3:e person	<i>mërre</i>	<i>mdamri</i>	de sa att de beundrade

futurum [zabno d ote]

sg [fardonoyo]

1:a person m	<i>ëno</i>	<i>gëd midamarno</i>	jag ska beundra
1:a person f	<i>ëno</i>	<i>gëd midamrono</i>	
2:a person	<i>hat</i>	<i>gëd midamrët</i>	du ska beundra
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>gëd midamër</i>	han ska beundra
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>gëd midamro</i>	hon ska beundra

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>a_hna</i>	<i>gëd midamrina</i>	vi ska beundra
2:a person	<i>hatu</i>	<i>gëd midamritu[n]</i>	ni ska beundra
3:e person	<i>hënne</i>	<i>gëd midamri</i>	de ska beundra

imperativ [m' amrono]

	sg [fardonoyo]		pl [zawgonoyo]	
2:a person	<i>mar!</i>	säg!	<i>maru!</i>	säg!

Imperativ med suffix [m' amrono cam lazqa]

Şurayt hänger på sina suffix som *-li*, *-lox*, *-lex*, *-le*, *-la*, för att ange vem som tilltalas. Vi använder bindestreck mellan imperativet och *-li*, *-le*, *-la* etc. (Medan de självständiga formerna av personliga pronomen följer efter. (*))

Sammanfatt form [form-mrakbo]

<i>mar-li</i>	säg mig
<i>mar-le</i>	säg honom
<i>mar-la</i>	säg henne
<i>mar-lan</i>	säg oss
<i>mar-lën</i>	säg dem

Självständig form [form-šaryo]

<i>mar lēno</i>	säg till mig
<i>mar lox [m]</i>	säg till dig [själv]
<i>mar lex [f]</i>	
<i>mar lano</i>	säg till den [han] här
<i>mar luwwe</i>	säg till honom
<i>mar lawo</i>	säg till den [han] där
<i>mar laṭe</i>	säg till den [hon] här
<i>mar liyya</i>	säg till henne
<i>mar layo</i>	säg till den [hon] där
<i>mar loxu[n]</i>	säg till er [själva]
<i>mar lani</i>	säg till dem här
<i>mar lēnne</i>	säg till dem
<i>mar lanēk</i>	säg till dem där
<i>mar laḥna</i>	säg till oss

<i>mēn kēmmēt?</i>	vad säger du?
<i>lē kēmarno mede</i>	jag säger ingenting
<i>lē mērlī mede</i>	jag sa inget

imperfekt

<i>mēr-li</i>	jag sa [eller] jag har sagt
<i>mēr-le</i>	han sa [eller] han har sagt
<i>mēr-la</i>	hon sa [eller] hon har sagt
<i>mēr-lox [m]</i>	du sa [eller] du har sagt
<i>mēr-lēx [f]</i>	
<i>mēr-re</i>	de sa [eller] de har sagt
<i>mēr-xu[n]</i>	ni sa [eller] ni har sagt
<i>mēr-lan</i>	vi sa [eller] vi har sagt

4

hzojo att se
huwwe hzele han såg

presens [zabno d ucdo]

sg m [fardonoyo, gawronoyo]

1:a person	<i>ëno</i>	<i>kħuzeno</i>	jag ser
2:a person	<i>hat</i>	<i>kħozët</i>	du ser
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>kħoze</i>	han ser

sg f [fardonoyo, aṭṭonoyo]

1:a person	<i>ëno</i>	<i>kħëzyono</i>	jag ser
2:a person	<i>hat</i>	<i>kħozët</i>	du ser
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>kħëzyo</i>	hon ser

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aħna</i>	<i>kħuzena</i>	vi ser
2:a person	<i>hatu</i>	<i>kħuzetu[n]</i>	ni ser
3:e person	<i>hënne</i>	<i>kħozën</i>	de ser

futurum [zabno d oṭe]

sg m [fardonoyo, gawronoyo]

1:a person	<i>ëno</i>	<i>gëd ħuzeno</i>	jag ska se
2:a person	<i>hat</i>	<i>gëd ħozët</i>	du ska se
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>gëd ħoze</i>	han ska se

sg f [fardonoyo, aṭṭonoyo]

1:a person	<i>ëno</i>	<i>gëd ħëzyono</i>	jag ska se
2:a person	<i>hat</i>	<i>gëd ħozët</i>	du ska se
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>gëd ħëzyo</i>	hon ska se

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aħna</i>	<i>gëd ħuzena</i>	vi ska se
2:a person	<i>hatu</i>	<i>gëd ħuzetu[n]</i>	ni ska se
3:e person	<i>hënne</i>	<i>gëd ħozën</i>	de ska se

imperfekt [zabno d fayët]

sg m [fardonoyo, gawronoyo]

1:a person	<i>ëno</i>	<i>ḥzeli</i>	jag såg
2:a person	<i>hat</i>	<i>ḥzelox</i>	du såg
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>ḥzele</i>	han såg

sg f [fardonoyo, aṭṭonoyo]

1:a person	<i>ëno</i>	<i>ḥzeli</i>	jag såg
2:a person	<i>hat</i>	<i>ḥzelëx</i>	du såg
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>ḥzela</i>	hon såg

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aḥna</i>	<i>ḥzelan</i>	vi såg
2:a person	<i>hatu</i>	<i>ḥzalxu[n]</i>	ni såg
3:e person	<i>hënne</i>	<i>ḥzalle</i>	de såg

imperativ [m´amrono]

2:a person	[sg] <i>ḥzay! se!</i>	[pl] <i>ḥzawu! se!</i>
------------	------------------------	-------------------------

5

<i>iboco</i>	att vilja
<i>huwwe abëc</i>	han ville

presens [zabno d ucdo]

sg m [fardonoyo, gawronoyo]

1:a person	<i>ëno</i>	<i>këbacno</i>	jag vill
2:a person	<i>hat</i>	<i>këbcët</i>	du vill
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>kobëc</i>	han vill

sg f [fardonoyo, aṭṭonoyo]

1:a person	<i>ëno</i>	<i>këbcono</i>	jag vill
------------	------------	----------------	----------

2:a person	<i>hat</i>	<i>këbcët</i>	du vill
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>këbco</i>	hon vill

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aḥna</i>	<i>këbcina</i>	vi vill
2:a person	<i>hatu</i>	<i>këbcitu[n]</i>	ni vill
3:e person	<i>hënne</i>	<i>këbc[ën]</i>	de vill

futurum [zabno d oṭe]

sg m [fardonoyo, gawronoyo]

1:a person	<i>ëno</i>	<i>gëd ëbacno</i>	jag ska vilja
2:a person	<i>hat</i>	<i>gëd ëbcët</i>	du ska vilja
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>gëd obëc</i>	han ska vilja

sg f [fardonoyo, aṭtonoyo]

1:a person	<i>ëno</i>	<i>gëd ëbcono</i>	jag ska vilja
2:a person	<i>hat</i>	<i>gëd ëbcët</i>	du ska vilja
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>gëd ëbco</i>	hon ska vilja

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aḥna</i>	<i>gëd ëbcina</i>	vi ska vilja
2:a person	<i>hatu</i>	<i>gëd ëbcitu[n]</i>	ni ska vilja
3:e person	<i>hënne</i>	<i>gëd ëbc[ën]</i>	de ska vilja

imperfekt [zabno d fayët]

sg m [fardonoyo, gawronoyo]

1:a person	<i>ëno</i>	<i>abëcno</i>	jag ville
2:a person	<i>hat</i>	<i>abicët</i>	du ville
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>abëc</i>	han ville

sg f [fardonoyo, aṭtonoyo]

1:a person	<i>ëno</i>	<i>abëcono</i>	jag ville
2:a person	<i>hat</i>	<i>abicët</i>	du ville
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>abico</i>	hon ville

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aḥna</i>	<i>abëcina</i>	vi ville
2:a person	<i>hatu</i>	<i>abëcitu[n]</i>	ni ville
3:e person	<i>hënne</i>	<i>abici</i>	de ville

imperativ [m´amrono]

2:a person	[sg] <i>ibac!</i>	<i>önska!</i>
	[pl] <i>ibacu!</i>	<i>önska!</i>

6

qđoro	att kunna
huwwē qadēr	han kunde

presens [zabno d ucdo]

Här i nekande form [**form manķerono**]

sg m [fardonoyo, gawronoyo]

1:a person	<i>ēno</i>	<i>lē kquđarno</i>	jag kan inte
2:a person	<i>hat</i>	<i>lē kquđrēt</i>	du kan inte
3:e person	<i>huwwē</i>	<i>lē kquđēr</i>	han kan inte

sg f [fardonoyo, aṭṭonoyo]

1:a person	<i>ēno</i>	<i>lē kquđrono</i>	jag kan inte
2:a person	<i>hat</i>	<i>lē kquđrēt</i>	du kan inte
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>lē kquđro</i>	hon kan inte

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aḥna</i>	<i>lē kquđrina</i>	vi kan inte
2:a person	<i>hatu</i>	<i>lē kquđritu[n]</i>	ni kan inte
3:e person	<i>hēnne</i>	<i>lē kquđri[ēn]</i>	de kan inte

futurum [zabno d oṭe]

sg m [fardonoyo, gawronoyo]

1:a person	<i>ēno</i>	<i>lē gēd quđarno</i>	jag ska inte kunna
2:a person	<i>hat</i>	<i>lē gēd quđrēt</i>	du ska inte kunna
3:e person	<i>huwwē</i>	<i>lē gēd quđēr</i>	han ska inte kunna

sg f [fardonoyo, aṭtonoyo]

1:a person	<i>ëno</i>	<i>lë gëd qudrono</i>	jag ska inte kunna
2:a person	<i>hat</i>	<i>lë gëd qudrët</i>	du ska inte kunna
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>lë gëd qudro</i>	hon ska inte kunna

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aḥna</i>	<i>lë gëd qudrina</i>	vi ska inte kunna
2:a person	<i>hatu</i>	<i>lë gëd qudritu[n]</i>	ni ska inte kunna
3:e person	<i>hënne</i>	<i>lë gëd qudri[ën]</i>	de ska inte kunna

imperfekt [zabno d fayët]**sg m [fardonoyo, gawronoyo]**

1:a person	<i>ëno</i>	<i>lë qadërno</i>	jag kunde inte
2:a person	<i>hat</i>	<i>lë qadirët</i>	du kunde inte
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>lë qadër</i>	han kunde inte

sg f [fardonoyo, aṭtonoyo]

1:a person	<i>ëno</i>	<i>lë qadërono</i>	jag kunde inte
2:a person	<i>hat</i>	<i>lë qadirët</i>	du kunde inte
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>lë qadiro</i>	hon kunde inte

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aḥna</i>	<i>lë qadërina</i>	vi kunde inte
2:a person	<i>hatu</i>	<i>lë qadëritu[n]</i>	ni kunde inte
3:e person	<i>hënne</i>	<i>lë qadiri</i>	de kunde inte

7

şéloyo att be
huwwe mşalele han bad

presens [zabno d ucdo]

sg [fardonoyo]

1:a person m	<i>ëno</i>	<i>këmşaleno</i>	jag ber
1:a person f	<i>ëno</i>	<i>këmşalyono</i>	
2:a person m	<i>hat</i>	<i>këmşalët</i>	du ber
2:a person f	<i>hat</i>	<i>këmşalyët</i>	
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>këmşale</i>	han ber
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>këmşalyo</i>	hon ber

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aḥna</i>	<i>këmşalena</i>	vi ber
2:a person	<i>hatu</i>	<i>këmşaletu[n]</i>	ni ber
3:e person	<i>hënne</i>	<i>këmşalën</i>	de ber

futurum [zabno d oṭe]

sg [fardonoyo]

1:a person m	<i>ëno</i>	<i>gëd mşaleno</i>	jag ska be
1:a person f	<i>ëno</i>	<i>gëd mşalyono</i>	
2:a person m	<i>hat</i>	<i>gëd mşalët</i>	du ska be
2:a person f	<i>hat</i>	<i>gëd mşalyët</i>	
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>gëd mşale</i>	han ska be
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>gëd mşalyo</i>	hon ska be

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aḥna</i>	<i>gëd mşalena</i>	vi ska be
2:a person	<i>hatu</i>	<i>gëd mşaletu[n]</i>	ni ska be
3:e person	<i>hënne</i>	<i>gëd mşalën</i>	de ska be

imperfekt [zabno d fayët]

sg [fardonoyo]

1:a person	<i>ëno</i>	<i>mşaleli</i>	jag bad
2:a person m	<i>hat</i>	<i>mşalelox</i>	du bad
2:a person f	<i>hat</i>	<i>mşalelëx</i>	
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>mşalele</i>	han bad
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>mşalela</i>	hon bad

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aḥna</i>	<i>mşalelan</i>	vi bad
2:a person	<i>hatu</i>	<i>mşalalxu[n]</i>	ni bad
3:e person	<i>hënne</i>	<i>mşalalle</i>	de bad

8

<i>zëbono</i>	att sälja
<i>huwwe mzabanle</i>	han sålde

imperfekt [zabno d fayët]

sg [fardonoyo]

1:a person	<i>ëno</i>	<i>mzabanli</i>	jag sålde
2:a person m	<i>hat</i>	<i>mzabanlox</i>	du sålde
2:a person f	<i>hat</i>	<i>mzabanlëx</i>	
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>mzabanle</i> ⁶	han sålde
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>mzabnola</i>	hon sålde

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aḥna</i>	<i>mzabanlan</i>	vi sålde
2:a person	<i>hatu</i>	<i>mzabanxu[n]</i>	ni sålde
3:e person	<i>hënne</i>	<i>mzabanne</i>	de sålde

⁶ I stället för den **m** imperfektformen *mzabanle* förekommer också formen *mzaballe*. [ö. anm.]

presens [zabno d ucdo]

sg [fardonoyo]

1:a person m	<i>ëno</i>	<i>kënzabanno</i>	jag säljer
1:a person f	<i>ëno</i>	<i>kënzabnono</i>	
2:a person	<i>hat</i>	<i>kënzabnët</i>	du säljer
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>kënzabën</i>	han säljer
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>kënzabno</i>	hon säljer

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aḥna</i>	<i>kënzabnina</i>	vi säljer
2:a person	<i>hatu</i>	<i>kënzabnitu[n]</i>	ni säljer
3:e person	<i>hënne</i>	<i>kënzabni</i>	de säljer

9

<i>nqošo</i>	att utsmýcka
<i>huwwe nqišowe</i>	han var utsmýckade

Här är det tal om **perfekt participformen [ëšmo tam fcilo]**

sg [fardonoyo]

1:a person m	<i>ëno</i>	<i>nqišo</i>	jag är utsmýckad
1:a person f	<i>ëno</i>	<i>nqëšto</i>	
2:a person m	<i>hat</i>	<i>nqišo</i>	du är utsmýckad
2:a person f	<i>hat</i>	<i>nqëšto</i>	
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>nqišo</i>	han är utsmýckad
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>nqëšto</i>	hon är utsmýckad

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aḥna</i>	<i>nqiše</i>	vi är utsmýckade
2:a person	<i>hatu</i>	<i>nqiše</i>	ni är utsmýckade
3:e person	<i>hënne</i>	<i>nqiše</i>	de är utsmýckade

10

siyomo att göra
huwwe sēmlē han gjorde

presens [zabno d ucdo]

sg [fardonoyo]

1:a person m	<i>ēno</i>	<i>ksiyamno</i>	jag gör
1:a person f	<i>ēno</i>	<i>ksaymono</i>	
2:a person	<i>hat</i>	<i>ksaymēt</i>	du gör
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>ksoyēm</i>	han gör
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>ksaymo</i>	hon gör

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aḥna</i>	<i>ksaymina</i>	vi gör
2:a person	<i>hatu</i>	<i>ksaymitu[n]</i>	ni gör
3:e person	<i>hēnne</i>	<i>ksaymi</i>	de gör

imperfekt [zabno d fayēt]

sg [fardonoyo]

1:a person	<i>ēno</i>	<i>sēmli</i>	jag gjorde
2:a person m	<i>hat</i>	<i>sēmlox</i>	du gjorde
2:a person f	<i>hat</i>	<i>sēmlēx</i>	
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>sēmle</i>	han gjorde
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>sēmle</i>	hon gjorde

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aḥna</i>	<i>sēmnan</i>	vi gjorde
2:a person	<i>hatu</i>	<i>sēmnu[n]</i>	ni gjorde
3:e person	<i>hēnne</i>	<i>sēmme</i>	de gjorde

futurum [zabno d oṭe]

sg [fardonoyo]

1:a person m	<i>ëno</i>	<i>gëd siyamno</i>	jag ska göra
1:a person f	<i>ëno</i>	<i>gëd saymono</i>	
2:a person	<i>hat</i>	<i>gëd saymët</i>	du ska göra
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>gëd soyëm</i>	han ska göra
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>gëd saymo</i>	hon ska göra

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aḥna</i>	<i>gëd saymina</i>	vi ska göra
2:a person	<i>hatu</i>	<i>gëd saymitu[n]</i>	ni ska göra
3:e person	<i>hënne</i>	<i>gëd saymi</i>	de ska göra

Ett par alternativa sätt [som förstärkande] uttryck i **futurum**

<i>ucdo siyamna m</i> [eller]	jag kommer att göra [nu]
<i>ucdo saymalla f</i>	
<i>ucdo gëd siyamna m</i>	jag kommer att göra
<i>ucdo gëd saymalla f</i>	
<i>ucdo gëd saymët</i>	du kommer att göra

imperativ [m´ amrono]

sg [fardonoyo]	pl [zawgonoyo]
<i>sum!</i> [sëm!] gör!	<i>sumu!</i> gör!

11

mawto att dö
huwwe mayët han dog/avled

imperfekt [zabno d fayët]

sg [fardonoyo]

1:a person m	<i>ëno</i>	<i>mayëtno</i>	jag dog
1:a person f	<i>ëno</i>	<i>mayëtono</i>	
2:a person	<i>hat</i>	<i>mayitët</i>	du dog
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>mayët</i>	han dog
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>mayito</i>	hon dog

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aḥna</i>	<i>mayëtina</i>	vi dog
2:a person	<i>hatu</i>	<i>mayëtitu[n]</i>	ni dog
3:e person	<i>hënne</i>	<i>mayiti</i>	de dog

futurum [zabno d oṭe]

sg [fardonoyo]

1:a person m	<i>ëno</i>	<i>gëd maṭno/miyaṭno</i>	jag ska dö
1:a person f	<i>ëno</i>	<i>gëd mayṭono</i>	
2:a person	<i>hat</i>	<i>gëd maytët</i>	du ska dö
3:e person	<i>huwwe</i>	<i>gëd moyët</i>	han ska dö
3:e person	<i>hiyya</i>	<i>gëd mayṭo</i>	hon ska dö

pl [zawgonoyo]

1:a person	<i>aḥna</i>	<i>gëd mayṭina</i>	vi ska dö
2:a person	<i>hatu</i>	<i>gëd mayṭitu[n]</i>	ni ska dö
3:e person	<i>hënne</i>	<i>gëd mayṭi</i>	de ska dö

imperativ [m´amrono]

sg [fardonoyo]	<i>muṭ!</i>	<i>[mët!]</i>	dö!
pl [zawgonoyo]	<i>muṭu!</i>		dö!

perfekt particip [ěšmo tam fcilo/facolo]

m [gawronoyo]

<i>ěno mičo</i>	jag är död
<i>hat mičo</i>	du är död
<i>huwwe mičo</i>	han är död

f [ačtonoyo]

<i>ěno mětto</i>	jag är död
<i>hat mětto</i>	du är död
<i>hiyya mětto</i>	hon är död

pl [zawgonoyo]

<i>ačna miče</i>	vi är döda
<i>hatu miče</i>	ni är döda
<i>hěnne miče</i>	de är döda

12

<i>qiyomo</i>	att stiga
<i>huwwe qayěm</i>	han steg upp

futurum [zabno d oče]

1:a person	m	<i>ěno</i>	<i>gěd qamno</i>	jag ska stiga upp
1:a person	f	<i>ěno</i>	<i>gěd qaymono</i>	
2:a person		<i>hat</i>	<i>gěd qaymět</i>	du ska stiga upp
3:e person		<i>huwwe</i>	<i>gěd qoyěm</i>	han ska stiga upp
3:e person		<i>hiyya</i>	<i>gěd qaymo</i>	hon ska stiga upp
1:a person		<i>ačna</i>	<i>gěd qaymina</i>	vi ska stiga upp
2:a person		<i>hatu</i>	<i>gěd qaymitu[n]</i>	ni ska stiga upp
3:e person		<i>hěnne</i>	<i>gěd qaymi</i>	de ska stiga upp

imperfekt [zabno d fayët]

1:a person	m	<i>ëno</i>	<i>qayimno</i>	jag steg upp
1:a person	f	<i>ëno</i>	<i>qayimono</i>	
2:a person		<i>hat</i>	<i>qayimët</i>	du steg upp
3:e person		<i>huwwe</i>	<i>qayim</i>	han steg upp
3:e person		<i>hiyya</i>	<i>qayimo</i>	hon steg upp
1:a person		<i>ahna</i>	<i>qayimina</i>	vi steg upp
2:a person		<i>hatu</i>	<i>qayimitu[n]</i>	ni steg upp
3:e person		<i>hënne</i>	<i>qayimi</i>	de steg upp

Optativ [form d iboco]

Det som här kallas **optativ** kallas ofta konjunktiv eller subjunktiv. Denna form uttrycker något icke-existerande, något man kan hoppas på, något man önskar ska ske. På svenska uttrycks de ofta med hjälpverb som "må" eller "måtte". Här visas hur şurayt kan uttrycka det med *țër, trë, tro-* plus den form som kallas **presens-futurum**. Den svenska översättningen skulle kunna vara *må han stiga upp!* (*)

presens-futurum

<i>țër qoyëm!</i>	må han stiga upp! [Det är] dags att ...
<i>țër qaymo!</i>	må hon stiga upp!
<i>țër qayimina!</i>	må vi stiga upp!
<i>țër qayimi!</i>	må de stiga upp!

Till sist några "optativa" formuleringar som inte har någon anknytning till *qiyomo*. (*)

<i>țër mēžğël!</i> [eller]	
<i>trë mēžğël!</i>	må han få säga några ord!
<i>țër mēžğele kmo xabre</i>	låt honom säga några ord!

<i>țër mēžğolo!</i> [eller]	
<i>trë mēžğolo!</i>	må hon få säga några ord!
<i>țër mēžğolo kmo xabre</i>	låt henne säga några ord!
<i>tro-we!</i>	så får det bli! som ni önskar!

Škur m`Alo d latat u dēžmën diđi! Give Gud att ni inte är min fiende!

13

Verbet "vara" [Här visas hur şurayt ofta uttrycker vad som på svenska uttrycks med former av hjälpverbet "vara", i olika tempus (*är, var*) + *adjektiv*]. (*)

presens [zabno d ucdo]

t ex [maṭlo]

ëno kayiwono **m** jag är sjuk

ëno kayiwtono **f**

ëno kayisono **m** jag är frisk [jag mår bra]

ëno kayistono **f**

ëno fşihono **m** jag är nöjd

ëno fşëhtono **f**

förfluten tid [zabno d fayët]

midyatdialekt

aṭmël mafşëhowi **m**

aṭmël mafşahtowi **f**

- *aṭmël fşëhno* **m**

- *aṭmël fşëhono* **f**

mafşëhowi **m**

mafşahtowi **f**

- *ëno fşëhno* **m**

- *ëno fşëhono* **f**

mafşëhowox **m**

mafşahtowëx **f**

bydialekt

[*wayno*] igår var jag nöjd

igår blev jag nöjd

[*wayno*] jag var nöjd

jag blev nöjd

[*wayt*] du var nöjd

- <i>hat f̣siḥēt</i>	m	du blev nöjd
- <i>hat f̣siḥat</i>	f	
<i>maf̣ṣəḥowe</i>	[<i>wa</i>]	han var nöjd
- <i>huwwe f̣siḥ</i>		han blev nöjd
<i>maf̣sahtowa</i>	[<i>wa</i>]	hon var nöjd
- <i>hiyya f̣siḥo</i>		hon blev nöjd
<i>maf̣ṣəḥewan</i>	[<i>wayna</i>]	vi var nöjda
- <i>aḥna f̣ṣəḥina</i>		vi blev nöjda
<i>maf̣ṣəḥewoxu</i>	[<i>waytu</i>][n]	ni var nöjda
- <i>hatu f̣ṣəḥitu</i>		ni blev nöjda
<i>maf̣ṣəḥewən</i>	[<i>wayne</i>]	de var nöjda
- <i>hənne f̣siḥi</i>		de blev nöjda

futurum [zabno d oṭe]

<i>əno g̣əd ṃəf̣saḥno</i>	m	jag kommer att vara/bli nöjd
<i>əno g̣əd ṃəf̣ṣəḥono</i>	f	
<i>hat g̣əd ṃəf̣soḥēt</i>		du kommer att vara/bli nöjd
<i>huwwe g̣əd ṃəf̣ṣəḥ</i>		han kommer att vara/bli nöjd
<i>hiyya g̣əd ṃəf̣soḥo</i>		hon kommer att vara/bli nöjd
<i>aḥna g̣əd ṃəf̣ṣəḥina</i>		vi kommer att vara/bli nöjda
<i>hatu g̣əd ṃəf̣ṣəḥitu</i>	[un]	ni kommer att vara/bli nöjda
<i>hənne g̣əd ṃəf̣soḥi</i>		de kommer att vara/bli nöjda

konditionalis [ṃšarṭono]

<i>əno g̣əd ṃəf̣saḥnowo</i>	m	[<i>ida</i>] ...	jag skulle ha blivit nöjd	[om] ...
<i>əno g̣əd ṃəf̣ṣəḥanwo</i>	f	[<i>ida</i>] ...		
<i>hat g̣əd ṃəf̣ṣəḥatwo</i>		[<i>ida</i>] ...	du skulle ha blivit nöjd	[om] ...
<i>huwwe g̣əd ṃəf̣saḥwo</i>		[<i>ida</i>] ...	han skulle ha blivit nöjd	[om] ...
<i>hiyya g̣əd ṃəf̣ṣəḥowa</i>		[<i>ida</i>] ...	hon skulle ha blivit nöjd	[om] ...
<i>aḥna g̣əd ṃəf̣ṣəḥinawo</i>		[<i>ida</i>] ...	vi skulle ha blivit nöjda	[om] ...
<i>hatu g̣əd ṃəf̣ṣəḥituwo</i>		[<i>ida</i>] ...	ni skulle ha blivit nöjda	[om] ...
<i>hənne g̣əd ṃəf̣ṣəḥiwo</i>		[<i>ida</i>] ...	de skulle ha blivit nöjda	[om] ...

Till sist kommer rubriken **particip [ěšmo facolo/fcilo]**. Så vitt jag förstår vill författaren här visa hur ett uttryck som på franska kan konstrueras med **presens particip** ("étant" på svenska "varande") kan formuleras på şurayt.

Längre ner ges en fras som exempel den kan översättas till svenska så här: *Då/eftersom jag finner mig väl till rätta överallt, är jag alltid nöjd.* (*)

Presens particip [ěšmo facolo/fcilo bu zabno d ucdo]

ěno mafşěhono **m** jag är nöjande
ěno mafşahtono **f**

- *ěno fşihono* **m** jag är nöjd nu
- *ěno fşihono* **f**
hat mafşěho hat **m** du är nöjande
hat mafşahto hat **f**

- *hat fşiho hat* **m** du är nöjd nu
- *hat fşěhto hat* **f**
hiyya mafşahtoyo hon är nöjande
- *hiyya fşěhtoyo* hon är nöjd nu
huwwe mafşěhoyo han är nöjande
- *huwwe fşihoyo* han är nöjd nu
aĥna mafşěhena vi är nöjande
- *aĥna fşěhoyena* vi är nöjda nu
hatu mafşěhe hatu ni är nöjande
- *hatu fşěhoye hatu* ni är nöjda nu
hěnne mafşěhene de är nöjande
- *hěnne fşěhoyene* de är nöjda nu

b kul dĕkto, d ĥuzeno ruĥi tniĥo, kuweliyo, dayĕm fĕşĥo [**m**]
b kul dĕkto, d ĥuzyono ruĥi tneĥto, kuwyoliyo, dayĕm fĕşĥo [**f**]
Då/eftersom jag finner mig väl till rätta överallt, är jag alltid nöjd

Riktningssuffix [lazqat madëlone]

Här visar man hur şurayt konstrueras motsvarigheten till svenskans subjekt – predikat – objekt (t. ex. *jag älskar honom*) med hjälp av suffix som hängs på verbet / predikatet. (*)

t ex [maṭlo]

<i>ëno krëhamnole,</i>		jag älskar honom,
<i>huwwe ste kruhamli</i>		och han älskar också mig.
<i>ëno krëhamna</i>	[m till f]	jag älskar henne
<i>ëno krëhmalle</i>	[f till m]	jag älskar honom
<i>hat krëhmatlan</i>		du älskar oss
<i>hiyya krëhmolën</i>		hon älskar dem
<i>huwwe krëhamme</i>		han älskar dem
<i>rhamle, rhame</i>		älska honom!
<i>rhamla, rhama</i>		älska henne
<i>rhamu lë hḡode</i>		älska varandra [ni ska gilla/tycka om varandra]
<i>nqëšlela</i>		han broderade den till henne [den/det]
<i>nqëšlale</i>		hon broderade den till honom [den/det]
<i>këmarnox,</i>	[m till m]	jag säger dig
<i>këmarnëx,</i>	[m till f]	
<i>këmmallox,</i>	[f till m]	
<i>këmmallëx,</i>	[f till f]	
<i>këmşacarnox</i>	[m till m]	jag förolämpar dig
<i>këmşacarnëx</i>	[m till f]	
<i>këmşacrallox</i>	[f till m]	
<i>këmşacrallëx</i>	[f till f]	

Interjektioner

[xabre mdamrone/mcajbone]

Många av de uttryck som återges här kallas för "interjektioner", d.v.s. korta, fasta uttryck av utropstyp, ofta med just ett utropstecken (*Javisst! Tack! Hallå!*); ibland i stället med frågetecken (t ex *Va? Vad nu?*). (*)

<i>nacēm, e</i>	ja
<i>lo</i>	nej
<i>maclumyo</i>	ja/visst
<i>abadan, bah ḥaye lo</i>	aldrig
<i>lē kowe</i>	aldrig (= så blir det inte)
<i>way lox [m], way lex [f]</i>	ve dig
<i>daywono [m], daywiniṭo [f]</i>	idiot, dåre
<i>ēno raḡyono [m],</i>	instämmer
<i>ēno rdiṭono [f]</i>	
<i>xēd kubcēt</i>	som du vill
<i>qum, qumu [pl]</i>	stå upp, res dig
<i>tox [m], tēx [f]</i>	kom
<i>halēx</i>	gå nu, ge dig iväg
<i>šmac</i>	hör på, lyssna
<i>ašēd, mašēd</i>	hör på, lyssna, titta
<i>hway maḥiso! [m]</i>	[bli] observant!
<i>hway maḥēsto! [f]</i>	[bli] observant!
<i>šlay, klay, štuq</i>	tyst, tystnad
<i>klawu, šlawu [pl]</i>	tysta, hör upp, stopp
<i>fhēmlox [m], fahimēt?</i>	uppfattat, förstått?
<i>fhēmlēx [f]</i>	uppfattat, förstått?
<i>rhaṭ, yalla</i>	spring, skynda dig
<i>tox bētri/acmi [m]</i>	följ mig
<i>tēx bētri/acmi [f]</i>	följ mig
<i>šqal, mēd</i>	ta, var så god
<i>lē gayšēt</i>	rör inte
<i>kēmašarno [m], kēmašrono [f]</i>	jag tror
<i>ḥur</i>	titta
<i>samēḥle, sameḥe,</i>	förlåt honom
<i>smaḥle, šbaqla</i>	
<i>samēḥla, sameḥa,</i>	förlåt henne
<i>smaḥla, šbaqla</i>	
<i>samēḥ, smaḥ, šbaq, šēbqono</i>	förlåt
<i>samēḥli, šabēqli, šbaqli</i>	förlåt mig
<i>samēḥli lajan aj jurḥe dē Mšihō</i>	förlåt mig för Kristi lidandes /sårs skull

Xëzne dax xabre⁷ - Ordförråd

Aa

<i>abro, abri</i>	son; min son
- <i>abne</i> [pl]	söner
<i>abšëtto, abšoto</i> [pl]	russin
<i>admo</i>	blod
<i>ađno, ađnoŧo</i> [pl]	öra
<i>ağani</i> [m]	afghan
- <i>an ağan</i> [pl]	afghaner
- <i>ağaniye</i> [f]	afghanska
<i>aĥuno, aĥuni</i>	broder; min bror
- <i>aĥnone</i> [pl]	bröder
<i>almani</i> [m]	tysk
<i>almaniye</i> [f] <i>almaniyat</i> [pl]	tyska
- <i>an alman</i> [pl]	tyskar
- <i>lišono almani</i>	tyska språket
<i>Alo, Aloho, Alohe</i> [pl]	Gud
<i>amarikani</i> [m]	amerikan, amerikansk
- <i>an amarikan</i> [pl]	amerikaner
- <i>amarikaniye</i> [f], <i>amarikaniyat</i> [pl]	amerikanska
<i>aprax, apraxat</i> [pl]	dolmar av vinlöv
<i>arco, arcoŧo</i> [pl]	jord, mark, botten, grund
- <i>arce du baĥër</i>	havsbotten
<i>arğalto, arğalyoŧo</i> [pl]	översvämning, stormflod
<i>armalŧo, armëloŧo</i> [pl]	änka
<i>armëlo, armële</i> [pl]	änkling
<i>armënoyo</i> [m]	armenisk
- <i>armënoye</i> [pl]	armenier
- <i>armënayto</i> [f]	armeniska
<i>armënoyoŧo</i> [pl]	
- <i>lišono armënoyo</i>	armeniska språket
<i>arwono</i> [m], <i>arwone</i> [pl]	ungtjur, tjurkalv
<i>aŧholo</i>	den här gången
<i>atuno, atune</i> [pl]	kalkstens gruva
<i>atro, atrawoŧo</i> [pl]	land, stat
- <i>dawle, dawlat</i> [pl]	länder
<i>atto, niše</i> [pl]	kvinnor, feminin, hona, honkönad
<i>aw, bac</i>	och, eller

⁷ Ordlistan är utvidgad. [red.]

azaxana, azaxanat [pl]
 - *azači* [m], *azačiye* [pl]
 - *azačiye* [f], *azačiyat* [pl]

apotek
 apotekare

Bb

babo, babi, ab babe
bac!?
badan, badane [pl]
 - *siyoğo, siyoğone*, [pl]
 - *šuro, šurone* [pl]
badle, badlat [pl]
bađenjan kome
bađenjan sëmoqe
bağlo, bağle [pl]
 - *bağëlto, bağëlyoto* [pl]
bahër, bahare [pl]
 - *Bahër hëworo*
 - *Bahër komo*
 - *Bahër d Qozmin*
bahëtme, bahëtmewat [pl]
balğam, balğame [pl]
balužo, baluže [pl]
bando du qđolo
 - *čwërto du qđolo*
baqđunas, baqđunasat [pl]
baran, barane [pl]
barbužo, barbuže [pl]
 - *barbužo di šato*
 - *barbužo di kamale*
 - *barbužo di fožo*
 - *barbužo du qđolo*
barko, barkožo [pl]
barqo, barqe [pl]
barri, barriye [pl]
barriye, barriyat [pl]
barčo, barti
başlo, başle [pl]
başmoro, başmore [pl]
başro, başrone [pl]
 - *başro trimo, qiyma*
 - *başro diqo*
 - *başro ksido*

fader; min fader; fäder
 och!?
 mur, barriär
 vägg
 kostym
 aubergine
 tomat
 mulåsna
 mulåsne
 hav
 Medelhavet
 Svartahavet
 Kaspiskahavet
 svägerska
 slem
 ek
 nacke
 bryta nacken av sig
 persilja
 bagge
 finne, blemma, kvissla
 varböld
 mognadstecken, mogenhet, acne
 ansiktsfinne
 halsfinne
 knä
 blix
 vild
 ödemark, vildmark
 dotter; min dotter
 lök
 spik
 kött
 köttfärs
 hackatkött
 inlagdkött

<i>bašiq, bašiqin</i> [pl]	sparvhök
<i>baḷlono, baḷlone</i> [pl]	helg
<i>baxbiš, baxbišat</i> [pl]	dricks, dusör, penninggåva
<i>baxto, baxte</i> [pl]	lycka, öde, skickelse, tur
- <i>baxto komo</i>	olycklig, otursam, oturlig
- <i>dlo baxto</i>	eländig, bedrövat, vanlottad
<i>bayṭar</i> [m], <i>bayṭarin</i> [pl]	veterinär
- <i>bayṭare</i> [f], <i>bayṭarat</i> [pl]	
<i>bayto, bote</i> [pl]	hus
- <i>baytoyo, baytoye</i> [pl]	tam, spak, med hela familjen, hushåll, familj
- <i>bayto d maye</i>	toalett
- <i>bayto du nacimo</i>	livmoder
<i>baz, bazin</i> [pl]	falk
<i>bcaye, bcayat</i> [pl]	miljö, fält
<i>beca, becat</i> [pl]	handpennig
<i>bež, bežat</i> [pl]	beige
<i>bēcto, bece</i> [pl]	ägg
<i>bēharat</i>	kryddor
<i>bēndaqaye, bēndaq</i> [pl]	hasselnöt, hassel
<i>bērgo, bērgo</i> [pl]	torn, borg, horoskop
<i>bērgi, bērgi</i> [pl]	skruv
<i>bērzayno, bērzayne</i> [pl]	gräsmatta, växt, ört
<i>bērzēḡlayle,</i>	krokus, tidlös, colchicum
<i>bērzēḡlaylat</i> [pl]	
<i>bēssire</i>	hemorrojder
<i>bēšolo, bēšole</i> [pl]	laga mat
<i>bēšra, bēšrat</i> [pl]	glädjebud
<i>bēššara, bēššarat</i> [pl]	humla
<i>bēxluṭo, baxale, bēxliye</i>	avunsjuka, missunnsamhet, svartsjuka
- <i>baxil</i> [m], <i>baxilin</i> [pl]	avundsjuk, missunnsam, svartsjuk
- <i>baxile</i> [f], <i>baxilat</i> [pl]	
<i>biyoḡo</i>	förtenna
- <i>mbayḡono</i> [m],	förtennare
<i>mbayḡone</i> [pl]	
- <i>mbayḡoniṭo</i> [f],	
<i>mbayḡēnyoṭo</i> [pl]	
<i>bodbod, bodbod</i> [pl]	härfågel
<i>bošni</i> [m]	bosnier, bosnisk
- <i>bošniye</i> [f], <i>bošniyat</i> [pl]	bosniska
- <i>ab bošniye</i> [pl]	bosnier
- <i>lišono bošni</i>	bosniska språket
<i>bqela</i>	närbutik, speceriaffär
- <i>baqolo</i> [m], <i>baqole</i> [pl]	speceriaffär, specerihandlare

- <i>baqēlto</i> [f], <i>baqēlyoto</i> [pl]	
<i>bṭiluto</i>	jungfrulighet, orördhet, kyskhet
- <i>bṭēlto</i> , <i>bṭēloto</i>	jungfru, jungfrulig
- <i>bṭilo</i> , <i>bṭile</i>	jungfrulig, kysk, orörd
<i>buğro</i> , <i>buğre</i> [pl]	(liten) sten, skott, grus
<i>bumo</i> , <i>buwam</i> [pl]	uggla
<i>buza</i> , <i>buzat</i> [pl]	glass

Cc

<i>cafšo</i> , <i>cafše</i> [pl]	gall
<i>caks</i>	motsats, motstridig
- <i>bu caks</i>	motsätta sig, sätta sig på tvären
- <i>caks</i> , <i>caksi</i> , <i>caksin</i> [pl]	envis
- <i>cakse</i> [f], <i>caksat</i> [pl]	
<i>caksuno</i> , <i>caksune</i> [pl]	armbåge
<i>calcolo</i> , <i>calcole</i> [pl]	virvelvind
<i>calluja</i> , <i>callujat</i> [pl]	kart (grönt) plommon
<i>calo</i> , <i>calowat</i> [pl]	kalkontupp
- <i>caloke</i> , <i>calokat</i> [pl]	kalkonhöna
<i>camal</i> , <i>camale</i> [pl]	diarré
<i>cambol</i> , <i>cambolat</i> [pl]	frispark
<i>cammo</i> , <i>camhone</i> , [pl]	farbror
- <i>cammowin</i> [pl]	
- <i>abre d cammo</i>	kusin, son till en farbror
- <i>barṭe d cammo</i>	kusin, dotter till en farbror
<i>camšira</i> [f], <i>camširat</i> [pl]	sjuksköterska
- <i>hoto</i> , <i>hototo</i> [pl]	syster
<i>camto</i> , <i>camtoṭo</i> [pl]	faster
- <i>camoto</i> [pl]	
- <i>abre d camto</i>	kusin, son till en faster
- <i>barṭe d camto</i>	kusin, dotter till en faster
<i>carab</i> [m], <i>carabiye</i> [f]	arab, arabisk, arabiska
- <i>ac carab</i> [pl]	araber
- <i>lišono carabi</i>	arabiska språket
<i>caraba</i> , <i>carabat</i> [pl]	bil
<i>carabiye</i> , <i>carabiyat</i> [pl]	barnvagn, vagn, rullstol
<i>carbade</i> , <i>carbadat</i> [pl]	tumult, slagsmål, bråk
<i>carcuro</i> , <i>carcure</i> [pl]	stjälk
<i>carqēwo di rağlo</i>	häl
<i>caršo</i> , <i>carše</i> [pl]	tand
- <i>carše du caqēl</i>	visdomständer
- <i>carše du halwo</i>	mjölkttänder

- <i>bašro du caršo</i>	tandkött
- <i>qaysuso du caršo</i>	tandpetare
- <i>qurmo du caršo</i>	rot
- <i>carše di gorësto, ag gorësyoto</i>	oxeltänder
<i>cas̄kar, cësekër</i> [pl]	soldat
<i>caširo, cašire</i> [pl]	ljus
<i>caṭmo, caṭmoto</i> [pl]	lår
<i>caymo, cayme</i> [pl]	moln
<i>cayno, caynoṭo</i> [pl]	öga, vattenkälla
- <i>cayno cëqto</i>	smalspårig, inskränkt
- <i>cayno kafënto</i>	omättlig, begärlig, girig, lysten
- <i>dac cayne čire</i>	asiatiska turkar, mongoler, koreaner, kineser, japaner
- <i>dac cayne zahure</i>	ryssar
- <i>rëfofo di cayno</i>	ögonlock
- <i>bëbbo di cayno</i>	pupill, ögonsten, skötebarn, älskling
<i>cazbo</i> [m], <i>cazbe</i> [pl]	ogift
- <i>cazëbto</i> [f], <i>cazëbyoto</i> [pl]	
<i>cazime, cazimat</i> [pl]	inbjudan
- <i>czomo, czome</i> [pl]	bjuda, invitera, framkalla
- <i>czimo</i> [m], <i>czime</i> [pl]	gäst, inbjuden person, inbjuden
- <i>czëmto</i> [f], <i>czëmbyoto</i> [pl]	
<i>cazrënto, cazrone</i> [pl]	hagtorn, crataegus oxyacantha
<i>ceḡo, ceḡe</i> [pl]	helg, högtid, firande
- <i>Ceḡo Rabo</i>	Påsk
- <i>Ceḡo Zcuro</i>	Jul
<i>cëjbo, cajobo, cajobe</i> [pl]	konstighet, underlighet, egendomlighet, lustighet, besynnerlighet
- <i>mcajbo</i> [m], <i>mcajbe</i> [pl]	besynnerlig, konstig, underlig, egendomlig
- <i>mcajabto</i> [f], <i>mcajabyoto</i> [pl]	
- <i>macjëbo</i> [m], <i>macjëbe</i> [pl]	beundrare, utvald, föreslagen
- <i>macjabto</i> [f], <i>macjëboṭo</i> [pl]	
- <i>išara du cëjobo</i>	utropstecken [!]
<i>cëkkase, cëkkasat</i> [pl]	krycka
<i>cëmōdo, macmudiṭo</i>	dop
<i>cënjaše, cënjašayat</i> [pl]	plommon
- <i>cënjaš kome</i>	svartta plommon
- <i>cënjaš šacūte</i>	gula plommon
<i>cënwo, cënwe</i> [pl]	druva
- <i>cënwe bëssire</i>	omogen och sur vindruvor

<i>cëroto, cërtoṭo</i> [pl]	prutta, fjärta, släppa sig
- <i>cërṭiṭo, cërṭoṭo</i> [pl]	prutt, fjärt
- <i>mcarṭono</i> [m], <i>mcarṭone</i> [pl]	pruttare, fjärttare
- <i>mcarṭoniṭo</i> [f], <i>mcarṭënyoṭo</i> [pl]	
<i>cezo, ceze</i> [pl]	get
- <i>ceze ṭure</i>	stenbockar
- <i>ṣafuro</i> [m], <i>ṣafure</i> [pl]	killing
- <i>ṣafërto</i> [f], <i>ṣafëryoṭo</i> [pl]	
- <i>giske, giskat</i> [pl]	unggett
- <i>tëštire, tëštirat</i> [pl]	
- <i>ḥalwo di cezo</i>	nattskärra
<i>cëzro</i>	dödsängel, Azrail
<i>cilo</i> [m], <i>cile, cilin</i> [pl]	åsneföl
- <i>cilto</i> [f], <i>ciloṭo</i> [pl]	
<i>cito, citoṭo</i> [pl]	kyrka
<i>cliṭo, cliyawoṭo</i> [pl]	lada
<i>clošo, cloše</i> [pl]	trams
- <i>bas culšët!</i>	sluta tramsa!
- <i>dlo clošo!</i>	sluta tramsa!
- <i>clošo xalyo</i>	tomma ord, munväder, struntprat
<i>cloyo, cloye</i> [pl]	hög, höjd
<i>cmolo</i>	samlag
- <i>cmele acma</i>	han har haft samlag med henne
- <i>cmela acme</i>	hon har haft samlag med honom
<i>çsoyo, çsoye</i> [pl]	fastna, tränga in, tränga igenom
<i>cwijo, cwije</i> [pl]	sned, lutande, böjd, båsig, krokig
- <i>cawje</i>	kurva
<i>cwodo, cwode</i> [pl]	arbete
- <i>maktab du cwodo</i>	arbetsförmedling
- <i>cwodo komo</i>	svartarbete
- <i>cawodo</i> [m], <i>cawode</i> [pl]	arbetare
- <i>cawëdto</i> [f], <i>cawëdyoṭo</i> [pl]	arbetarkvinna
- <i>macwëdono</i> [m], <i>macwëdone</i> [pl]	arbetsgivare
- <i>macwëdoniṭo</i> [f], <i>macwëdënyoṭo</i> [pl]	
- <i>ḥudro dam macwëdone</i>	arbetsgivareföreningen
- <i>more dë cwodo</i>	företagare
<i>cwono, cwone</i> [pl]	får, tacka, fårhona
- <i>faro</i> [m], <i>fare</i> [pl]	lamm
- <i>farënto</i> [f], <i>farënyoṭo</i> [pl]	

- *kavërre, kavërrat* [pl] ungfår

Čč

čaccöcin på eftermiddag
čačma, čačmat [pl] toalett
- *čačmači, čačmačiye* [pl] avloppsarbetare
- *kënnafči, kënnafčiye* [pl]
čağ, čağat [pl] tid, tidevarv, ålder
čağčakune, čağčakunat [pl] regelstridig, regelvidrig
čakuč, čakučat [pl] hammare
čalkoyužo yezidendom, yezidism
- *čëlmo dač čalkoye* yezidiska världen
- *čalkoyo* yezidisk, yezidier
- *čalkayto* yezidinna
- *ač čalkoye* [pl] yezidier, yezidiska folket
čambar, čënebër [pl] järnring
čaŋta, čaŋtat [pl] väska
- *čaŋta di katfo* axelväska
- *čaŋta du hašo* ryggväska
čap [dukto] obefintlig, ouppnåelig [håll, ställe]
- *čappi* [m], *čappin* [pl] vänsterhänt
- *čappe* [f], *čappat* [pl]
čara, čarat [pl] utväg, möjlighet, lösning
čawiš [m], čawišin [pl] bas, förman, korpral
- *čawiše* [f], *čawišat* [pl]
čawre, čawrat [pl] handduk
- *našufe, našufat* [pl]
- *manšafto, manšafyoto* [pl] torktumlare, torkapparat
- *čawre du kiso, mandelo* näsduk
čay te
- *čay du fŋur* frukostte
- *čay du diyofu* teparty
- *ŋarwodo du čay* tesked
čaydan, čaydanat [pl] tekanna
čëččo, čëččowin [pl] bröst
čëlle, čëllat [pl] fladdermus
čëni, čuweni [pl] blå
čënnë, čënnat [pl] penis (barnsligt)
čëqmaq, čëqemëq [pl] tändare
- *qëddağa, qëddahat* [pl]
čiko, čike [pl] hänga sig i ...
- *mčakčëko, mčakčëke* [pl] proppfull

- <i>mzaqzëqo, mzaqzëqe</i> [pl]	
- <i>mzamzëmo, mzamzëme</i> [pl]	
- <i>mcarmo, mcarme</i> [pl]	
<i>čiro, čire</i> [pl], <i>čërto</i> [f]	trasig, uppsliten, indriven, inbuktad
<i>čučëko</i> [m], <i>čučëke</i> [f]	liten, lilla, små, ung, yngre
- <i>čučëkin</i> [pl]	
<i>čugan, čuganin</i> [pl]	käpp

Dd

<i>dabara</i>	förvaltning, administration, styrelse, ledning, regim
- <i>mdabronuço</i>	styrelse
- <i>mdabrono</i> [m], <i>mdabrone</i> [pl]	ordförande, ledare, rektor
- <i>mdabroniço</i> [f], <i>mdabrënyço</i> [pl]	
- <i>dabara-ħšërto</i>	undantagstillstånd
<i>dabëšto</i> [f], <i>daboše</i> [pl]	getting
<i>dabibo, dabibe</i> [pl]	insekter
<i>dado, dadoço</i> [pl]	farbrorshustru, svägerska, tant
<i>daftar, daftarë</i> [pl]	häfte, block, skrivblock
<i>dahwo, dahwone</i> [pl]	guld
<i>dahdoço, dahdohe</i> [pl]	kiselsten, småglas
<i>daktor</i> [m], <i>daktorin</i> [pl]	läkare
- <i>daktora</i> [f], <i>daktorat</i> [pl]	
- <i>daktor dan niše</i> [m]	gynekolog, kvinnoläkare
- <i>daktora dan niše</i> [f]	
- <i>daktor dac carše</i> [m]	tandläkare
- <i>daktora dac carše</i> [f]	
- <i>daktor di nafšo</i> [m]	psykolog
- <i>daktora di nafšo</i> [f]	
<i>damco, damce</i> [pl]	tår
<i>dano, dane</i> [pl]	lerkärl, lerkruka, urna, amfora
<i>dane, danat</i> [pl]	skift
- <i>dane d caşriye</i>	kvällsskift
- <i>dane d şafro</i>	morgonskift
- <i>cawodo bi dane</i>	skiftarbetare
<i>danimarqi</i> [m]	dansk, danska
- <i>danimarqiyat</i> [pl]	
- <i>danimarqiye</i> [f]	
- <i>ad danimarqiye</i> [pl]	danskar

- <i>lišono danimarqi</i>	danska språket
<i>danwo, danwe</i> [pl]	svans
<i>daqno, daqne</i> [pl]	skägg
<i>daraje di hërara</i>	termometer
<i>darbo, darbone</i> [pl]	väg
<i>dargëšto, dargëšyoto</i> [pl]	vagga
<i>darĝo, darĝe</i> [pl]	trappa, stadium
<i>darmono, darmone</i> [pl]	medicin
<i>dawmo, dawme</i> [pl]	träd
<i>dawrënto, dawrënyoto</i> [pl]	cirkel, omkrets, ring
<i>dawšo, dawšone</i> [pl]	honung
<i>daxro, daxre</i> [pl]	penis
<i>dayra, dayrat</i> [pl]	cirkel, lägenhet, byrå, kontor
<i>dayrayto, dayroyoto</i> [pl]	nunna
<i>dayro, dayre</i> [pl]	kloster
<i>dayroyo, dayroye</i> [pl]	munk
<i>dazga, dazgat</i> [pl]	disk, arbetsbänk
<i>dëbës, dëbësät</i> [pl]	sirap, druvsylt
<i>dëhniĝo, dëhnawoto</i> [pl]	fett, smörjmedel
<i>dëkkano, dëkkane</i> [pl]	affär, butik, arbetsplats
- <i>moro d dëkkano</i>	affärsinnehavare, butiksägare
<i>dëkke, dëkkat</i> [pl]	scen
- <i>slaqu li dëkke</i> [pl]	kom upp till scen
- <i>nĥatu mi dëkke</i> [pl]	kom ner från scen
- <i>nuĥu cal i dëkke</i> [pl]	hoppa på scen
<i>dërto, dëroĝo</i> [pl]	gård (mellan hus)
<i>dëžmën, dëžmënin</i> [pl]	fiende
<i>dino, dine</i> [pl]	religion
- <i>mađhab, mađhabe</i> [pl]	sekt, trosbekännelse, kyrkotillhörighet
<i>dišuto</i>	förtryck, grymhet, brutalitet, orättvisa,
- <i>dišo</i> [m], <i>diše</i> [pl]	kränkt, betryckt
- <i>dëšto</i> [f], <i>dišoĝo</i> [pl]	
<i>diwan, diwanat</i> [pl]	divan, soffa
- <i>qanafe, qanafat</i> [pl]	
<i>droco, droce</i> [pl]	arm
<i>durošo, duroše</i> [pl]	träning, övning, inpassning, tillvänjning, uppfostran, exercis, undervisning
- <i>mdaršono, mdaršone</i> [pl]	tränare, lärare
- <i>mdaršoniĝo,</i>	tränare, lärarinna
<i>mdaršënyoto</i> [pl]	

Dd

<i>dbolo, dbole</i> [pl]	vissnad, svag
- <i>dabilo</i> [m], <i>dabile</i> [pl]	vissen
- <i>dabëlto</i> [f], <i>dabëlyoto</i> [pl]	
<i>dëlëm</i>	förtryck, grymhet, brutalitet, despotism
- <i>dëlumo</i> [m], <i>dëlume</i> [pl]	grym, tyrannisk, despotisk, tyrann, despot
- <i>dëlëmto</i> [f], <i>dëlëmyoto</i> [pl]	
- <i>dlimo</i> [m], <i>dlime</i> [pl]	kränkt, betryckt, anspråklös
- <i>dlëmto</i> [f], <i>dlimoto</i> [pl]	

Ee

<i>egarto, egroto</i> [pl]	brev
<i>eli</i>	till mig
<i>elo</i>	men, dock, likväl, emellertid
<i>emo, emi, an emoto</i>	moder; min moder; mödrar
<i>ero, ere</i> [pl]	penis

Ĕĕ

<i>ĕno</i>	jag
<i>ĕŝmo, ĕŝmone</i> [pl]	namn
- <i>ĕŝmo</i> (<i>bu liŝono</i>)	substantiv
- <i>ĕŝma</i>	hennes namn
- <i>ĕŝme</i>	hans namn
<i>ĕŝqad</i>	förre året
- <i>tĕltad</i>	för förre året
- <i>cawrad</i>	för för förre året

Ff

<i>fago, fage</i> [pl]	gren
<i>faĝro</i>	nattvard
<i>fahluo</i>	sperm, sperma
- <i>gawro fahlo</i>	vara manhaftig, maskulin
<i>faĥo, faĥe</i> [pl]	fälla, bakhåll
<i>fahulo, fahule</i> [pl]	avloppsbrunn
<i>falsafe, falsafat</i> [pl]	filosofi
<i>fanar, fanare</i> [pl]	lykta

<i>fanos, fanosat</i> [pl]	blomstra, blomstring
<i>faqho, faqhe</i> [pl]	blomsterdoft
- <i>hawa daf faqhe</i>	fransman
<i>faransawi</i> [m]	fransyska
- <i>faransawiye</i> [f]	fransmän
- <i>af faransawiye</i> [pl]	franska språket
- <i>lišono faransawi</i>	singel, den ene, det ena, en, udda
<i>fardo, farde</i> [pl]	udda tal
- <i>numarat fardonoye</i>	perser, persisk, persiska
<i>farësi</i> [m], <i>farësiye</i> [f]	perser
- <i>af fërsoye</i> [pl]	persiska språket
- <i>lišono farësi</i>	bageri
<i>farmo, farme</i> [pl]	bagare
- <i>dawoqo, dawoqe</i> [pl]	bagerska
- <i>dawëqto, dawëqyoto</i> [pl]	diskriminering
<i>farq w tamiziye</i>	unge, foster
<i>farxo, faruxo, farxe</i> [pl]	ädelsten
<i>faşšo, faşşe</i> [pl]	böna, bönor
<i>faşuliye, faşuliyat</i> [pl]	fascist
<i>faşi, faşist</i>	nytta, gagn, fördel
<i>fayde, faydat</i> [pl]	filosof
<i>faylasuf</i> [m], <i>faylasufin</i> [pl]	
- <i>faylasufe</i> [f], <i>faylasufat</i> [pl]	
<i>fayuho</i> [m], <i>fayuhe</i> [pl]	svalkande, avkylande, kylig
- <i>fayëhto</i> [f], <i>fayëhoto</i> [pl]	
<i>femo, feme</i> [pl]	mun
<i>fekiye, fire</i>	frukt
<i>fëcël, fcolo</i>	verb, aktion, handling, verkan
- <i>fëcël mcawnono</i>	(<i>bu lişono</i>) hjälpverb
- <i>facolo</i>	(<i>bu lişono</i>) subjekt
- <i>fcilo</i>	(<i>bu lişono</i>) objekt
- <i>facaliye</i>	verksamhet
- <i>rad fëcël</i>	reaktion
- <i>facolo</i> [m], <i>facole</i> [pl]	aktivist
- <i>facëlto</i> [f], <i>facëlyoto</i> [pl]	
<i>fëkto, fike</i> [pl]	vrickning, ledvridning, vrickad
- <i>ido fëkto</i>	vrickad hand
- <i>rağlo fëkto</i>	vrickad ben
- <i>şawco fëkto</i>	vrickade finger
<i>fëloso</i>	konkurs, bankrutt, kollaps, nederlag
- <i>maflëso, maflëse</i> [pl]	bankruttare
- <i>maflasto, maflësyoto</i> [pl]	bankruttörska
<i>fërco, fërce</i> [pl]	avdelning

<i>fërdino, fërdine</i> [pl]	smula
- <i>fërdino du laħmo</i>	brödsmula
<i>fërfëšo, fërfëše</i> [pl]	fästring
<i>fërojo</i>	åskådning, beskådning, tittande, seende
- <i>mfarjono</i> [m],	åskådare, tittare
<i>mfarjone</i> [pl]	
- <i>mfarjonito</i> [f],	
<i>mfarjönyoto</i> [pl]	
<i>fërřacno, fërřacne</i> [pl]	loppa
<i>fërto</i>	mjäll, vetekli
<i>fësoro</i>	tolkning, tydning, syn
- <i>mfasrono, mfasrone</i> [pl]	tolkare
- <i>mfasronito,</i>	tolkarinna
<i>mfasrönyoto</i> [pl]	
- <i>haw këmfasarno</i> [m]	att ha synfel, inte se
- <i>haw këmfasrono</i> [f]	att ha synfel, inte se
<i>fëstaqaye</i> [m], <i>fëstaq</i> [pl]	pistage
<i>fëšwito, fëšoyo</i>	fis, fisa
- <i>mfašyono</i> [m],	fisig, fisare
<i>mfašyone</i> [pl]	
- <i>mfašyonito</i> [f],	
<i>mfašyönyoto</i> [pl]	
<i>finlandi</i> [m], <i>finlandiye</i> [f]	finländare
<i>finlandiye</i> [f],	finska
<i>finlandiyat</i> [pl]	
- <i>af finlandiye</i> [pl]	finländare
- <i>lišono finlandi</i>	finska språket
<i>floğo, floğe</i> [pl]	division, delning, indelning, splittring
- <i>floğo cal ħdode</i>	dividera, dela, skilja, splittra
- <i>flağ w dabër</i>	söndra och härska
<i>foħo, foħone</i> [pl]	sval, kylig
- <i>fayuħo</i> [m], <i>fayuħe</i> [pl]	svalkande, avkylande, kylig
- <i>fayëħto</i> [f], <i>fayëħoto</i> [pl]	
<i>forëšto, forëšyoto</i> [pl]	komma
<i>fořo, fořoto</i> [pl]	ansikte
<i>fređo, fređe</i> [pl]	stycke, korn
- <i>bi fređo</i>	styckevis, per styck
<i>froso, frose</i> [pl]	publikation, publicering, utgivning
<i>řtomo, řtome</i> [pl]	dibarn avvänja
- <i>řtimo</i> [m], <i>řtime</i> [pl]	avvänjad
- <i>řtëmto</i> [f], <i>řtimořo</i> [pl]	

Gg

<i>gabo, gabe</i> [pl]	parti, sida
- <i>gabe siyasiye</i>	politiska partier
- <i>gabo d sosyal-demoqraṭoye</i>	socialdemokrater
- <i>gabo d semoloye</i>	vänsterpartiet
- <i>gabo d yaroqe</i>	de gröna, miljöpartiet
- <i>gabo d camo</i>	folkpartiet
- <i>gabo d zaroce</i>	centerpartiet
- <i>gabo da mšihoye</i>	kristdemokrater
<i>gaboruṭo</i>	hjälte, heroism, tapperhet
- <i>gaboro, gabore</i> [pl]	hjärte
- <i>gabërto, gabëryoṭo</i> [pl]	hjärtinna
<i>galdo, galde</i> [pl]	hud
<i>galyo, galye</i> [pl]	öppet, tydlig, på rak arm
<i>gamiye, gamiyat</i> [pl]	båt, skepp, fartyg
<i>gamlo, gamle</i> [pl]	kamel
<i>garmo, garme</i> [pl]	ben
<i>garwo</i>	skabb
<i>gawdo, gawde</i> [pl]	smörkärna
<i>gawiro</i> [m], <i>gawire</i> [pl]	gift
- <i>gawërto</i> [f], <i>gawëryoṭo</i> [pl]	
<i>gawo, gawe</i> [pl]	mage
- <i>mazlo du gawo</i>	få lös mage, ha diarré, vara lös i magen
<i>gawro, gawre</i> [pl]	man
- <i>zlam, zlamat</i> [pl]	
- <i>merëko, merëkin</i> [pl]	
<i>gawzo, gawze</i> [pl]	nötter
- <i>gawzo di raḡlo</i>	vrist
<i>gëdye</i>	tiggeri
- <i>mgadyono, mgadyone</i> [pl]	tiggare
- <i>mgadyoniṭo,</i> <i>mgadyënyoṭo</i> [pl]	tiggerska
<i>gëglo, gëgle</i> [pl]	berusad
<i>gelo, gëlone</i> [pl]	gräs, hasch
<i>gëšmo, gëšme</i> [pl]	kropp
<i>gëšmo-šmayono</i>	himlakropp
- <i>gëšmone-šmayone</i> [pl]	
<i>gëšro, gëšre</i> [pl]	bro, bjälke
<i>gihano</i>	helvete
<i>giyožo, giyože</i> [pl]	yr
<i>gliḡo, gliḡe</i> [pl]	is
- <i>buz, buzat</i> [pl]	

<i>gnihuto</i>	omättlighet, girighet
- <i>gniho</i> [m], <i>gnihe</i> [pl]	omättlig, girig
- <i>gnihto</i> [f], <i>gnihoto</i> [pl]	
<i>goge, gogat</i> [pl]	puck
<i>gole, golat</i> [pl]	pöl
<i>golëko</i> [m], <i>golëkin</i> [pl]	kalv
- <i>golëke</i> [f], <i>golëkat</i> [pl]	
<i>gorësto, gorësyoto</i> [pl]	handkvarn
<i>goro, gore</i> [pl]	terrass, tak, hustak
<i>gracyuto</i>	slaveri
- <i>greco, grece</i> [pl]	tjänare, slav
- <i>gracto, gracyoto</i> [pl]	tjänarinna, slavinna

Ğğ

<i>ğala, ğalawat</i> [pl]	hunger, snöd, fattigdom, brist, knapphet
<i>ğalto, ğalte</i> [pl]	fel, misstag, felaktig, oegentlig
- <i>fawdo, fawde</i> [pl]	
<i>ğamo, ğame</i> [pl]	sorg, grämelse, bedrövelse, bekymmer
- <i>grošo d ğamo</i>	sörja över, gräma sig, bekymra sig, harmas över
<i>ğarğara, ğarğarat</i> [pl]	gungling
- <i>soyëm ğarğara</i> [m]	
- <i>saymo ğarğara</i> [f]	
<i>ğer</i>	gungla
- <i>ğer ha</i> [m], <i>ğer hdo</i> [f]	annan, förutom, något annat, dessutom
- <i>ğer dukto</i>	någon annan, en annan person
	någon annanstans, på annat ställe, annanstans
<i>ğëlofo, ğëlofe</i> [pl]	omslag
<i>ğëyoro d hëkëm</i>	maktskifte
<i>ğižo, ğiže</i> [pl]	medbrottsling, delaktig, sjunka
- <i>gamiye ğëžto</i>	sjunken båt
- <i>gamiyat ğiže</i> [pl]	
<i>ğiyfole, ğiyfole</i> [pl]	övertäckning
- <i>mğayfëlo</i> [m],	övertäckad
<i>mğayfële</i> [pl]	
- <i>mğayfalto</i> [f],	
<i>mğayfalyoto</i> [pl]	
<i>ğiyoro, ğiyore</i> [pl]	sänka sig, gå ner, ändring, skiftning, växling
- <i>gamiye ğayiro</i>	båten gick ner
<i>ğiyoto, ğiyote</i> [pl]	dykning, svimning
- <i>ğamožo</i> [m], <i>ğamože</i> [pl]	dykare

- *ğamēṭto* [f],
ğamēṭyoṭo [pl]
 - *ğayoṭo* [m], *ğayoṭe* [pl]
ğayēṭto [f], *ğayēṭtoṭo* [pl]

få att svimma

Hh

habobo [m], *habobe* [pl] blomma
 - *habēbto* [f],
habēbyoṭo [pl]
halxo, halxe [pl] gång, vandring, promenad, demonstration
hawa, hawat [pl] luft
hawara! hawaryo! hjälp!
 - *ma hawaryo bēṭrox!* [m] jäktig person, otålig
 - *ma hawaryo bēṭrēx!* [f] jäktig person, otålig
hawno, hawne [pl] klokhet, förnuft, intelligens, minne, logik
 - *hawno layt!* dumt, oklokt, oförnuftigt
hayēklo, hayēkle altare
 - *maḍbēho, maḍēbhe* [pl]
haykal, haykale [pl] staty
hēḍoyuṭo judendom
 - *cēlmo dah hēḍoye* judiska världen
 - *hēḍoyo* [m], *hēḍoye* [pl] jude, judar
 - *hēḍayto* judinna
hējolo, hējole [pl] stavelse
hērhēr flit, flitighet, driftighet
 - *azze u hērhēr fayiš u xērxēr* borta är fliten, kvar är lättjan [ordspråk]
 - *azze u hērhēr fayiš u ṭēṭṭēr* borta är fliten, kvar är fisen [ordspråk]
 - *azze u hērhēr diḍox,* [m]
 - *azze u hērhēr diḍēx* [f] du är inte flitig längre
hiyya hon
hizuṭo, hiyēzyoṭo [pl] skakning, ristning, rubning
 - *hizo* [m], *hize* [pl] skakad, ristad, rubbat
 - *hēzto* [f], *hēztoṭo* [f]
hollandi [m] holländare
hollandiye [f], holländska
hollandiyat [pl]
 - *ah hollandiye* [pl] holländare
 - *lišono hollandi* holländska språket
hrošo, hroše [pl] anfall, angrepp, attack, aggression, överfall, våld
 - *hjomo, hjome* [pl]

huryo, hurye [pl]
huwwwe

krubba
han, de gav

Hh

habbaye, habbayat [pl]

tablett

habušo, habuše [pl]

äpplen

hadid, farzelo

järn

- *hadodo, hadode* [pl]

smed, järnhandlare

- *hdeda*

smedyrke, järnsmide, järnhandel

hadire, xališe, rhaṭu!

klara, färdiga, gå!

hago, hage [pl]

fest

halal

halal, tillåten

hale du facolo

(*bu lišono*) konjunktiv

halwo, halwone [pl]

mjölk

halyo [m], *hlito* [f]

söt

halye [pl]

hanak, hanake [pl]

skämt, skoj

- *hanakči, hanakčiyin* [pl]

skämtare, skojare

- *hanakčiyē, hanakčiyat* [pl]

skojerska, skämtare

hanfuṭo

hjärtlöshet, skoningslöshet, ovänlighet

- *hanfo* [m], *hanfe* [pl]

hårdhärtat, hjärtlös, skoningslös, ovänlig

- *hanēfto* [f], *hanēfyoto* [pl]

hapṭo, happoto [pl]

tablett, kvissla, stycke, korn

- *bi hapṭo*

styckevis, per styck

haram

syndig, förbjuden

harbo, harbuṭo [pl]

dålig, usel, svår, ond, elak

harf garošo

(*bu lišono*) preposition

harf mašrono

(*bu lišono*) konjunktion

harmatiye, harmatiyuṭo

lisma, smickra

- *harmato, harmatin* [pl]

lismare, smickrare

- *harmate, harmatat* [pl]

lismerska, smickrerska

harše

trollmedel, amulett, abrakadabra

- *harošo, harošē* [pl]

trollkarl, trollkonstnär, trollpacka

- *harēšto, harēšyoto* [pl]

trollkvinna, häxa, trollkonstnärinna

- *ḱawto dah harše*

trolltext

haršēfto, haršēfyoto [pl]

kackerlacka

hasade, hasadat [pl]

avunsjuka, missunnsamhet, svartsjuka

- *hassud* [m], *hassudin* [pl]

avundsjuk, missunnsam, svartsjuk

- *hassude* [f], *hassudat* [pl]

hasyo, hasye [pl]

biskop

haširo, hašire [pl]

halmmatta, bastmatta

hašo, haše [pl]

rygg, gördel

- <i>hēmre du hašo</i>	rygggrad
- <i>hēmro du hašo</i>	ryggkota
- <i>maye du hašo</i>	sperm, sperma
<i>haṭno, haṭnawoṭo</i> [pl]	brudgum
<i>hawro</i> [m], <i>hawrone</i> [pl]	vän, kompis
<i>hawşalto, hawşalyoṭo</i> [pl]	horisont, synkrets, fattningsförmåga, förstånd, hals, strupe, svalg
- <i>hawşalṭo cēqto</i>	trångsynt, inskränkt, kortsynt
- <i>hawşalto rwēhto</i>	vidsynt, förutseende, långsynt
<i>hawya, hawayat</i> [pl]	golf
<i>haylo, hayle</i> [pl]	styrka, kraft, ork, förmåga
- <i>haylox alo!</i> [m]	må Gud ge dig kraft!
- <i>haylēx alo!</i> [f]	
- <i>halxun alo!</i> [pl]	
<i>hazoye, hazoyoṭo</i> [pl]	glasögon
<i>hēldo, hēlde</i> [pl]	mullvad
<i>hēlto, hēltoṭo</i> [pl]	moster
- <i>abre d hēlto</i>	kusin, son till en moster
- <i>barte d hēlto</i>	kusin, dotter till en moster
<i>hemo, šhanto</i>	värme
<i>hēmšo, hēmşe</i> [pl]	kikärt
<i>hēmyono, hēmyone</i> [pl]	svärfar
<i>hēngaliyo, čiz</i>	tävling, löpning
<i>hērbaşto, hērbaşyoṭo</i> [pl]	hagel
<i>hēşşa, hēşşat</i> [pl]	del, andel
- <i>soyēm hēşşa</i>	fördela, dela upp
<i>hēwoṭo</i>	omringa
- <i>mhawṭo</i> [m], <i>mhawṭe</i> [pl]	omringat
- <i>mhawṭto</i> [f], <i>mhawēṭyoṭo</i> [pl]	
<i>hfoxo, hfoxe</i> [pl]	kräkning, spyende
- <i>hfēxle, hfēxxe</i> [pl]	han kräkte
- <i>hfēxla, hfēxlén</i> [pl]	hon kräkte
<i>hiruṭo</i>	frihet
- <i>hiro</i> [m], <i>hire</i> [pl]	fri
- <i>hērto</i> [f], <i>hērtoṭo</i> [pl]	
<i>hiyoko, hēkkayk</i>	klåda, kliande
- <i>khoyék galde</i> [m]	bete sig straffvärt
- <i>khoyék galda</i> [f]	
<i>hiyoṭo, hayṭo</i>	skrädderi
- <i>hayoṭo, hayoṭe</i> [pl]	skräddare
- <i>hayētto, hayēṭyoṭo</i> [pl]	sömmerska
- <i>hayēttoṭo</i> [f pl]	
<i>hlof ēşmo</i>	(<i>bu lişono</i>) pronomen

<i>hloqo, hloqe</i> [pl]	rakning, raka sig, hår klippning, frisersalong
- <i>haloqo, haloqe</i> [pl]	frisör
- <i>halëqto, halëqyoto</i> [pl]	frisörska, järnring
<i>hmërto, hmëryoto</i> [pl]	åsninna
<i>hmoro, hmore</i> [pl]	åsna
<i>hmošo, hmoše</i> [pl]	surna, bli sur, vara sur, sura, jäsa
- <i>hamušo</i> [m], <i>hamuše</i> [pl]	sur
- <i>hamëšto</i> [f], <i>hamëšyoto</i> [pl]	
- <i>hëmšito</i>	sumak
<i>hmoťo, hmototo</i> [pl]	svärmor
<i>hnono, hnonuťo</i> [pl]	medlidande, kärleksfullhet, ömhet, vänlighet
- <i>hanuno</i> [m], <i>hanune</i> [pl]	medlidsam, kärleksfull, ömsint, vänlig
- <i>hanënto</i> [f], <i>hanënyoto</i> [pl]	
<i>holo, holone</i> [pl]	morbror, omgivning, plats
- <i>abre d holo</i>	kusin, son till en morbror
- <i>barte d holo</i>	kusin, dotter till en morbror
<i>hoto, hoti</i>	syster; min syster
- <i>ahwoto</i> [pl]	
<i>hrimo</i> [m], <i>hrime</i> [pl]	berövad, saknad av, blottad på, utblottad, utfattig
- <i>hrimto</i> [f], <i>hrimoto</i> [pl]	
<i>hšodo, hšode</i> [pl]	slåtter, skörd
- <i>hašodo, hašode</i> [pl]	slåttare, skördare
- <i>hašëdto, hašëdyoto</i> [pl]	skörderska, slåttare
- <i>hašëdto</i> [f], <i>hašëdyoto</i> [pl]	tröskmaskin
<i>hšëmto, hšimoto</i> [pl]	middag, kvällsmat
<i>hubo</i>	kärlek, förkärlek, passion, intresse
- <i>habibo, habibe</i> [pl]	kär, älskad, älskling, älskare
- <i>rhimo, rhime</i> [pl]	
- <i>habibto, habibyoto</i> [pl]	älskarinna, älskling, kär, älskad
- <i>rhimto, rhimoto</i> [pl]	
<i>hudro, hudre</i> [pl]	förening, klub
<i>hurma, hurmat</i> [pl]	hemmafru
<i>hwarto</i> [f], <i>hwaryoto</i> [pl]	vän, väninna, kompis

Jj

<i>jacde, jacdat</i> [pl]	väg, huvudgata
<i>jallaye, jalayto</i>	diskmaskin
- <i>jallayat, jaloyoto</i> [pl]	

- <i>jloyo, jloye</i> [pl]	diska, diskning
- <i>jaloyo, jaloye, [pl]</i>	diskare
- <i>jalayto, jaloyoto</i> [pl]	diskerska
<i>jam, jamat</i> [pl]	glas
<i>jamjamto, jamjamyoto</i> [pl]	skalle
<i>jandërma, jandërmawat</i> [pl]	soldat
<i>janjar, janjarat</i> [pl]	tröskmaskin
<i>jawab, jawabat</i> [pl]	svar
<i>jëddo, jëddowin</i> [pl]	farmor, morfar, farfar
- <i>qaššo, qaššowin</i> [pl]	
<i>jënni</i> [m], <i>jënniye</i> [f], <i>jën</i> [pl]	ande, demon, spöke, andeväsen
<i>jewi, jewikat</i> [pl]	tvilling
<i>jëzma, jëzmat</i> [pl]	gummistövel
<i>jil, jilat</i> [pl]	generation
- <i>jil hato</i>	nygeneration
- <i>jil catiqo</i>	gamlageneration
<i>jizar, jizarayat</i> [pl]	morot
<i>jule</i>	kläder
- <i>jule hlime</i>	tjocka/varma kläder
- <i>jule raqiqe</i>	tunna kläder

Ii

<i>ido, idoto</i> [pl]	hand; händer
- <i>at tarte idoto</i>	båda händerna
- <i>ido b ido</i>	hand i hand
<i>ilono, ilone</i> [pl]	träd, växt
<i>imomo, imome</i> [pl]	dagtid, om dagen, på dagen
<i>iqoro, iqore</i> [pl]	respekt
- <i>myaqro</i> [m], <i>myaqre</i> [pl]	respekterad, ärade, vördsam, hövlig
- <i>myaqarto</i> [f], <i>myaqaryoto</i> [pl]	
- <i>cam šlome w iqore</i>	med vänliga hälsningar
<i>iṭalyani</i> [m]	italienare
- <i>iṭalyaniye</i> [f], <i>iṭalyaniyat</i> [pl]	italienska
- <i>an iṭalyan</i> [pl]	italienarna
- <i>lišono iṭalyani</i>	italienska språket
<i>izlandi</i> [m]	isländare
<i>izlandiye</i> [f], <i>izlandiyat</i> [pl]	isländska
- <i>an izlandiye</i>	isländarna
- <i>lišono izlandi</i>	isländska språket

Kk

<i>kackuno, kackune</i> [pl]	bulle
<i>kadi</i>	tam
<i>kağat, këweğët</i> [pl]	papper
- <i>kağat di čáčma</i>	toapapper
<i>kağat-jam, kağat-jamat</i> [pl]	sandpapper
<i>kalbi</i> [<i>warëqto w falge, 1½</i>]	[1½] pund
<i>kalbo, kalbe</i> [pl]	hund
- <i>kurte, kurtat</i> [pl]	hundhona
- <i>klabto, klabyoto</i> [pl]	
- <i>këlobo</i>	rabies
- <i>mkalbo, mkalbe</i> [m pl]	rabiessmitta
- <i>mkalabto</i> , [f]	
<i>mkalëbyoto</i> [pl]	
<i>kalo, kaloto</i> [pl]	brud, docka
<i>kamanče, kamančat</i> [pl]	liten basfiol
<i>kamin, kaminat</i> [pl]	bakhåll
<i>kanžero, kanžere</i> [pl]	päron
<i>karbo</i>	hetta
<i>karmo, karme</i> [pl]	vingård
<i>karro</i> [m], <i>karrin</i> [pl]	döv
- <i>karre</i> [f], <i>karrat</i> [pl]	
<i>katëwto, katëwyoto</i> [pl]	författarinna
<i>katowo, katowe</i> [pl]	författare
<i>katulo, katule</i> [pl]	torr
- <i>femo katulo</i>	torr mun
<i>kefo, kefe</i> [pl]	sten
<i>këkwo, këkwe</i> [pl]	stjärna
<i>këlofo, këlofe</i> [pl]	förslag, erbjudan, tillbud, anbud
<i>këlwe, këlwofo</i> [pl]	njure
<i>kënfo, kënfe</i> [pl]	skolväska
<i>këre, kërewat</i> [pl]	hyra, hyrning, lejning
<i>kërëlto, kërëlyoto</i> [pl]	cellkropp
<i>kësoyo, kësoye</i> [pl]	täckelse, beslöjning, döljande
- <i>mkasyo</i> [m], <i>mkasye</i> [pl]	täckt, beslöjad, dold, tillsluten
- <i>mkasayto</i> [f], <i>mkasyoto</i> [pl]	
- <i>mkasyo du ktoowo, fofo</i>	omslag
<i>kewo, kewe</i> [pl]	sjukdom
- <i>kewo d rišo</i>	huvudvärk, besvär, ofreda, tråka ut
- <i>kewo d hašo</i>	ryggvärk
- <i>kewo du hašo</i>	gonorrhé
- <i>kewo d lebo</i>	hjärtfel

- <i>kewo d caršo</i>	tandvärk
<i>klema, kleme</i> [pl]	klämna
<i>kore</i>	gångar
<i>koso, kose</i> [pl]	dricksglas, bägare, nattvardskalk
- <i>qadaḥ, qadaḥe</i> [pl]	
<i>kroati</i> [m], <i>kroatiye</i> [f]	kroat, kroatiska
- <i>a kroat</i>	kroater
- <i>lišono kroati</i>	kroatiska språket
<i>kurmanj, [m]</i>	kurd, kurdisk,
- <i>kurmanjiye</i> [f], <i>kurmanjiyat</i> [pl]	kurdiska
- <i>bi kurmanjiye</i>	byfolk, byinvånare, lantarbetare
- <i>ak kurmanj</i>	kurder
- <i>lišono kurmanji</i>	kurdiska språket
<i>kuro, kure</i> [pl]	härd
<i>kursi, kuresi</i> [pl]	stol
<i>kuxo, kuxe</i> [pl]	hönseri, hönsfarm, större hönsgård, hydda

LI

<i>lagge, laggat</i> [pl]	stork
<i>lahbe, lahbat</i> [pl]	flamma, låga
<i>lahmo</i>	bröd
<i>lalo</i> [m], <i>lalin</i> [pl]	stum
- <i>lale</i> [f], <i>lalat</i> [pl]	
<i>lalyo, lalye</i> [pl]	natt
- <i>lalyo ṭobo, lalyo da niyuḥo</i>	god natt
<i>laqi</i>	han träffade
<i>laqyo</i>	hon träffade
<i>laşan, lajan</i>	för [konjunktiv]
<i>lcoso, lcoso</i> [pl]	tugga, trams
- <i>bas lucset!</i>	sluta med trams!
- <i>dlo lcoso!</i>	sluta tramsa! struntprat
<i>lë, li</i>	particip ändelse
<i>lḡom, lḡome</i> [pl]	betsel
<i>lḥem, lḥemat</i> [pl]	svets, svetsning, väll
<i>lis, lisat</i> [pl]	fjäderfågård
<i>lišono, lišone</i> [pl]	tunga, språk
<i>lo</i>	nej, icke, ej, inte
<i>lo mede</i>	ingenting, ingen orsak/fara
<i>lox</i> [m], <i>lex</i> [f]	till dig
<i>loxu</i>	till er
<i>luzo, luze</i> [pl]	mandlar

Mm

<i>macnaga, macnagat</i> [pl]	cykelsadel
<i>madbax, madbaxe</i> [pl]	kök
- <i>səfoqe du madbax</i>	husgeråd
<i>maḍco du trafik</i>	trafik information
<i>madrašto, madrašyoto</i> [pl]	skola
<i>maggana, magganat</i> [pl]	skruvstäd
<i>magzuno, magzune</i> [pl]	skära
<i>mağraz, mağraze</i> [pl]	säkerhetsnål
<i>maḥlab, maḥlabe</i> [pl]	vejksel
<i>maktub, maktubat</i> [pl]	brev
- <i>egarto, egroto</i> [pl]	
<i>malaxo, malaxe</i> [pl]	ängel
<i>malham, malhame</i> [pl]	salva [medicin]
<i>malḥo</i>	salt
- <i>malḥo xašənto</i>	grovsalt
<i>malkuṭo</i>	paradis
<i>malmulo cloyo</i>	övre käke
<i>malmulo taḥtoyo</i>	under käke
<i>malqəṭono, malqəṭone</i> [pl]	pincett
<i>mamro, mamre</i> [pl]	uttryck, uttala, säga, yttra
<i>manšafto, manšafyoto</i> [pl]	torktumlare
<i>manšar, manšare</i> [pl]	såg
<i>maqrasto, maqrasyoto</i> [pl]	hävstång, hävtyg, domkraft
<i>maqwad, maqwade</i> [pl]	grimma, töm, koppel
<i>maraqa, maraqat</i> [pl]	sås
<i>marzabbe, marzabbat</i> [pl]	slägga
<i>marzuqo</i> [m], <i>marzuqe</i> [pl]	vattenkast, urinerings, kissande
- <i>marzəqto</i> [f], <i>marzəqyoto</i> [pl]	
<i>masoso, masose</i> [pl]	påle
<i>maṭlo, maṭle</i> [pl]	förebild, exempel
<i>maṭqab, maṭqabe</i> [pl]	bormmaskin
<i>maṭro</i>	regn
<i>maṭro ḥiṣo</i>	ösregn
- <i>koṭe maṭro mi arco</i> <i>li šmayo</i>	ösregnar
<i>mawḍəcono,</i> <i>ḥale (bu lišono)</i>	adverb
<i>mawlədono, mawlədone</i> [pl]	uppfödare
- <i>mawlədoniṭo,</i> <i>mawlədənyoto</i> [pl]	uppföderska
<i>maye</i>	vatten

<i>mayiro</i> [m], <i>mayire</i> [pl]	besk
- <i>mayërto</i> [f], <i>mayëroto</i> [pl]	
<i>mazlo w matyo</i>	tur och retur
<i>mažnune, mažnunat</i> [pl]	papprika
<i>mdihũto, mdoħo</i>	beröm, lovord, pris
- <i>madoħo</i> [m], <i>madoħe</i> [pl]	smickrare, lovordande
- <i>madëħto</i> [f], <i>madëħyoto</i> [pl]	
<i>mëcwëtto, mëcwoto</i> [pl]	tarm
- <i>mëcwëtto hlëmto</i>	tjocktarm
- <i>mëcwëtto rafëcto</i>	tunntarm
<i>meħo, meħe</i> [pl]	hjärna
- <i>meħo mašigo</i>	hjärntvätta
- <i>hazze bu meħo</i>	hjärnskakning
- <i>admo cal u meħo</i>	hjärnblödning
<i>mëhro</i> [m], <i>mëhre</i> [pl]	fölunge
- <i>mëhërto</i> [f], <i>mëhëryoto</i> [pl]	
- <i>mahra</i> [f], <i>mahrat</i> [pl]	
<i>mëšħo</i>	margarin
<i>mëšmëše, mëšmëš</i> [pl]	aprikoser
<i>mëštaqbël</i>	framtid
<i>mëštuto, mëstawoto</i> [pl]	bröllop
<i>mħaħo, mħaħe</i> [pl]	synål, vaccin, spruta, injektion
<i>mħawbara, mħawbarat</i> [pl]	sällskap
<i>mħoyo, mħoye</i> [pl]	multiplikation, slag
- <i>mħoyo cam ħdode</i>	multipluera ihop
<i>mimro, mimre</i> [pl]	dikt
<i>mizën di ħërara</i>	termometer
<i>mizën, mizënat</i> [pl]	vattenpass, våg
<i>mkacbo</i> [m], <i>mkacbe</i> [pl]	kubikmeter m ³
- <i>mkacabto</i> [f], <i>mkacabyoto</i> [pl]	kubik
<i>moro, more</i> [pl]	herre, gentleman, herreman, ägare, innehavare, besittare, husbonde, beskyddare
- <i>mërto, mërtoħo</i> [pl]	ägarinna, innehavarinna, beskyddarinna
<i>mqašše, mqaššat</i> [pl]	sil
- <i>šafoye, šafoyat</i> [pl]	
<i>mqaš, mqaššat</i> [pl]	sax, bladfjäder, växel
<i>mrabco</i> [m], <i>mrabce</i> [pl]	kvadratmeter m ²
- <i>mrabacto</i> [f], <i>mrabacyoto</i> [pl]	kvadrat
- <i>mrabacto yarëxto</i> [f]	rektangel, rektangulär

- <i>mrabco yarixo</i> [m]	rektangel, rektangulär
<i>mrakbo</i> [m], <i>mrakbe</i> [pl]	sammansatt
- <i>mrakabto</i> [f], <i>mrakabyoto</i> [pl]	
- <i>form-mrakbo</i>	sammansatt form
<i>msalle</i> , <i>msallat</i> [pl]	packnål
<i>mšihoyuto</i>	kristendom
- <i>cëlmo di mšihuto</i>	kristna världen
- <i>mšihoyo</i> [m], <i>mšihayto</i> [f]	kristen
- <i>dah hamši</i> [50] ⁸	kristen, kristna
<i>mṭalatto</i> [f], <i>mṭalatyoto</i> [pl]	triangel
<i>mṭalto</i> [m], <i>mṭalte</i> [pl]	trea, trio, trippel, trefaldig
<i>mu</i> , <i>mi</i> , <i>më</i> [komparativ]	än, ifrån
<i>muklo</i> , <i>muklone</i> [pl]	mat, maträtt
<i>mxadde</i> , <i>mxaddat</i> [pl]	kudde

Nn

<i>nadax</i> , <i>šëlliye</i>	duggregn
<i>nahro</i> , <i>nahre</i> [pl]	flod
<i>nahruno</i> , <i>nahrune</i> [pl]	bäck, dalgång, ränna
<i>nahšo</i> , <i>nahšoṭo</i> [pl]	bår
<i>naqëš</i> , <i>nëquşe</i> [pl]	subtraktion, minus, negativ
- <i>manqëšën më ḥdode</i>	subtrahera ihop
<i>nawqito</i> , <i>nawqiyoto</i> [pl]	midja
<i>nbiyyo</i> , <i>nbiyye</i> [pl]	profet
- <i>nbiyuto</i>	profetera, förutsäga
<i>nëbco</i> , <i>nëbce</i> [pl]	källa, resurs, referens
<i>nëcnac</i>	mynta, pepparmynta
<i>nëcnoco</i> , <i>nëcnoce</i> [pl]	krossning, mosande
- <i>mnacnëc</i> [m], <i>mnacnëce</i> [pl]	krossad, mosad
- <i>mnacnëco</i> , <i>mnacnacto</i> [f], <i>mnacnëcoṭo</i> [pl]	
<i>nëjro</i>	träbom, träregel (som kan användas till att låsa en dörr, "bomma igen", "regla")
<i>nëmnomo</i>	knorra, murra, muttra
- <i>mnamnëmono</i> [m], <i>mnamnëmone</i> [pl]	
- <i>mnamnëmoniṭo</i> [f], <i>mnamnëmyoto</i> [pl]	

⁸ Ordet kommer efter påskfastans femtio dagar. [red.]

<i>nëqto, nuqto, nëqtofo</i> [pl]	punkt, prick, märke, plats
- <i>tarte nuqte cal hdode</i>	kolon
- <i>nëqto cal forëšto</i>	semikolon
<i>nhiro, nhire</i> [pl]	näsa
<i>niwe</i>	hörntänder
<i>njera</i>	snickeri, snickring, träslöjd
- <i>najoro</i> [m], <i>najore</i> [pl]	snickare
- <i>najërto</i> [f], <i>najëryoto</i> [pl]	snickeriverkstad
- <i>dëkkano di njera</i>	grundlag, stadgar
<i>nomuso, nomuse</i> [pl]	norrman
<i>norweji</i> [m]	norrmän
- <i>an norwejiye</i>	norska
- <i>norwejiye</i> [f], <i>norwejiyat</i> [pl]	norska språket
- <i>lišono norweji</i>	ljus
<i>nuhro, nuhre</i> [pl]	eld
<i>nuro</i>	

Pp

<i>pallëke, pallëkat</i> [pl]	papper
<i>palto, paltowat</i> [pl]	rock
<i>panate</i>	snålhet, gnidighet
- <i>pënti</i> [m], <i>pëntiyin</i> [pl]	snål, gnidig
- <i>pëntiye</i> [f], <i>pëntiyat</i> [pl]	
<i>parre, parrat</i> [pl]	fjäder
<i>pasqo, pasqe</i> [pl]	rester av pressade vindruv
<i>pënnë, pënnat</i> [pl]	penis (barnsligt)
<i>përçooqo, përçoqe</i> [pl]	krossning, krossa, mala sönder, mosa, köra över
<i>përpare, përparat</i> [pl]	portlak, portulaca oleracea
<i>përpayre, përpayrat</i> [pl]	fjäril
<i>përtaqane, përtaqanat</i> [pl]	apelsin
<i>pësmam</i> [m], <i>pësmamin</i> [pl]	systerbarn, nevö, niece
- <i>pësmame</i> [f], <i>pësmamat</i> [pl]	
<i>pëtte, pëttat</i> [pl]	underliv, vagina (barnsligt)
<i>pëtxoxo</i>	konkurs, bankrutt, gå i konkurs
- <i>mpaţaxto</i> [f], <i>mpaţaxyoto</i> [pl]	slagen, bankruttörska
- <i>mpaţxo</i> [m], <i>mpaţxe</i> [pl]	slagen, bankruttare
<i>pëţpëţ</i>	mer än över, gå längre än

- <i>dlo pētpēt</i>	överskrida
<i>pēzpaza, pēzpazat</i> [pl]	urinblåsa
<i>pēzze, pēzzat</i> [pl]	ändtarm
<i>pipo, pipowat</i> [pl]	pipa
<i>posta, postat</i> [pl]	post

Qq

<i>qadēd, qadēdat</i> [pl]	förtorkade frukt
<i>qafle, qaflat</i> [pl]	skara, flock, grupp, klunga, mängd, följe
- <i>qaflat qaflat</i>	flockvis (människoskara)
<i>qalam, qalame</i> [pl]	penna
<i>qale, qalat</i> [pl]	bråk, gräl, slagsmål
- <i>mqatlono, mqatlone</i> [pl]	bråkmakare, bråkstake, grålmakare, bråkig
- <i>mqatlonito,</i>	bråkmakerska, grålmakerska
<i>mqatlēnyoto</i> [pl]	
<i>qaliye, qaliyat</i> [pl]	rostning, bryning, stekning
<i>qalmo, qalme</i> [pl]	lus, löss
- <i>qalmo dah̄ heḡe</i>	kornvivel
- <i>qalmo daj̄ jule</i>	kläddlus
- <i>qalmo du qayso</i>	vägglus
- <i>qalmo du quḡo</i>	klamydia
<i>qamṣo, qamṣe</i> [pl]	gräshoppa
<i>qanyo, qanye</i> [pl]	lunga
- <i>mērara du qanyo</i>	lungblåsa
- <i>femo du qanyo</i>	lunglop
<i>qanyono, qanyone</i> [pl]	nötkreatur, storboskap
<i>qapono, qapone</i> [pl]	bryggvåg, besman
<i>qapṣunaye, qapṣunayat</i> [pl]	hylsan
<i>qaqwono</i> [m], <i>qaqwone</i> [pl]	rapphöna
- <i>qaqwēnto</i> [f],	
<i>qaqwēnyoto</i> [pl]	
- <i>qaqwono baytoyo</i> [m]	tam rapphöna
- <i>qaqwono ṡuroyo</i> [m]	vild rapphöna
<i>qarač</i>	zigenare, romer
- <i>qarači</i> [m]	zigenare, skrikhals, lipsill, grinolle, gaphals
- <i>qaračiye</i> [f]	zigenask, skrikhals, lipsill, grinolle, gaphals
- <i>aq qarač</i> [pl]	romer, zigenare
- <i>liṣono qarači</i>	romani
<i>qarco, qarce</i> [pl]	zucchini
<i>qarēsya</i>	körsbär
<i>qariṣ, quweriṣ</i> [pl]	rem, band, bälte, valv
<i>qariwo</i> [m], <i>qariwe</i> [pl]	bröllopsmarskalk, bröllopsvittne, gudfader,

	gudfar, nära, närliggande, lik, närhet, anhörig
- <i>qarëwto, qarito</i> [f], <i>qariwoṭo</i> [pl]	
<i>qaşlo, qaşle</i> [pl]	skyl
<i>qaşyo</i> [d laḥmo], <i>qaşye</i> [pl]	brödskiva
<i>qaşca, qaşcat</i> [pl]	frost
<i>qaşışto, qaşışyoṭo</i> [pl]	prästinna
<i>qaşo, qaşe</i> [pl]	präst
<i>qaşto, qaştoṭo</i> [pl]	mormor, farmor, uppföderska
<i>qaşyuto</i>	hårdhet, stränghet, skarphet, seghet, hjärtlöshet, grymhet
- <i>qaşyo</i> [m], <i>qaşye</i> [pl]	hård, sträng, skarp, seg, hjärtlös, grym
- <i>qşito</i> [f], <i>qşiyoto</i> [pl]	
<i>qaṭmo, qaṭmone</i> [pl]	aska
<i>qaṭro, qaṭre</i> [pl]	knut, knop, problem
- <i>i nuqto du qaṭro</i>	knutpunkten
<i>qawmo, qawme</i> [pl]	revolution, revolt, veckning
- <i>qawmoyo</i> [m], <i>qawmoye</i> [pl]	revolutionär, omstörtare
- <i>qawmayto</i> [f], <i>qawmoyoto</i> [pl]	
- <i>gabo qawmoyo</i>	revolutionärparti
<i>qawro, qawre</i> [pl]	grav
- <i>aq qawre, maqbara</i>	begravningsplats, kyrkogård
<i>qaydo, qayde</i> [pl]	bojor
<i>qayso, qayse</i> [pl]	ved, trä
<i>qayso-qadaḥ,</i> <i>qayso-qadaḥe</i> [pl]	regnbåge
<i>qayyëke, qayyëkat</i> [pl]	roddbåt
<i>qbaḍ</i>	magkatarr
<i>qëbbale, qëbbalat</i> [pl]	skåp
<i>qëlayto, qëlaytoṭo</i> [pl]	cell, rum
<i>qëlobo d ḥëkëm</i>	statskupp
<i>qëluwwe, qëluwwat</i> [pl]	blodpudding
<i>qëmco, qëmce</i> [pl]	tratt
<i>qërnito, qërnawoto</i> [pl]	horn
<i>qërowo, qërowe</i> [pl]	mässa, närma
<i>qëşoyo, qëşoye</i> [pl]	betona, betoning
- <i>dlo qëşoyo</i>	obetona, obetoning
<i>qëšto, qëštoṭo</i> [pl]	båge
- <i>qaws, qawsat</i> [pl]	
<i>qëwomo, qëwome</i> [pl]	motstånd, opposition, insistering, fasthållande

- <i>mqawmono</i> [m], <i>mqawmone</i> [pl]	motståndare, opponent
- <i>mqawmoni</i> <u>to</u> [f], <i>mqawmënyoto</i> [pl]	
<i>qëžla, qëžlat</i> [pl]	kasern
<i>qiyogo, qiyogë</i> [pl]	härja
<i>qlido ingiliz</i>	skiftnyckel
<i>qlido, qlide</i> [pl]	nyckel
<i>qloco, qloce</i> [pl]	körning, drivande, förande
- <i>qaloco</i> [m], <i>qalocë</i> [pl]	förare, drivare
- <i>qalëcto</i> [f], <i>qalëcyoto</i> [pl]	
- <i>ahliye du qloco</i>	körkort, trafik kort
<i>qonuno, qonune</i> [pl]	lag, regel
- <i>qanun, qanunat</i> [pl]	
<i>qrito, qëryawoto</i> [pl]	by
- <i>quryoyo</i> [m], <i>quryoyë</i> [pl]	bybo
- <i>quryayto</i> [f], <i>quryaytoto</i> [pl]	
<i>qšoco, qšocë</i> [pl]	utrota, förinta, tillintetgöra
- <i>qëšcaniye</i>	ondskefullhet
- <i>cayno qëšëcto</i>	[med] det onda ögat
- <i>qëšuco</i> [m], <i>qëšucë</i> [pl]	ondskefull
- <i>qëšëcto</i> [f], <i>qëšëcyoto</i> [pl]	
<i>qtoro, qto</i> re [pl]	tak
- <i>saqëf, saqëfat</i> [pl]	
<i>qubdo, qubdë</i> [pl]	igelkott
<i>quflo, quflë</i> [pl]	dörrlås, portlås
- <i>frangiye, frangiyat</i> [pl]	
<i>qurco, qurcë</i> [pl]	pung, hästpung
- <i>qurco di katfo</i>	axelväska
<i>qurmo, qurme</i> [pl]	verbalstam, källa, rot, härkomst, ursprung
- <i>bu qurmo w bu caqwo</i>	i grund och botten
<i>quro</i>	kyla
<i>qufo, qufë</i> [pl]	vagina, fitta, kvinnans könsorgan, underliv

Rr

<i>rabbaniye, rabbaniyuto</i>	hjälploshet, misär, elände
- <i>rabbano</i> [m], <i>rabbani</i> n [pl]	hjälplos, stackare
- <i>rabbane</i> [f], <i>rabbanat</i> [pl]	
<i>raçeta, raçetat</i> [pl]	recept

<i>raĝlo, raĝloto</i> [pl]	fot
<i>raĥyo, raĥye</i> [pl]	vattenkvarn, kvarn
<i>ramlo, ramle</i> [pl]	sand
<i>randaj, randaje</i> [pl]	hyvel
<i>raqdo, raqde</i> [pl]	dans
- <i>damso d raqdo</i>	bröllopsdans
- <i>raqdo di hurse</i>	ringdans
- <i>raqdo dak katfoto</i>	axeldans
<i>rasne, rasnat</i> [pl]	smutsvatten, avloppsvatten
<i>rawmo, rawmoto</i> [pl]	sjö
- <i>Rawmo d Urmi</i>	Urmisjön
- <i>Rawmo du Wan</i>	Wansjön
<i>rawyo, rawye</i> [pl]	berusad, drucken, full
- <i>ŝatyo, ŝatye</i> [pl]	
<i>rëĝgo, rëĝge</i> [pl]	intresse, hobby
<i>rëĝšo, rëĝše</i> [pl]	känsla
<i>reĥo, reĥone</i> [pl]	doft, lukt
<i>rëmmuno, rëmmune</i> [pl]	granatäpple
<i>rënje, rënjat</i> [pl]	kviga
<i>rëqoco, rëqoce</i> [pl]	lagning, reparation
- <i>mraqcono, mraqcone</i> [pl]	reparatör
- <i>mraqconito,</i>	reparatörska
<i>mraqcënyoto</i> [pl]	
<i>rëqto, ruqe</i> [pl]	spott, saliv
<i>rëŝŝaŝ</i>	kvicksilver
<i>rëŭlo, rëŭle</i> [pl]	måttenhet som motsvarar 12 kg, pund
<i>rezo, rezone</i> [pl]	ris
<i>riŝe d ŝato</i>	nyårsdag, nyår
<i>rišo, riše</i>	huvud, ledare
- <i>qarco, qarce</i> [pl]	
- <i>rišo d ĥudro</i>	föreningsordförande
- <i>rišo d gabo</i>	partiordförande, partiledare
- <i>rišo d cayle</i>	familj överhuvud
<i>riŝ-wazire</i>	statsminister, premiärminister
<i>rjomo, rjome</i> [pl]	stening
<i>rucyo</i> [m], <i>rucye</i> [pl]	herde
<i>ruĥo</i>	själ, vind
<i>ruŝi</i> [m]	ryss
- <i>ar ruŝ</i> [pl]	ryssar
- <i>ruŝiye</i> [f], <i>ruŝiyat</i> [pl]	ryska
- <i>liŝono ruŝi</i>	ryska språket

Ss

<i>safaha</i>	busa, slöseri, vållust, näsvishet
<i>safəhto, safihoṭo</i> [f]	slöuserska, busig, näsvis
<i>safiho, safihe</i> [m]	busig, näsvis, slösare
<i>safruno</i> [m], <i>safrune</i> [pl]	fågel
- <i>safrənto</i> [f], <i>safrənyoṭo</i> [pl]	
<i>saḥəl, saḥəlin</i> [pl]	strand, kust
<i>sakṭo, seke</i> [pl]	plogblad
- <i>sakṭo du abzoro</i>	årder plogblad
- <i>sakṭo du tren</i>	tågbana
<i>salo, sale</i> [pl]	korg
<i>samo, samone</i> [pl]	gift
<i>samyo</i> [m], <i>smito</i> [f]	blind
- <i>samye</i> [pl]	
<i>sande, sandat</i> [pl]	stöd, stödpunkt, substart
- <i>i sande</i> [f], <i>u sənodo</i> [m]	(<i>bu lišono</i>) predikat
<i>sartono</i> [m], <i>sartone</i> [pl]	kräfta, krabba
- <i>sartənto</i> [f], <i>sartənyoṭo</i> [pl]	
<i>sato, sate</i> [pl]	vin (växten), vinstock, vinranka
<i>sawkəṭto, sawkoṭo</i> [pl]	buske
- <i>sarkəwone</i> [pl]	buskar, grenar
- <i>ṭarošo, ṭaroše</i> [pl]	
<i>sayfo, sayfe</i> [pl]	svärd, folkmord
<i>semo, semone</i>	silver
<i>semolo, semole</i> [pl]	vänster
- <i>semoloyo</i> [m], <i>semoloye</i> [pl]	vänsteranhängare, vänsterorienterad, vänsterhant
- <i>semolayto</i> [f], <i>semoloyoṭo</i> [pl]	
- <i>semoloyuṭo</i>	vänsterrörelse, vänsterkrafter
<i>səfoqo, səfoqe</i> [pl]	bestik, verktyg
- <i>səfoqe du gawro</i>	manliga könsdelar
<i>səḥər, səḥərat</i> [pl]	trolleri, trolldom, magi, förtrollning
- <i>saḥoro, saḥore</i> [pl]	trollkarl, häxsmästare, taskspelare
- <i>saḥərto, saḥəryoṭo</i> [pl]	häxa, trollkåring, hagga
<i>səkkino, səkkine</i> [pl]	kniv, förskärare
<i>səndan, səndanat</i> [pl]	städ, skoblock
<i>sənjab, sənjabat</i> [pl]	ekorre
<i>səsto dayrayto</i>	nyckelpiga
- <i>səstoto dayroyoṭo</i> [pl]	
<i>səsyo</i> [m], <i>səsyə</i> [pl]	häst

- <i>sësto</i> [f], <i>sëstoto</i> [pl]	
<i>sfargëlo, sfargële</i> [pl]	kvitten
<i>siyase, siyasat</i> [pl]	politik
- <i>msayso</i> [m], <i>msayse</i> [pl]	politiserad
- <i>msayasto</i> [f], <i>msayësyoto</i> [pl]	
<i>sqëfto, sqëfyoto</i> [pl]	trottoar
- <i>kefo di sqëfto</i>	trappsten, stegste
<i>swedi</i> [m]	svensk
- <i>a swediye</i> [pl]	svenskar
- <i>swediye</i> [f], <i>swediyat</i> [pl]	svenska
- <i>lišono swedi</i>	svenska språket
<i>swisri</i> [m]	schweizare, schweizisk
- <i>swisriye</i> [f], <i>swisriyat</i> [pl]	schweiziska
- <i>a swisrawiye</i> [pl]	schweizare

Şş

<i>şacor, şacarin</i> [pl]	kyrkvaktmästare
<i>şadro, şadre</i> [pl]	bröst, bröstorg
- <i>rişe du şadro</i>	bröstvärta
<i>şafro, şafrawoto</i> [pl]	morgon
- <i>brix şafro</i>	god morgon
<i>şahu, şahwo</i>	torrkyla, frostnatt, svinkall, iskall
<i>şalho, şalhe</i> [pl]	ihålig, spricka, kluven, klyfta
<i>şalmo, şalme</i> [pl]	staty, skulptur
<i>şawmo, şawme</i> [pl]	fasta
- <i>şawmo rabo</i>	påsk fastan
- <i>şawmo zcuro</i>	jul fastan
- <i>şawmo d Ninwe</i>	Nineve fastan
- <i>muklo du şawmo</i>	fastamat, vegetarisk
<i>şëfër, şëfërat</i> [pl]	koppar, noll [0]
<i>şëffa, qëm-ëşmo</i>	(<i>bu lişono</i>) adjektiv
<i>şëffara, şëffarat</i> [pl]	pipa, visselpipa
- <i>şforo, şfore</i> [pl]	blåsa, vissla
<i>şëfro şëfrawoto</i> [pl]	matbord
- <i>mhadër i şëfro</i>	duka matbordet
- <i>maltëm i şëfro</i>	duka av matbordet
<i>şënnabraş,</i> <i>şënnabraşayat</i> [pl]	ödlar
<i>şërbi</i> [m]	serb
- <i>aş şërb</i> [pl]	serber
- <i>şërbiye</i> [f], <i>şërbiyat</i> [pl]	serbiska

- <i>lišono šerbi</i>	serbokroatiska
<i>šërra, šërrat</i> [pl]	navel
<i>şfarno, şfarne</i> [pl]	bråddjup, gap, klyfta
<i>şlawniye, şlawniyat</i> [pl]	svala
<i>şuğdo w şalmo</i>	hedning
- <i>şuğde w şalme</i> [pl]	
<i>şuğlo d cënwe</i>	druvklase

Šš

<i>šacballoṭa, šacballoṭat</i> [pl]	kastanj
<i>šalfo, šalfe</i> [pl]	(liten) kniv
<i>šalqa, šalqat</i> [pl]	våg, bölja
<i>šambar, šambare</i> [pl]	flagga
<i>šamco, šamce</i> [pl]	ljusstake
<i>šamošo, šamoše</i> [pl]	diakon
- <i>šamëšto, šamëşyoto</i> [pl]	diakonissa
<i>šarco, šarce</i> [pl]	kospillning
- <i>fëṭuho, fëṭuhe</i> [pl]	torkade kakor av kospillning
<i>šawyo, šawye</i> [pl]	stängel, skaft, handtag, stjälk
<i>šawyuṭo</i>	jämlikhet
<i>šayro, šayre</i> [pl]	armband
<i>šeko, šeke</i> [pl]	testikel
- <i>šakkone</i> [pl]	
<i>šene</i>	kindtänder
<i>šeno, šënoto</i> [pl]	klippa, grund
<i>šëbbak, šëbebëk</i> [pl]	fönster
- <i>šaboko, šaboke</i> [pl]	
- <i>kawto, kawtoṭo</i> [pl]	
<i>šëbhoru, šëbhore</i> [pl]	stolthet
<i>šëblo, šëble</i> [pl]	ax
<i>šëcolo, šëcëlto</i>	hosta
- <i>šëcole, šëcëlyoto</i> [pl]	
<i>šëqoco, qundarajiye</i>	skomakeri
- <i>mšaqcono</i> [m],	skomakare
<i>mšaqcone</i> [pl]	
- <i>qundaraji</i> [m],	
<i>qundarajiye</i> [pl]	
- <i>mšaqconiṭo</i> [f],	skomakerska
<i>mšaqconyoto</i> [pl]	
- <i>qundarajiye</i> [f],	
<i>qundarajiyat</i> [pl]	
<i>šëwolo, šëwole</i> [pl]	fråga, spørsmål

- <i>išara d šewolo</i> <i>šgimo</i> [m], <i>šgime</i> [pl]	frågetecken upptagen, syselsatt, verksam, fullsatt
- <i>šgimto</i> [f], <i>šgimoto</i> <i>šira</i> , <i>širat</i> [pl]	råd rådgivning, rådförsamling, delegation, nämnd, styrelse
- <i>mašwara</i> [m]	
- <i>mašwarto</i> [f]	
- <i>maširo</i> , <i>mašwero</i> , <i>mšawrono</i> [m]	rådgivare
- <i>huwwe w i mašwarayde</i>	han och hans delegation
- <i>mašerto</i> , <i>mašwarto</i> , <i>mšawronito</i> [f]	rådgivarinna
- <i>hiyya w i mašwarayda</i> <i>šmayo</i>	hon och hennes delegation
<i>šoqo</i> , <i>šoqe</i> [pl]	himmel
- <i>šoqo d kabrit</i>	underben, gren
<i>šqoqo</i> , <i>šqoqe</i> [pl]	tändsticka
<i>šroğo</i> , <i>šroqe</i> [pl]	gata, gränd
<i>šroho</i> , <i>šrohe</i> [pl]	lampa
- <i>šaroħo</i> [m], <i>šarohe</i> [pl]	kommentar
- <i>šarəħto</i> [f], <i>šarəħyto</i> [pl]	kommentator
<i>šrolo</i> , <i>šrole</i> [pl]	rätt, rättvis, riktigt, korrekt, sann, verklig
<i>štoro</i> , <i>štore</i> [pl]	idissling
- <i>ħeyewən šatore</i>	idisslare
<i>šuğlo</i> , <i>šuğlone</i>	jobb
- <i>šuğlo komo</i>	svartjobb
- <i>šağolo</i> [m], <i>šağole</i> [pl]	jobbare
- <i>šağelto</i> [f], <i>šağelyoto</i> [pl]	
<i>šulke</i>	ärtor
<i>šumo</i> , <i>šume</i> [pl]	slem, snor
<i>šuqo</i> , <i>šuqoto</i> [pl]	marknad, centrum
- <i>šuqo du cwodo</i>	arbetsmarknad
- <i>šuqo kəmta</i>	svartmarknad
<i>šuro</i> , <i>šure</i> [pl]	vägg
- <i>siyoğo</i> , <i>siyigone</i> [pl]	
<i>šutoso</i> , <i>šutose</i> [pl]	institution

Tt

<i>tahholo</i> , <i>tahholoto</i> [pl]	morbrors hustru, tant
<i>tahtoyo</i> , <i>tahtoye</i> [pl]	nedre del, under del, ned, botten
<i>takyo</i> , <i>takye</i> [pl]	kursiv, horisontell, vågrätt
<i>talgo</i>	snö

- <i>cammo du talgo</i>	snögubbe
- <i>zlam mu talgo</i>	
- <i>gawro du talgo</i>	
<i>talyo, talye</i> [pl]	gömd, dold, hemlig, skyddad, förvarad
<i>tamro, tamre</i> [pl]	dadlar
<i>tanuro, tanure</i> [pl]	bakung
<i>tarco, tarce</i> [pl]	dörr, port
<i>tawdi, tawedyoto</i> [pl]	tack
- <i>tawdi ġalabe</i>	tack så mycket
<i>tawno, tawnone</i> [pl]	småhalm, halm, hackelse
<i>taxtor, daktor, ħakimo</i>	läkare
- <i>taxtorin, daktorin,</i> <i>ħakime</i> [pl]	
- <i>taxtor dac carše</i> [m]	tandläkare
- <i>taxtora dac carše</i> [f]	
- <i>taxtor dac cayne</i> [m]	ögonläkare
- <i>taxtora dac cayne</i> [f]	
- <i>taxtor ħuroyo</i> [m]	naturläkare
- <i>taxtora ħurayto</i> [f]	
<i>tayso, tayse</i> [pl]	bock
- <i>gasko, gaske</i> [pl]	ungbock
- <i>havuri, havuriye</i> [pl]	
<i>teno, tene</i> [pl]	fikon
<i>tənfilo d nacimo</i>	missfall
<i>tèrk</i> [m]	turk, turkisk
- <i>tèrkiye</i> [f], <i>tèrkiyat</i> [pl]	turkinna
- <i>at tèrk</i>	turkar
- <i>lišono tèrki</i>	turkiska språket
<i>tèxmō</i>	ras
- <i>tèxmonoyūto</i>	rasism
- <i>tèxmonoyo</i> [m], <i>tèxmonoye</i> [pl]	rasist
- <i>tèxmonayto</i> [f], <i>tèxmonoyoto</i> [pl]	
<i>tfayo, tfaye</i> [pl]	eldstad
<i>titiye, titiyat</i> [pl]	lärka
<i>tławco, tławce</i> [pl]	mask
- <i>tławco du qayso</i>	trämask
- <i>tławco dam maye</i>	larv
<i>tukoso, tukose</i> [pl]	organisation
<i>tumo</i>	vitlök
<i>tuz, tuzat</i> [pl]	damm

Tt

<i>ṭalo, ṭale</i> [pl]	dagg
<i>ṭarbo, ṭarbe</i> [pl]	fet
<i>ṭarfo, ṭarfe</i> [pl]	löv, blad, nagel, citationstecken
- <i>bayn lë tre ṭarfe</i>	inom citationstecken
<i>ṭave, ṭavat</i> [pl]	åska
<i>ṭawaš</i>	avbryta fastande
<i>ṭawro, ṭawre</i> [pl]	oxe
- <i>ṭawro di fadono</i>	plöjoxe
<i>ṭawuz, ṭawuzat</i> [pl]	påfågel, fasan
<i>ṭayro du baḥër</i>	fiskmåś
<i>ṭayuṭo</i>	islam, muhammedanism
- <i>cëlmo di ṭayuṭo</i>	islamiska världen
- <i>ṭayo</i> [m], <i>ṭaye</i> [pl]	muslim
- <i>ṭayayto</i> [f], <i>ṭayoyoṭo</i> [pl]	muslimska
- <i>da tletj</i> [30] ⁹	muslim, muslimer
<i>ṭaži, tažiye</i> [f], <i>tažiyat</i> [pl]	vinthund
<i>ṭboxo, ṭboxe</i> [pl]	matlagning
- <i>ṭboxo, ṭboxe</i> [pl]	kock
- <i>ṭabëxto, ṭabëxyoṭo</i> [pl]	kokerska
<i>ṭëhoro, ṭëhore</i> [pl]	omskärelse
- <i>mṭahro</i> [m], <i>mṭahre</i> [pl]	omskuren
- <i>mṭahrono, mṭahrone</i> [pl]	omskärare
- <i>mṭahroniṭo,</i> <i>mṭahrënyoṭo</i> [pl]	omskärarinna
<i>ṭëḥṭoḥo, ṭëḥṭoḥe</i> [pl]	lynchning
- <i>mṭaḥṭëḥo</i> [m], <i>mṭaḥṭëḥe</i> [pl]	lynchad
- <i>mṭaḥṭaḥto</i> [f], <i>mṭaḥṭëḥoṭo</i> [pl]	
<i>ṭëroḥo, ṭëṭriḥo</i>	abort
<i>ṭërra ëlla ṣahro</i>	krona eller klave
<i>ṭërraḥa, ṭërraḥat</i> [pl]	matta
<i>ṭërsi, ṭërsiyat</i> [pl]	inlagda grönsaker, pickles
<i>ṭërtomo</i>	gnäll
- <i>mṭartëmono</i> [m], <i>mṭartëmone</i> [pl]	gnällig, gnällmåns
- <i>mṭartëmniṭo</i> [f], <i>mṭartëmënyoṭo</i> [pl]	
<i>ṭḥolo, ṭḥole</i> [pl]	lever
<i>ṭino</i>	lera

⁹ Ordet kommer efter Ramadan fastemånads trettio dagar. [red.]

<i>ṭiyara, ṭiyarat</i> [pl]	flygplan
- <i>ṭiyara daq qanye</i>	drake
<i>ṭizo, ṭize</i> [pl]	arsele, bak, rumpa
- <i>naqwo du ṭizo</i>	anus
- <i>xəlfeniye</i>	
<i>ṭlamṭo d laḥmo</i>	brödlimpa
- <i>ṭalme d laḥmo</i> [pl]	
<i>ṭornawida, ṭornawidat</i> [pl]	skruvmejsel
<i>ṭrëmbel, ṭrëmbelat</i> [pl]	fordon
<i>ṭuro, ṭurone</i> [pl]	berg
- <i>ṭuroyo, ṭuroye</i> [pl]	vild, primitiv
<i>ṭwiruṭo</i>	utblottning
- <i>ṭwërto</i> [f], <i>ṭwiroṭo</i> [pl]	bruten, besviken, krossad, brusten, utblottad
- <i>ṭwiro</i> [m], <i>ṭwire</i> [pl]	
- <i>ido ṭwërto</i>	bruten hand
- <i>rağlo ṭwërto</i>	bruten ben
- <i>şawco ṭwërto</i>	bruten finger
- <i>qḍolo ṭwiro</i>	bruten nacke
- <i>garmo ṭwiro</i>	bruten av ben

Uu

<i>ucdo</i>	nu
- <i>zabno d ucdo</i>	presens, nu tid
<i>uda, udawat</i> [pl]	rum
- <i>oda, odayat</i> [pl]	rum
<i>Urdën</i>	Jordanien
- <i>urdëni</i> [m]	jordanier
- <i>an urdëniye</i> [pl]	jordanier
- <i>urdënayto</i> [f], <i>urdëniyoṭo</i> , [pl]	jordanska
- <i>urdëniyat</i> [pl]	
<i>utel, utelat</i> [pl]	hotell

Ww

<i>waḥiduto</i>	ensamhet
- <i>waḥido</i> [m], <i>waḥide</i> [pl]	ensam, den ene, det ena, en, enda, enkel
- <i>waḥëdto</i> [f], <i>waḥidoto</i> [pl]	
<i>wakilo</i> [m], <i>wakile</i> [pl]	ombud, fullmäktig, biträdande
- <i>wakëlto</i> [f], <i>wakiloto</i> [pl]	

<i>walaye, walayat</i>	stad
- <i>mdito, mdinoto</i> [pl]	
<i>wapur, wapurat</i> [pl]	färja, båt, ångbåt, ångare
- <i>papur, papurat</i> [pl]	
<i>wardo, warde</i> [pl]	ros
<i>warëqto, waroqe</i> [pl]	lira, krona
<i>warido, waride</i> [pl]	åder, ven, kärl, nerv, rot
<i>warqo, waroqe</i> [pl]	papper
<i>wazirufo</i>	ministeriet, department
- <i>waziro</i> [m], <i>wazire</i> [pl]	minister
- <i>wazërto</i> [f], <i>wazirotu</i>	
- <i>waziro baroyo</i>	utrikesminister
- <i>wazërto barayto</i> [f]	
- <i>waziro di cadale</i>	justitieminister
- <i>wazërto di cadale</i> [f]	
- <i>waziro du cwodo</i>	arbetsmarknadsminister
- <i>wazërto du cwodo</i> [f]	
- <i>waziro du dëfoco</i>	försvarsminister
- <i>wazërto du dëfoco</i> [f]	
- <i>waziro du ekonomi</i>	ekonomiminister
- <i>wazërto du ekonomi</i> [f]	
- <i>waziro gawoyo</i>	inrikesminister
- <i>wazërto gawayto</i> [f]	
- <i>waziro di golufo</i>	immigrationsminister
- <i>wazërto di golufo</i> [f]	
- <i>waziro di mardufo</i>	kulturminister
- <i>wazërto di mardufo</i> [f]	
- <i>waziro di şinaca</i>	industriminister
- <i>wazërto di şinaca</i> [f]	
- <i>waziro di şawyufo</i>	jämlikhetsminister
- <i>wazërto di şawyufo</i> [f]	
- <i>waziro du yëlfono</i>	utbildningsminister
- <i>wazërto du yëlfono</i> [f]	
- <i>waziro du ytowo</i>	bostadsminister
- <i>wazërto du ytowo</i> [f]	
- <i>waziro du zroco</i>	jordbruksminister
- <i>wazërto du zroco</i> [f]	

Xx

<i>xabro, xabre</i> [pl]	ord
- <i>xabro mayiro</i>	tragisk
- <i>xabro halyo/basimo</i>	förtjusande ord/nyhet

<i>xane, xanat</i> [pl]	ruta
- <i>dacërina li xane qamayto</i>	nu är vi på ruta ett igen
<i>xanjar, xënejër</i> [pl]	dolk
<i>xas</i>	grönsallat
<i>xasase</i>	snålhet, småaktighet
- <i>xasis</i> [m], <i>xasisin</i> [pl]	snål, småaktig
- <i>xasise</i> [f], <i>xasisat</i> [pl]	
<i>xasse, xassat</i> [pl]	sallat
<i>xawxo, xawxe</i> [pl]	persika
<i>xbar</i>	nyheter
<i>xer, xerat</i> [pl]	godhet
<i>xëlca, xëlcat</i> [pl]	pris, belöning
- <i>xëlca du Nobel</i>	Nobelpris
<i>xësoyo, xësoyuto</i>	sterilitet
- <i>tëxsiyo</i>	sterilisera
- <i>maxsiyo</i> [m], <i>maxsiye</i> [pl]	steril, gall, ofruktsam
- <i>maxsayto</i> [f], <i>maxsiyoto</i> [pl]	
- <i>maxsiyoro</i> [m], <i>maxsiyone</i> [pl]	sterilläkare
- <i>maxsiyonito</i> [f], <i>maxsiyonofo</i> [pl]	
<i>xëzane, xëzandat</i> [pl]	garderob
<i>xëzne, xëznat</i> [pl]	skatt
<i>xiyene, xayintiye</i>	förräderi, svekfullhet
- <i>xayën</i> [m], <i>xayënin</i> [pl]	förrädisk, svekfull
- <i>xayëne</i> [f], <i>xayënat</i> [pl]	
<i>xlifo, xlifo</i> [pl]	blandad
- <i>ekonomi mxalfo</i>	blandekonomi
<i>xwarzo</i> [m], <i>xwarzin</i> [pl]	syskonbarn, nevö, niece
- <i>xwarze</i> [f], <i>xwarzat</i> [pl]	
<i>xwazi!</i>	jag hoppas, önskar

Yy

<i>yadoco</i> [m], <i>yadoce</i> [pl]	expert, specialist
- <i>yadëcto</i> [f], <i>yadëcofo</i> [pl]	
<i>yamino, yamine</i> [pl]	höger
- <i>yaminoyo</i> [m], <i>yaminoye</i> [pl]	högeranhängare, högerorienterad, högerhänt
- <i>yaminayto</i> [f], <i>yaminoyoto</i> [pl]	
- <i>yaminoyuto</i>	högerrörelse, högerkrafter

- <i>gabo yaminoyo</i>	höger parti, höger sidan
<i>yamo, yame</i> [pl]	hav
<i>yaquro</i> [m], <i>yaquire</i> [pl]	tung, svår
- <i>yaqërto</i> [f], <i>yaqëroto</i> [pl]	
<i>yarixo</i> [m], <i>yarixe</i> [pl]	lång
- <i>yarëxto</i> [f], <i>yarëxoto</i> [pl]	
<i>yarquto, yarqunyoto</i> [pl]	grönsaker
<i>yawmo, yawme</i> [pl]	dag
<i>yawno</i> [f], <i>yawne</i> [pl]	duva
- <i>gurguro</i> [m], <i>gurgure</i> [pl]	
<i>yaxni, yaxniye</i> [pl]	ragu
<i>yëlfono, yëlfone</i> [pl]	utbildning, vetenskap
- <i> yolufo</i> [m], <i> yolufe</i> [pl]	elev
- <i> yolërfo</i> [f], <i> yolëfoto</i> [pl]	
- <i> yolufo di madrašto</i>	skolelev
- <i> malfono, malfone</i> [pl]	lärare, sakkunnig, kännare, fackman, expert
- <i> malfonito, malfënyoto</i> [pl]	lärarinna, sakkunnig, kännare, fackman, expert
- <i> yalifo</i> [m], <i> yalife</i> [pl]	lörd person, vis person
- <i> yalërfo</i> [f], <i> yalëfoto</i> [pl]	
<i>yërmono, yërnone</i> [pl]	uppsvällning, svullnad, pösning
<i>ynoqo, ynoqe</i> [pl]	ge di, dia

Zz

<i>zabno, zawno</i>	tid, period, epok
- <i>zabno d ucdo</i>	presens, nutida
- <i>zabno d fayët/šafëc</i>	dåtid, verbform för förfluten tid
- <i>zabno d ote</i>	futurum, framtid
<i>zabolo, zaboie</i> [m]	sophämtare, renhållningsman
- <i>kanošo, kanoše</i> [pl]	sopare, städare
- <i>zabëlto</i> [f], <i>zabëlyoto</i> [pl]	sophämtare
- <i>kanëšto, kanëšyoto</i> [pl]	soperska, städerska
<i>zabuqo, zabuqe</i> [pl]	gata
- <i>u zabuqo hažo</i>	den nya gatan
- <i>zabuqo šxiro</i>	återvändsgränd
- <i>zabuqo ciqo</i>	smalgränd
<i>zalzale, zalzalat</i> [pl]	jordbävning
<i>zambërto</i>	gadd
<i>zaqto, zaqte</i> [pl]	varblemma
<i>zarro, zarre</i> [pl]	knapp, knopp
<i>zawgo, zawge</i> [pl]	plural, par, två, dubbel

- <i>numarat zawgonoye</i>	jämmt tal
<i>zawlo</i>	sopor, avfall
- <i>barmil du zawlo</i>	soptunna
- <i>salu du zawlo</i>	papperskorg
<i>zawono</i> [m], <i>zawone</i> [pl]	kund
- <i>zawënto</i> [m], <i>zawënyoto</i> [pl]	
<i>zayëd</i>	addition, plus, positiv
- <i>mazedën cal h̄dode</i>	addera ihop
<i>zayto</i>	olja
<i>zaza</i>	zaza
- <i>az zaza</i>	Zaza-folket
- <i>lišono zaza</i>	zazaiska språket
<i>zëbdo, zëbdoṭo</i> [pl]	smör, grädde
<i>zëbono, zëbone</i> [pl]	sälja
- <i>zabono, zabone</i>	försäljare
- <i>mzabnono, mzabnone</i> [pl]	
- <i>zabënto, zabënyoto</i>	försäljerska
- <i>mzabnoniṭo,</i> <i>mzabnënyoto</i> [pl]	
<i>zëcwoqo, zëcwoquṭo</i>	anskri, skrik, skri, jämmerskri
- <i>mzacwëqono,</i> <i>mzacwëqone</i> [pl]	skrikare
- <i>mzacwëqoniṭo,</i> <i>mzacwëqënyoto</i> [pl]	skrikerska
<i>zëḡuno</i> [m], <i>zëḡune</i> [pl]	kyckling
- <i>zëḡto</i> [f], <i>zëḡoto</i> [pl]	
<i>zëmoṭo, zëmoṭoyuṭo</i>	förebrålse, klander
- <i>mzamṭono</i> [m], <i>mzamṭone</i> [pl]	klanderare
- <i>mzamṭoniṭo</i> [f], <i>mzamṭënyoto</i> [pl]	
<i>zëngoro, zëngore</i> [pl]	rost, korrosion
<i>zëṭoyo</i> [m], <i>zëṭoye</i> [pl]	trubadur
- <i>zëṭayto</i> [f] <i>zëṭoyoto</i> [pl]	
<i>zifkar</i> [m], <i>zifkarin</i> [pl]	guldsmed, guldsmedssarbetare
- <i>zifkare</i> [f], <i>zifkarat</i> [pl]	
<i>zizono, zizone</i> [pl]	ogräs
<i>zmërto, zmëryoto</i> [pl]	sång
- <i>zamoro, zamore</i> [pl]	sångare
- <i>zamërto, zamëryoto</i> [pl]	sångerska
<i>zoḡo, zoḡe</i> [pl]	tupp, gevärshane, tuffing
<i>zraclo, zracle</i> [pl]	strömbrytare
<i>zraḡrëḡto, zraḡrëḡyoto</i> [pl]	matstrupe, strupe

Şeffa dag gawne [lawne]-färgadjektiv

sg m

[fardonoyo-gawronoyo]

gawno, lawno

hëworo

komo

sëmoqo

yaroqo

şacuţo

çeni

nilo, këhli

qaţmuni

şacwono

bënni, qaşwarangi

färg

vit

svart

röd

grön

gul

blå

mörkblå

silver

beige

brun

sg f

[fardonoyo-aţtonoyo]

gawanto, lawanto

hëwërto

këmto

sëmëqto

yarëqto

şacëţto

çeniye

niliye, këhliye

qaţmuniye

şacwëniţo/şacwënto

bënniye, qaşwarangiye

ëşmo cam i şeffa dag gawne

qëmësto sëmëqto

şuqo sëmōqo

sawko, şacro komo

cayne kome

carşe hëwore

foto şacëţto

daqno sëmōqo

substantiv med färgadjektiv

röd skjorta

rött tyg

svart hår

svarta ögon

vita tänder

gult ansikte

rött skägg

något längre uttryck som inkluderar de flesta av orden

baybune hëwore, şacuşe, sëmōqe, kome w nile

vita, gula, röda, svarta och mörkblåa blommor

şuqo mnaqşo b ğalabe lawne

tyg broderat med olika färger

këbcët şuqlët fağro?

şqili fağro

şqilox fağro? [m]

şqilëx fağro? [f]

aşër më zawno lë şqili fağro

vill du begå nattvarden?

jag har begått nattvarden

har du begått nattvarden?

har du begått nattvarden?

det var länge sedan jag begick

nattvarden

məštacraflox? [m]
məštacrafləx? [f]
maşlawlox cal rişox? [m]

maşlawləx cal rişəx? [f]
maşlawli cal rişi

har du syndabekannt dig?
har du syndabekannt dig?
har du biktat dig? (ordagrants: har man
bett på ditt huvud?)
har du biktat dig?
jag har biktat mig

ëšmone də kmo dėkoṭo

Mërde, Marde
Omid
Ṭurcabdin
Urəšlem, Qədəs
Šam, Darəmsuq
Urhoy
Gzira
Addane
Nšibin, Nšiwən
Ninwe
Skandarun
Ḥasno
Birto, Sruḡ
Wan
Urmi
Səcərd

några namn på ställen

Mardin
Diyarbekir
Turabdin
Jerusalem
Damaskus
Edessa
Gazira
Adana
Nisibis
Nineve
Alexandretta
Hasankef
Seruj
Van
Urmi
Sert, Siirt

ëšmone də kmo noše

Yešoc-Mšihə
Maryam
Ndaṭ-Aloho
Gawriye, Gabriyel
Mixayel, Mixo
Yuḥanun, Ḥanna
Yacqub
Yawsef
Fəṭrus
Fawlus
Gorgis, Gewergis
Yawno
Sṭayfo
Ḥana
Tarzo

några personnamn

Jesus Kristus
Maria
Jungfrun, Guds moder
Gabriel
Mikael
Johannes, Jan
Jakob
Josef
Petrus
Paulus
Göran
Jonas
Stefan
Anna
Theres

Wardo
Rafqa

Ros, Rosa
Rebecka

yawme di šabto

yawme d *hěšabo*
yawme d*ě tre*
yawme d*ě tloto*
yawme d *arbc*
yawme d *hamšo*
yawme d*ě cruto*
yawme d *šabto*

veckodagar

söndag
måndag
tisdag
onsdag
torsdag
fredag
lördag

ay yarhe

konun-haroyo
ěšwět, šboť
ođer
nisěn
iyar
hzirěn
taměz
ťebbax, ob
aylël, ilěn
těšrin-qamoyo
těšrin-haroyo
konun-qamoyo

månader

januri
februari
mars
april
maj
juni
juli
augusti
september
oktober
november
december

šěhlofe di šato

rabęc
qayto
těšerěn
saťwo

årstider

våren
sommaren
hösten
vintern

yawmoťo du rabęc vårdagarna
yawmoťo du qayto sommardagarna
yawmoťo dat těšerěn höstdagarna
yawmoťo du saťwo vinterdagarna

Följande "texter" består av repliker, ibland i dialogform där svaren föregås av anföringstecken (-). Först står repliken på şurayt, följd av den svenska motsvarigheten, ibland i två versioner: en på mer idiomatisk svenska, följd av en mer ordgrann översättning. (*)

Hat këbcët d ëzzox lu Ĵuro? [m]

Hat këbcët d ëzzëx lu Ĵuro? [f] Vill du resa till Turabdin?

- *Ašër këbacno w kmëtmaneno d ëzzi l tamo.* [m]

- *Ašër këbcono w kmëtmanyono d ëzzi l tamo.* [f]

Förvisso ska jag resa, och det är min önskan att fara dit.

Qay këzzox l tamo? [m]

Qay këzzëx l tamo? [f] Varför reser du dit?

- *D ĥuzeno an noše w u atratte.* [m]

- *D ĥuzyono an noše w u atratte.* [f]

För att träffa folket och se dess land.

- *D ĥuzeno mën kit w mën layt* [m]

- *D ĥuzyono mën kit w mën layt* [f]

För att se hur det står till/läget är

(eg. *vad som finns och inte finns*).

Camër bayto! Ma mën kit tamo?

[Ja,] käre vän, hur är det [egentligen] där?

(eg. *Min vän, vad finns där?*)

Ĕnkan krëĥmët Aloho, ĥawli ëšmo d maye

För Guds skull, ge mig lite vatten!

(eg. *Om du älskar Gud, etc.*)

Falqo d bašro. En bit kött.

Čike d bašro. En bit kött.

Ĕnkan kit gabayxu laĥmo, ĥawli ĵlamto

Om ni har bröd, kan ni ge mig en limpa

- *Aloho d mazët xer diđox!* [m]

- *Aloho d mazët xer diđëx!* [f]

Må Gud öka din välfärd!

- *Dayëm sëmlox acmi ĵowuĵo rabto.* [m]

- *Dayëm sëmlëx acmi ĵowuĵo rabto.* [f]

Du/Ni har sannerligen/verkligen gjort mig en stor tjänst!

Šëbĥo l Aloho!

Gud vare lovad/prisad!

- *Ēno kēbacli mēdone.*
Jag behöver några saker.

Latlan lo laħmo w lo mede.
Vi har varken bröd eller något annat.

Aħna faqire, ħwirena.
Vi är fattiga och har/äger ingenting.

Mēqšēt mē foti!
Försvinn ur min åsyn!

- *Qay mēn sēmlī d mēqšaħno mē fotox?* [m till m]
- *Qay mēn sēmlī d mēqšaħno mē fotēx?* [m till f]
- *Qay mēn sēmlī d mēqšēħono mē fotēx?* [f till f]
- *Qay mēn sēmlī d mēqšēħono mē fotox?* [f till m]
Varför? Vad har jag gjort för att jag ska försvinna ur din åsyn?

Kēmarnox: Lē kolēt harke! [m till m]
Kēmarnēx: Lē kolēt harke! [m till f]
Kēmmallēx: Lē kolēt harke! [f till f]
Kēmmallox: Lē kolēt harke! [f till m]
Jag säger dig: Stanna inte här!

Xayifo, di yalla zox, kalbo bišo! [m till m]
Xayifo, di yalla zēx, klabħo bišto! [m till f], [f till f]
Fort, ge dig av, usla hund!

Warox hano lē kminakfēt? [m till m]
Warēx hano lē kminakfēt? [m till f], [f till f]
Skäms du inte?

Warox hano lē kminakfēt cal daqne d babox ha? [m till m]
Warēx hano lē kminakfēt cal daqne d babēx ha? [m till f],[f till f]
Skäms du inte, vid din faders skägg? (icke-idiomatisk svenska)

Mšaçarlele [m till m]
Han har förolämpat honom,

Mšaçarlela [m till f]
Han har förolämpat henne

Mšačērlala [f till f]
Hon har förolämpat henne

Mşacërlale [f till m]

Hon har förolämpat honom

- *Qay këşacratli?*

Varför förolämpar du mig?

Këmşacarnox; mën d koṭe menox sëm! [m till m]

Këmşacarnëx; mën d koṭe menëx sëm! [m till f]

Këmşacrallox; mën d koṭe menox sëm! [f till m]

Këmşacrallēx; mën d koṭe menëx sëm! [f till f]

Jag förolämpar dig, och må allt som är ditt gå om intet!

- *Ucdo gëd maḥwenox be mën gëd samno [m till m]*

- *Ucdo gëd maḥwenëx be mën gëd samno [m till f]*

- *Ucdo gëd maḥwiyallox be mën gëd saymono [f till m]*

- *Ucdo gëd maḥwiyallëx be mën gëd saymono [f till f]*

Nu ska jag visa dig vad jag vill (tänker) göra.

Qay kmaškët acli?

Vad anklagar du mig för? (*Varför anklagar du mig?*)

- *Gëd maškëno aclox, gëd qušacno caynox w cayne d babox ste! [m till m]*

- *Gëd maškëno aclëx, gëd qušacno caynëx w cayne d babëx ste! [m till f]*

- *Gëd maškiyono aclëx, gëd qušcono caynëx w cayne d babëx ste! [f till f]*

- *Gëd maškiyono aclox, gëd qušcono caynox w cayne d babox ste! [f till m]*

Jag kommer att anklaga dig, och jag ska sticka ut ditt öga, och din fars öga också!

Dialog mellan två m [Dialog bayn tre gawre]

<i>Kit gabox laħmo?</i>	Har du bröd? (eg. <i>Finns det bröd hos dig?</i>)
- <i>Kit.</i>	Det har jag. (eg. <i>Det finns.</i>)
<i>Kënzabnët?</i>	Säljer du?
- <i>E, kënzabanno</i>	Ja, jag säljer.
<i>Kşuqlët?</i>	Köper du? (<i>Vill du köpa?</i>)
- <i>E, kşëqalno.</i>	Jag köper. (<i>Jag vill köpa.</i>)
<i>Mëqqa këbcët?</i>	Hur mycket vill du ha?
- <i>Këbacno tlamto.</i>	Jag vill ha en limpabröd.
<i>Ṭrowe, xëd këbcët.</i>	Som du vill!
<i>I tlamto b mëqqayo?</i>	Hur mycket kostar det limpan?
<i>Bë tloto [3] waroqe.</i>	Tre Lira.

Këlle tamo kënzabni i tlamto b warëqto w falge [1½].
Titta, där man säljer en limpabröd för 1½ lira!

Lë këbacno, lë kṭowe tre [2] qëruşat.
Jag vill inte /köpa/ den är inte värd ens två öre.

Tre w falge [2½]. Två och en halv lira.

Lajan xaṭër diḡox gëd ubenox.
För din äras skull, du får den /för det priset.

<i>Tqal!</i>	Väg upp!
<i>Mëqqa tēqalno?</i>	Hur mycket ska jag väga upp?
<i>Tqali kilo w falge [1½].</i>	Väg upp 1½ kilo åt mig..
<i>Hano kilo w falge [1½].</i>	Det/ här är 1½ kilo.
<i>Tqali arbco [4] qiyose ḥrene.</i>	Väg upp 4 uns till åt mig.
<i>Kit acmox kallat faruḡe?</i>	Har du /små-/pengar på dig?
<i>Kit acmi majidi şaḥiḥo.</i>	Jag har en mejidi (ett mejidimynt) på mig.
<i>Kibox mşarfate?</i>	Kan du växla det?
<i>Aydarbo mşarafne?</i>	Hur då växla det?
<i>Sume faruḡe.</i>	Växla det / till småpengar.

Mëqqa gëd ubatli acle dë mşarafne?
Hur mycket ger du mig för att växla det?

<i>Këbaclox mede ḥrene?</i>	Önskar du något annat?
<i>Kit gabox başle?</i>	Har du lök?

Mede ħreno? Något annat?
Kit gabox tlawħe? Har du linser?

[E] kit gabi tlawħe, ħēmṣe, ṣcore, ħeṭe w bērgġel.
Jag har linser, ärtor, korn, vete och burgul.

Rezo, abšoto, cēnwe, caraq, ħamro...
ris, russin, druvor, arrak, vin

Nuno [m], nune [pl]
nēnto [sg, f] fisk

Ĥēmṣe mqalye, zayto, mēšħo da cwone, mēšħo dat tērtoto
rostade kikärtor, olja, smör av får och ko.

W kit gabi šuqo mu camro w mi marcēzze...
Jag har också tyg av ylle och gethår,

Kētono, kēttan, abrisam av bomull, linne, siden.

Hani kulle gabine w mēn kēbcēt kibi d manṭenox.
Allt detta har jag, och allt vad du vill ha kan jag ge (erbjuda skaffa åt) dig.

Kit gabox luze, gawze, tene, mēšmēš, xawxe w cēnjas?
Har du mandel, nötter, fikon, aprikoser, persikor, plommon?

Kit gabox šuqo tawto w šafērto?
Har du (några) vackra, bra tyger?

Kmo droce kēbcēt?
Hur många alnar vill du ha?

Kēbacno ħa tawbo kamilo.
Jag vill ha en hel tygrulle.

Hama kmo falqe d fētoto zqire, zracle, qiṭan.
Några bitar (lakans-) väv, knappar och passpoal?

Dialog mellan två m [Dialog bayn tre gawre]

Kētli aḥuno azze l Amarika.

Jag har en bror som har farit till Amerika.

Kēbacno d kēṭawnole maktub - Kibox kēṭwatli?

Jag vill skriva brev till honom. Kan du skriva det [åt mig]?

B ayna lišono kēṭawne?

På vilket språk ska jag skriva till honom?

B ayna lišono kuḍcēt?

På vilket språk kan du [skriva]?

Kuḍacno lišono carabi.

Jag kan arabiska.

Ēno kēbacno b lišono faransawi.

Jag vill [att du skriver] på franska.

Kēbcēt [kṭawe] bu lišono ingilizi?

Vill du [skriva] på engelska?

Lo, ěno kuḍacno bas lišono faransawi.

Nej, jag kan [bara] på franska.

Kṭaw aydarbo d kuḍcēt.

Skriv som du vill.

Zox amṭayli dawaye [ḥēbro] w qalam w warēqto; d howēn kayise.

Gå och hämta bläck, penna och papper; [tänk på att] de ska vara bra (eg. må de vara bra)!

Klay šawṭo hul d uṭeno.

Vänta en stund tills jag kommer tillbaka.

De zox w tox xayifo.

Skynda dig, och kom tillbaka direkt!

Amṭeli am mēdone d mērlox.
Jag har hämtat sakerna du sa.

Ytaw hul d quṭacno u qalam.
Vänta, tills jag vässat pennan.

Qṭēcli u qalam, mēn kēbcēt d kēṭawno?
[Så,] jag har vässat pennan. Vad vill du att jag ska skriva?

Kṭawle:

Mi naqqa d azzox marke, lē mšadarloxlan xabro d uḍcina aydarbo azze acmox. Aḥna fayišina mḥayre, latlan lo šuḡlo w lo camlo harke. Ēnkan šḡilox aw cwēdlox b mede, ṭarēslan [mšayēclan] ēšmo d kallat, aw kmo qērušat d mašrēfina [maxrējina] cal ruḥayna.

Fayišina kafine w zalṭone, u ḥmoro mayēt, w ac ceze mawbēlenne ač čalkoye. Qṭēlle babox, fayišina ḡalabe ṭwire. Aloho mhawēn aclayna!

Skriv [så här]:

Sedan du gav dig av härifrån, har du inte skickat oss ett ord så att vi skulle kunna veta hur det går för dig. Här har vi det svårt. Vi har varken affärer eller arbete. Om du har haft arbete, eller gjort något [annat], skicka oss lite pengar eller några lira, som vi kan spendera själva.

Vi är utsultna och plundrade (vi har varken mat eller kläder). Åsnan är död, yezidierna har tagit getterna, och de har dödat din far. Vi är utblottade. Må Gud hjälpa oss!

<i>Qṭēfli tloṭ warde</i>	Jag har plockat tre rosor.
<i>Mšawarle [šwēcle] šērto</i>	Han har målat en tavla.
<i>Mšawarla [šwēcla] šērto</i>	Hon har målat en tavla.
<i>Grēšle šērto</i>	Han tog en bild
<i>Grēšla šērto</i>	Hon tog en bild
<i>Ēno kmanṭenox / boli [m]</i>	Jag kommer att minnas dig.
<i>Ēno kmanṭenēx / boli [f]</i>	

U dewo axile a cwone
Vargen har ätit upp våra tackor.

A cwonayḍan axēlile lu dewo
Våra tackor har blivit uppätta av vargen.

U kṭowano kṭiw mē mo [100] šne
Den här boken skrevs för hundra år sedan.

I citate lu hasyo macmërole

Den här kyrkan byggdes/har byggts av biskopen.
(Eg. Den här kyrkan, biskopen har byggt/byggde den.)

U darbo marke li qriṭo raḥuqoyo?

Är det en lång väg härifrån till byn?

Mṣakarle u darbo Han tog miste på vägen.

Mṣakarla u darbo Hon tog miste på vägen.

Dialog mellan två f [Dialog bayn I tarte attoto]

<i>Kit gabëx laħmo?</i>	Har du bröd? (eg. <i>Finns det bröd hos dig?</i>)
- <i>Kit.</i>	Det har jag. (eg. <i>Det finns.</i>)
<i>Këmozabnët?</i>	Säljer du?
- <i>E, këmozabnono</i>	Ja, jag säljer.
<i>Kşuqlët?</i>	Köper du? (<i>Vill du köpa?</i>)
- <i>E, kşëqlono.</i>	Jag köper. (<i>Jag vill köpa.</i>)
<i>Mëqqa këbcët?</i>	Hur mycket vill du ha?
- <i>Këbcono tlamto.</i>	Jag vill ha en limpabröd.
<i>Ṭrowe, xëd këbcët.</i>	Som du vill!
<i>I tlamto b mëqqayo?</i>	Hur mycket kostar det limpan?
<i>Bë tloto [3] waroqe.</i>	Tre Lira.

Këlle tamo këmozabni i tlamto b warëqto w falge [1½].
Titta, där man säljer en limpabröd för 1½ lira!

Lë këbcono, lë kṭowe tre [2] qëruşat.
Jag vill inte /köpa/ den är inte värd ens två öre.

Tre w falge [2½]. Två och en halv lira.

Lajan xaṭër diğëx gëd ubenëx.
För din äras skull, du får den /för det priset.

<i>Tqal!</i>	Väg upp!
<i>Mëqqa tëqlono?</i>	Hur mycket ska jag väga upp?
<i>Tqali kilo w falge [1½].</i>	Väg upp 1½ kilo åt mig..
<i>Hano kilo w falge [1½].</i>	Det/ här är 1½ kilo.
<i>Tqali arbco [4] qiyose ḥrene.</i>	Väg upp 4 uns till åt mig.
<i>Kit acmëx kallat faruđe?</i>	Har du /små-/pengar på dig?
<i>Kit acmi majidi şaḥiḥo.</i>	Jag har en mejidi (ett mejidimynt) på mig.
<i>Kibëx mşarfatle?</i>	Kan du växla det?
<i>Aydarbo mşarfalle?</i>	Hur då växla det?
<i>Sume faruđe.</i>	Växla det / till småpengar.

Mëqqa gëd ubatli acle dë mşarfalle?
Hur mycket ger du mig för att växla det?

Këbaclëx mede ḥreno? Önskar du något annat?
Kit gabëx başle? Har du lök?

Mede ħreno? Något annat?
Kit gabëx tlawħe? Har du linser?

[E] kit gabi tlawħe, ħëmşe, şcore, ħeħe w bërğel.
Jag har linser, ärtor, korn, vete och burgul.

Rezo, abşoto, cënwe, caraq, ħamro...
ris, russin, druvor, arrak, vin

Nuno [m], nune [pl]
nënto [sg, f] fisk

Ĥëmşe mqalye, zayto, mēşħo da cwone, mēşħo dat tērtoto
rostade kikärter, olja, smör av får och ko.

W kit gabi şuqo mu camro w mi marcëzze...
Jag har också tyg av ylle och gethår,

Këtono, këttan, abrisam av bomull, linne, siden.

Hani kulle gabine w mën këbcët kibi d manţenëx.
Allt detta har jag, och allt vad du vill ha kan jag ge (erbjuda skaffa åt) dig.

Kit gabëx luze, gawze, tene, mēşmēş, xawxe w cënjas?
Har du mandel, nötter, fikon, aprikoser, persikor, plommon?

Kit gabëx şuqo tawto w şafërto?
Har du (några) vackra, bra tyger?

Kmo droce këbcët?
Hur många alnar vill du ha?

Këbcono ħa tawbo kamilo.
Jag vill ha en hel tygrulle.

Hama kmo falqe d fētoto zqire, zracle, qiţan.
Några bitar (lakans-) väv, knappar och passpoal?

Dialog mellan två f [Diyalog bayn I tarte attoto]

Kətli hoṭo azza I Amarika.

Jag har en bror som har farit till Amerika.

Kēbcono d kētwalla maktub - Kibēx kētwatli?

Jag vill skriva brev till honom. Kan du skriva det [åt mig]?

B ayna lišono kētwalla?

På vilket språk ska jag skriva till honom?

B ayna lišono kēdcēt?

På vilket språk kan du [skriva]?

Kēdcono lišono carabi.

Jag kan arabiska.

Ēno kēbcono b lišono faransawi.

Jag vill [att du skriver] på franska.

Kēbcēt [kṭawe] bu lišono ingilizi?

Vill du [skriva] på engelska?

Lo, ěno kēdcono bas lišono faransawi.

Nej, jag kan [bara] på franska.

Kṭaw aydarbo d kēdcēt.

Skriv som du vill.

Zēx amṭayli dawaye [ḥēbro] w qalam w warēqto; d howēn kayise.

Gå och hämta bläck, penna och papper; [tänk på att] de ska vara bra (eg. må de vara bra)!

Klay šawṭo hul d ětyono.

Vänta en stund tills jag kommer tillbaka.

De zēx w tēx xayifo.

Skynda dig, och kom tillbaka direkt!

Amṭeli am mēdone d mērlēx.
Jag har hämtat sakerna du sa.

Ytaw hul d qēṭcono u qalam.
Vänta, tills jag vässat pennan.

Qṭēcli u qalam, mēn kēbcēt d kētwono?
[Så,] jag har vässat pennan. Vad vill du att jag ska skriva?

Kṭawla:
Mi naqqa d azzēx marke, lē mšadarlēxlan xabro d uḍcina aydarbo azze acmēx. Aḥna fayišina mḥayre, latlan lo šuḡlo w lo camlo harke. Ēnkan šḡilēx aw cwēdlēx b mede, ṭarēslan [mšayēclan] ēšmo d kallat, aw kmo qērušat d mašrēfina [maxrējina] cal ruḥayna.

Fayišina kafine w zalṭone, u ḥmoro mayēt, w ac ceze mawbēlēnne ač čalkoye. Qṭēlle babēx, fayišina ḡalabe ṭwire. Aloho mhawēn aclayna!

Skriv [så här]:

Sedan du gav dig av härifrån, har du inte skickat oss ett ord så att vi skulle kunna veta hur det går för dig. Här har vi det svårt. Vi har varken affärer eller arbete. Om du har haft arbete, eller gjort något [annat], skicka oss lite pengar eller några lira, som vi kan spendera själva.

Vi är utsvultna och plundrade (vi har varken mat eller kläder). Åsnan är död, yezidierna har tagit getterna, och de har dödat din far. Vi är utblottade. Må Gud hjälpa oss!

I citaṭe li dayrayto macmērola
Den här kyrkan byggdes/har byggts av nunnan.
(Eg. Den här kyrkan, nunnan har byggt/byggt den.)

Citat ur Nya Testamentet [Mamre mide mu Mgalyën]

O Mor! Qay trëloxli?

Min Gud, varför har du övergivit mig? (Matteus 27:46)

Ya bar̄to! Kumarnëx: Qum!

Flicka, jag säger dig: Stå upp! (Markus 5:41)

Mëftëh! öppna dig! (Markus 7:34)

Här följer Gamla Testamentets budord, från det fjärde till och med det nionde (2 Mosebok 20).

Sëm iqoro l emox w l babox lašan d yurxi ay yawmayd̄ox bi arcaṭe. [m]

Sëm iqoro l emëx w l babëx lašan d yurxi ay yawmayd̄ëx bi arcaṭe. [f]

Sëm iqoro l emox w l babox lašan d yurxi ay yawmoṭayd̄ox bi arcaṭe. [f]

Sëm iqoro l emëx w l babëx lašan d yurxi ay yawmoṭayd̄ëx bi arcaṭe. [f]

Hedra din fader och din moder, för att du må länge leva i det land som Herren din Gud vill giva dig.

Lë saymët qaṭlo Du skall icke dräpa.

Lë goyrët, lë zonët Du skall icke begå äktenskapsbrott.

Lë génwët Du skall icke stjäla.

Cal ḥawrox, sohduṭo b dugle, lë saymët [m]

Cal ḥwartox, sohduṭo b dugle, lë saymët [m]

Cal ḥawrëx, sohduṭo b dugle, lë saymët [f]

Cal ḥwartëx, sohduṭo b dugle, lë saymët [f]

Du skall icke bära falskt vittnesbörd mot din nästa.

Bu bayto du ḥawrayd̄ox, lë mëšṭohët! [m]

Bu bayto dë ḥwartox, lë mëšṭohët! [m]

Bu bayto dë ḥwartëx, lë mëšṭohët! [f]

Bu bayto d ḥawrëx, lë mëšṭohët! [f]

Du skall icke hava begärelse till din nästas hus. [Exodus, 20:12-17]

Litteraturförteckning

- Svenska Akademiens Ordlista Över Svenska Språket*, 1966.
- Wessén Elias, *Våra ord - deras uttal och ursprung*, 1969.
- Viberg Å., Ballardini K., Stjärnlöf S., *Svensk grammatik*, 1999.
- Hony H.C., *A Turkish-English Dictionary*, 1976.
- Güner Musa, *turkisk-svensk / svensk-turkisk ordbok*, 2003.
- Wehr Hans, *Arabic-English Dictionary, A Dictionary of Modern Written Arabic*, 1976.
- Michaels Lexikon, *svensk-arabisk ordbok*, 2002.
- Lexin, *svensk-turkiskt lexikon*, 1984, SÖ, SIL.
- Stora engelsk-svenska ordboken*, 1980, Esselte Studium.
- Parisot D.J., *Gramatik Macêrboyo-Madênhooyo-Têrkoyo*, 1993.
- Beğ-Şawoçe Jan, *Svensk-nyvästsyrisk Lärobok, swedi-şurayt [turoyo]*, 2008.
- Toxu Qorena*, 1983, SÖ.